

**Republika Hrvatska
Županijski sud u Splitu
Centar sudske prakse**

i

Odjel za praćenje i proučavanje sudske prakse

**ZBIRKA SENTENCI
s nomenklaturom prava**

2/2020

Sadržaj

Kazala.....	VIII
Abecedno stvarno kazalo.....	IX
Građansko i trgovačko pravo	IX
Kazneno pravo.....	XIV
Abecedno zakonsko kazalo.....	XV
Sentence	XXVI
0 > Stvarno pravo	11
Stvarno pravo > Pravo vlasništva > Oblici prava vlasništva suvlasništvo > Upravljanje zajedničkom stvari > Poslovi izvanredne uprave	11
Stvarno pravo > Pravo vlasništva > Oblici prava vlasništva > Suvlasništvo > Dioba > Način diobe > Dioba isplatom	13
Stvarno pravo > Pravo vlasništva > Stjecanje prava vlasništva > Derivatívno stjecanje prava vlasništva > Derivatívno stjecanje prava vlasništva na nekretnini > Način stjecanja > Povjerenje u zemljišne knjige.....	14
Stvarno pravo > Pravo vlasništva > Zaštita prava vlasništva > Tužbe za povrat stvari > Prava vlasnička tužba (rei vindicatio) > Posjednikovi prigovori > Tužba pretpostavljenog vlasnika (actio publiciana)....	16
Stvarno pravo > Zemljišnoknjižno pravo > Vrste i predmet upisa > Uknjižba > Tabularna isprava.....	17
Stvarno pravo > Zemljišnoknjižno pravo > Vrste i predmet upisa > Zabilježba.....	18
Stvarno pravo > Zemljišnoknjižno pravo > Vrste i predmet upisa > Zabilježba.....	19
Stvarno pravo > Zemljišnoknjižno pravo > Vrste i predmet upisa > Zabilježba > Ostale	20
Stvarno pravo > Zemljišnoknjižno pravo > Osnivanje, obnavljanje, dopunjavanje i preoblikovanje zemljišne knjige > Povezivanje zemljišne knjige i knjige položenih ugovora	22
Stvarno pravo > Ostalo > Društveno vlasništvo > Uspostava jednovrsnosti vlasništva	22
1 > Obvezno pravo	25
Obvezno pravo > Prestanak obveza > Prestanak ispunjenjem > Predmet ispunjenja > Sadržaj obveze	25
Obvezno pravo > Prestanak obveza > Zastara > Vrijeme potrebno za zastaru > Opći rok zastare.....	26
Obvezno pravo > Prestanak obveza > Zastara > Vrijeme potrebno za zastaru > Povremene tražbine	27

Obvezno pravo > Prestanak obveza > Zastara > Prekid zastare	28
Obvezno pravo > Ugovorni obvezni odnosi > Sklapanje ugovora > Mane volje > Prividan ugovor	31
Obvezno pravo > Ugovori > Ugovor o osiguranju > Zajedničko za imovinska osiguranja i osiguranja osoba > Obveze osiguranika odnosno ugovaratelja osiguranja > Obavještavnje osiguratelja o promjenama rizika > Ništetnost odredaba o gubitku prava.....	31
Obvezno pravo > Ugovori > Ugovor o osiguranju > Zaštita potrošača > Zaštita prava.....	33
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > Odgovornost za drugoga > Odgovornost u slučaju nezgode izazvane motornim vozilom u pogonu.....	34
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > Odgovornost za drugoga > Posebni slučajevi odgovornosti > odgovornost za štetu od životinja > Šteta koju uzrokuje divljač....	35
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > Odgovornost za drugoga > Odgovornost države > Za nepravilan rad tijela državne uprave	36
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > popravlanje imovinske i neimovinske štete > Popravlanje štete > Popravlanje neimovinske štete > Pravična novčana naknada > Zadovoljština u posebnim slučajevima.....	38
2 > Trgovačko pravo	39
Trgovačko pravo, ugovori i pravo društva, nepošteno tržišno natjecanje, zaštita potrošača > Zaštita potrošača > Prodaja proizvoda i pružanje usluga > Ugovori > Nepoštene odredbe u potrošačkim ugovorima.....	39
4 > Obiteljsko pravo i nasljedno pravo	40
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Odnosi roditelja i djece > Prava i dužnosti u odnosima roditelja i djece > Odgovornost, dužnost i prava roditelja > Način na koji se roditelji skrbe o djetetu > Nadležnost suda > O susretima i druženju djeteta.....	40
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Odnosi roditelja i djece > Prava i dužnosti u odnosima roditelja i djece > Zaštita prava i dobrobiti djeteta > Odluke suda.....	41
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Odnosi roditelja i djece > Prava i dužnosti u odnosima roditelja i djece > Zaštita prava i dobrobiti djeteta > Oduzimanje i vraćanje prava na roditeljsku skrb.....	43

Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Skrbništvo > Skrbništvo i roditeljska skrb za punoljetne osobe > Skrbništvo za punoljetne osobe > Dužnosti skrbnika.....	44
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > Uzdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika > Uzdržavanje maloljetne djece	46
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > Uzdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika > Uzdržavanje punoljetne djece	47
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > Uzdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika > Uzdržavanje unučadi	48
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > Uzdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika > Uzdržavanje roditelja	49
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > Uzdržavanje bračnog druga > Odbijanje zahtjeva za uzdržavanje usprkos postojanju pretpostavki za uzdržavanje.....	50
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > Uzdržavanje bračnog druga > Odbijanje zahtjeva za uzdržavanje usprkos postojanju pretpostavki za uzdržavanje.....	51
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > Određivanje uzdržavanja > Promjena iznosa ili načina uzdržavanja te prestanak uzdržavanja	52
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Imovinski odnosi > Imovinski odnosi bračnih drugova > Bračna stečevina.....	53
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Posebni parnični postupci > Postupak radi utvrđivanja ili osporavanja majčinstva ili očinstva	54
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Posebni parnični postupci > Postupak radi utvrđivanja ili osporavanja majčinstva ili očinstva > Stranke > U parnici radi osporavanja očinstva	55
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Posebni parnični postupci > Postupak radi rješavanja pitanja s kojim će roditeljem dijete živjeti i o roditeljskoj skrbi (o roditeljskoj skrbi, ostvarivanju osobnih odnosa i uzdržavanju djeteta).....	56
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Posebni parnični postupci > Postupak radi rješavanja pitanja s kojim će roditeljem dijete živjeti i o roditeljskoj skrbi (o roditeljskoj skrbi, ostvarivanju osobnih odnosa i uzdržavanju	

djeteta) > Kad postoji nadležnost suda > Donošenje odluke kojom se utvrđuje da brak ne postoji ili se poništava ili razvodi.....	57
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Posebni parnični postupci > Postupak radi rješavanja pitanja s kojim će roditeljem dijete živjeti i o roditeljskoj skrbi (o roditeljskoj skrbi, ostvarivanju osobnih odnosa i uzdržavanju djeteta) > Nalog za predaju djeteta roditelju.....	58
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Posebni parnični postupci > Postupak u sporovima o uzdržavanju > Procesna pitanja uređena na poseban način.....	61
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Posebni postupci ovrhe i osiguranja > Općenito > Podredna primjena odredaba Ovršnog zakona	62
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Nasljedno pravo > Postupak u nasljednim stvarima > Postupak za ostavinsku raspravu > Prethodne radnje > Postavljanje skrbnika ostavine	64
7 > Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji	65
Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji > Kazneno pravo i kazneni postupak > Kazneno djelo > Posebni dio kaznenog zakona > Ostala kaznena djela.....	65
Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji > Kazneno pravo i kazneni postupak > Kazneno pravo > Posebni dio kaznenog zakona > Kaznena djela protiv opće sigurnosti.....	66
Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji > Kazneno pravo i kazneni postupak > Kazneni postupak > Prethodni postupak > Kaznena prijava	67
Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji > Kazneno pravo i kazneni postupak > Kazneni postupak > Općenito > Postupak po pravnim lijekovima > Redoviti pravni lijekovi > Žalba protiv prvostupanjske presude > Osnove zbog kojih se presuda može pobijati > Bitne povrede odredaba kaznenog postupka > Apsolutno bitne povrede.....	67
Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji > Kazneno pravo i kazneni postupak > Kazneni postupak > Općenito > Postupak po pravnim lijekovima > Redoviti pravni lijekovi > Žalba protiv prvostupanjske presude > Osnove zbog kojih se presuda može pobijati > Bitne povrede odredaba kaznenog postupka > Apsolutno bitne povrede.....	68

Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji > Kazneno pravo i kazneni postupak > Kazneni postupak > Općenito > Postupak po pravnim lijekovima > Redoviti pravni lijekovi > Žalba protiv prvostupanjske presude > Osnove zbog kojih se presuda može pobijati > Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje 69

8 > Građansko procesno pravo 71

Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Načela > Ostala načela 71

Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Prethodno pitanje 73

Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Sudovi > Nadležnost sudova > Apsolutna nadležnost > Nadležnost u sporovima s međunarodnim elementom (međunarodna nadležnost) > Apsolutna nenadležnost 74

Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Sudovi > Nadležnost sudova > Stvarna nadležnost > Stvarna nadležnost trgovačkih sudova 75

Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Sudovi > Nadležnost sudova > Stvarna nadležnost > Stvarna nadležnost trgovačkih sudova 77

Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Nadležnost sudova > Mjesna nadležnost > Posebna mjesna nadležnost >

Mjesna nadležnost za pojedine vrste sporova 78

Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Nadležnost sudova > Mjesna nadležnost > Posebna mjesna nadležnost > Mjesna nadležnost za pojedine vrste sporova > Nadležnost za suparničare 79

Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Nadležnost sudova > Mjesna nadležnost > Posebna mjesna nadležnost >

Mjesna nadležnost za pojedine vrste sporova > Nadležnost u bračnim, paternitetskim i maternitetskim sporovima 81

Građansko procesno pravo > Parnični postupak >

Općenito o parničnom postupku > Parnične radnje > Parnične radnje suda > Dostavljanje 82

Građansko procesno pravo > Parnični postupak >

Općenito o parničnom postupku > Parnični troškovi > Koji se parnični troškovi naknađuju 84

Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Parnični troškovi > Ostala pravila o naknadi parničnih troškova.....	85
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Parnični troškovi > Ostala pravila o naknadi parničnih troškova.....	86
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Tužba > vrste tužbi > Kondemnatorna	87
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Tužba > Preinaka tužbe.....	88
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Tužba > litispendencija (postojanje parnice) otuđenje stvari ili prava o kojem teče parnica	89
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Prekid, zastoj, obustava i mirovanje postupka > Prekid postupka > Po odluci suda.....	91
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Prekid, zastoj, obustava i mirovanje postupka > Zastoj postupka	92
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Presuda > Vrste presuda > Djelomična.....	93
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Presuda > Vrste presuda > Nekontradiktorne presude > Presuda zbog ogluhe	94
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak po pravnim lijekovima > Redovni pravni lijekovi > Žalba protiv presude > Rok za žalbu	95
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Ovršna i vjerodostojna isprava > Ovršna isprava > Vrste > Ovršna odluka donesena u upravnom postupku i ovršna nagodba sklopljena u upravnom postupku.....	97
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Prijedlog za ovrhu > Sadržaj prijedloga	97
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Predlaganje i određivanje ovrhe > Pravni lijekovi stranaka protiv rješenja o ovrsi > Pravni lijekovi protiv rješenja o ovrsi na temelju ovršne isprave > Žalba protiv rješenja o ovrsi > Ovršenikova.....	99
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Ovrha radi naplate novčane tražbine > Ovrha na nekretnini > Općenito > Dokaz o vlasništvu i pravu građenja	100

Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Ovrha radi naplate novčane tražbine > Ovrha na pokretninama > Pljenidba i procjena pokretnina > Stjecanje založnog prava	102
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Ovrha radi naplate novčane tražbine > Ovrha na novčanim sredstvima ovršenika.....	103
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Ovrha radi naplate novčane tražbine > Ovrha na novčanim sredstvima ovršenika > Općenito > Ovršne radnje > Provedba ovrhe od strane financijske agencije	104
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Ovrha radi naplate novčane tražbine > Ovrha na novčanim sredstvima ovršenika > Ovrha na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima > Ovrha na drugim stalnim novčanim primanjima ovršenika	105
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Ovrha radi ostvarenja nenovčane tražbine > Sudski penali > Izricanje	107
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Osiguranje > Privremene mjere > Privremene mjere radi osiguranja nenovčane tražbine.....	108
Građansko procesno pravo > Stečajni postupak > Stečajni postupak > Tijela stečajnog postupka, pokretanje stečajnog postupka, prethodni postupak i otvaranje stečajnog postupka > Tijela stečajnog postupka > Stečajni upravitelj > Ovlasti	110

Kazala

ABECEDNO STVARNO KAZALO

GRAĐANSKO I TRGOVAČKO PRAVO

I

IZVANPARNIČNI POSTUPAK

- primjena odredaba ZPP o pravnim posljedicama ročišta za objavu u obiteljskim izvanparničnim postupcima – 57

K

KONVENCIJE

- pravo mal. djeteta na zakonsko uzdržavanje od roditelja i pravo na dom roditelja - 71

L

LIŠENJE POSLOVNE SPOSOBNOSTI

- određivanje lišenja poslovne sposobnosti za redovito psihijatrijsko liječenje - 26

LOVSTVO

- odgovornost lovoovlaštenika za štetu - 19

M

MEDIJI

- ročište za objavu presude u postupcima po Zakonu o medijima – 68

N

NASLJEDNO PRAVO

- nadležnost ostavinskog suda za postavljanje privremenog zastupnika ostavine - 42

O

OBITELJSKO PRAVO

- obveza suda da odluči o održavanju susreta i druženja roditelja i mal. djeteta - 23
- mogućnost roditelja da samostalno podnosi zahtjev i preuzima isprave mal. djeteta u žurnim slučajevima - 24
- određivanje samostalne roditeljske skrbi jednog roditelja za mal. dijete - 25
- obveza bake i djeda na uzdržavanje unuka za buduće razdoblje - 27
- obveza uzdržavanja punoljetnog djeteta i stanovanje s drugim roditeljem - 28
- obveza bake i djeda na uzdržavanje unuka ako roditelj u potpunosti ne izvršava svoju obvezu uzdržavanja mal. djeteta - 29
- obveza djeteta da doprinosi uzdržavanju roditelja - 30
- obveza uzdržavanja bračnog druga i očita nepravda - 31, 32
- način isplate sredstava za uzdržavanje mal. djeteta - 33
- rok za podnošenje tužbe radi utvrđivanja očinstva - 35
- aktivna legitimacija u postupku radi osporavanja očinstva - 36
- nedopuštenost zahtjeva roditelja mal. djeteta da se dopusti preseljenje mal. djeteta u drugi grad - 37
- nema mjesta testu razmjernosti u postupcima radi donošenja odluke s kojim će dijete stanovati po razvodu braka i o ostvarivanju roditeljske skrbi i osobnih odnosa djeteta s roditeljem - 38
- nemogućnost prekida postupka u postupku određivanja privremene mjere o ostvarivanju osobnih odnosa roditelja s mal. djetetom - 39
- imenovanje posebnog skrbnika djetetu u postupku radi uzdržavanja mal. djeteta - 40
- podredna primjena odredaba ovršnog zakona - 41

OBVEZNI ODNOSI

- pravne posljedice prividnog ugovora - 15

ODGOVORNOST ZA ŠTETU

- odgovornost za naknadu štete kada je štetu prouzročilo vozilo rent-a-cara - 18
- zakonitost radnje privremenog oduzimanja predmeta u kaznenom postupku i naknada štete - 20
- pravo na naknadu štete roditelja zbog nemogućnosti ostvarivanja druženja i susreta s djetetom - 21

OSIGURANJE

- valjanost odredbi Uvjeta o kasko osiguranju u svezi obveze osiguranja kontrole alkoholiziranosti - 16

OVRŠNI POSTUPAK

- rješenje ovrsi doneseno u upravnom ovršnom postupku kao ovršna isprava - 69

- prosljeđivanje predmeta od strane javnog bolježnika sudu kada u prijedlogu za ovrhu nije naznačen OIB ovršenika - 70
- obveza dostave izvornika isprave radi upisa prava vlasništva na ime ovršenika - 72
- valjanost zaključka FINA-e o upisu založnog prava u upisnik osiguranja u situaciji kada je ukinuta potvrda pravomoćnosti i ovršnosti ovršne isprave - 73
- naknada za uređenje voda kao javno davanja - 74
- obveza FINA-e na zapljenu dospjele kamate - 75
- dopuštenost prijedloga za ovrhu pljenidbom mirovine/plaće ovršenika - 76
- ovlaštenja suda u postupku radi izricanja i ukidanja sudskih penala - 77
- pretpostavke dopustivosti privremene mjere radi osiguranja nenovčane tražbine u situaciji kada je isporuka električne energije obustavljena zbog neplaćanja – 78

P

PARNIČNI POSTUPAK

- povod za tužbu i naknada troškova parničnog postupka - 34
- izricanje novčane kazne stranci koja nije omogućila pristup predmetu spora radi provođenja uviđaja - 49
- vezanost parničnog suda za činjenična utvrđenja odluke upravnog tijela - 50
- stvarna nadležnost općinskog suda kada je jedna strana nositelj OPG a druga pravna osoba - 52
- stvarna nadležnost trgovačkog suda za odlučivanje o zahtjevu za dostavu bilance društva i isplate u postupku radi utvrđenja bračne stečevine – 53
- primjena pravila o atrakciji nadležnosti za materijalne suparničare - 55
- naknada parničnih troškova za sastav obrazloženih podnesaka - 58
- obveza naknade troškova postupka kada se dugovanje podmiri tijekom parničnog postupka vođenom povodom prigovora protiv rješenja o ovrsi - 59
- obveza naknade troškova postupka kod povlačenja tužbe tijekom parničnog postupka vođenom povodom prigovora protiv rješenja o ovrsi nakon obustave ovrhe - 60
- interes za vođenje parničnog postupka u situaciji kada postoji zadužnica - 61
- preinaka tužbe - 62
- nedopuštenost preinake tužbe nakon cesije tražbine - 63
- prethodno pitanje u radnom statusnom sporu - 64
- mjerodavno pravo nakon isteka roka za zastoj postupka - 65
- djelomična presuda i bitna povreda odredaba parničnog postupka - 66
- nastup izvanrednih okolnosti zbog pandemije COVID-19 i presuda zbog ogluhe - 67

POTROŠAČKO KREDITIRANJE

- mjesna nadležnost suda u sporovima u vezi s ugovorom o kreditu - 54

S

STEČAJ POTROŠAČA

- valjanost dostave osobno potrošaču u drugim postupcima - 79

U

UREDBE

- primjena Uredbe Vijeća EZ br. 2201/2003 od 27. studenog 2003. u postupku razvoda braka - 51, 56

V

VLASNIŠTVO

- nadomještanje suglasnosti suvlasnika zgrade za poslove izvanredne uprave - 1
- razvrgnuće isplatom i pravo na dom - 2
- načelo povjerenja u zemljišne knjige i savjesnost treće osobe - 3
- određenost zahtjeva na predaju razmjernog dijela zemljišta i razmjernog idealnog dijela zajedničkih dijelova i uređaja zgrade - 4

VODNO GOSPODARSTVO

- obveza plaćanja fiksnog iznosa cijene isporučitelju vodnih usluga - 11

Z

ZASTARA

- zastara iz osnova naplate dnevne parkirališne karte - 12
- rok zastare naknade za isporuku toplinske energije za poslovni prostor - 13
- nema prekida zastare podnošenjem kolektivne tužbe u predmetu "Franak" glede zahtjeva za isplatu temeljem ništetnih odredaba ugovora o kreditu u kunama - 14

ZAŠTITA POTROŠAČA

- nepoštenost odredbe Općih uvjeta o obvezi potrošača da zahtjev za raskid ugovora podnosi na važećem obrascu trgovca - 17
- nepoštenost odredbe Općih uvjeta o obvezi potrošača da plaća naknadu za uslugu i u situaciji kvara na opremi isporučitelja - 22

ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO

- uknjižba prava vlasništva na temelju sudske odluke u kojoj je nekretnina opisana kao materijalno određeni dio slovima na temelju nalaza i mišljenja vještaka i prijavnog lista - 5
- zabilježba tražbine na nekretnini nije predviđena odredbama ZZK - 6
- zabilježba pokretanja postupka radi proglašenja ovrhe nedopuštenom - 7
- zabilježba pokretanja ovršnog postupka na temelju rješenja o ovrsi kojeg je donio javni bilježnik na temelju vjerodostojne isprave - 8
- urednost prijedloga za povezivanje zemljišne knjige i knjige položenih ugovora - 9

- različita opterećenost glede ograničenja prava vlasništva nekretnina upisanih u jedan zemljišnoknjižni uložak i pravna cjelina - 10

KAZNENO PRAVO

A

APSOLUTNO BITNE POVREDE ODREDAVA KAZNENOG POSTUPKA

- ostvarena je apsolutno bitna povreda odredaba kaznenog postupka, u obrazloženju odluke je izostala analiza provedenih personalnih dokaza – 43
- ostvarena je apsolutno bitna povreda odredaba kaznenog postupka, u obrazloženju odluke su izostali razlozi o odlučnim činjenicama – 46
- ostvarena je apsolutno bitna povreda odredaba kaznenog postupka, izreka je nerazumljiva i proturječna samoj sebi – 47

K

KAZNENA DJELA PROTIV OPĆE SIGURNOSTI

- nisu ostvareni elementi kaznenog djela dovođenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom iz članka 215. stavka 1. KZ/11 – 44

KAZNENI POSTUPAK

- zapisnik o zaprimanju kaznene prijave kao dokaz u postupku – 45

P

POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

- dojam i osobni zaključci suda o uvjerljivosti iskaza – 48

ABECEDNO ZAKONSKO KAZALO

GRAĐANSKO I TRGOVAČKO PRAVO

(Abecedno zakonsko kazalo jedinstveno je za sva područja prava i složeno je po abecedi prema pravnim propisima koji su primjenjivani u pojedinim odlukama. U kazalu su, pored naziva propisa, redovito označeni samo oni članci, odnosno odredbe koje se spominju u odluci, odnosno pravnom stajalištu. Sve sentence označene su brojevima od 1 do 79. Brojevi koji u ovom kazalu slijede iza članka određenog propisa označavaju redni broj sentence.)

E

ELEKTRIČNA ENERGIJA

- *Opći uvjeti za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom*
(NN 85/15)

Sentenca - 78

- *Zakon o tržištu električne energije*
(NN 22/13, 95/15, 102/15 i 68/18)

Članak 59. - 78

G

GRADNJA

- *Zakon o gradnji*
(NN 153/13 i 20/17)

Članak 115. - 1

Članak 116. - 1

Članak 118. - 1

I

ISPRAVE

- *Zakon o putnim ispravama hrvatskih državljana*
(NN 77/99, 133/02, 48/05, 74/09, 154/14 i 82/15)

Sentenca - 24

IZVANPARNIČNI POSTUPAK

- *Zakon o sudskom izvanparničnom postupku iz 1934. godine*

Sentenca - 1

K

KAZNENI POSTUPAK

- *Zakon o kaznenom postupku*

(*NN 110/97, 58/99, 112/99, 58/02, 62/03 - pročišćeni tekst i 115/06*)

Članak 218. - 20

- *Zakon o kaznenom postupku*

(*NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19*)

Članak 205. stavak 2. - 45

Članak 289. stavak 4. i 5. - 48

Članak 351. stavak 5. - 45

Članak 453. točka 1. - 44

Članak 468. stavak 1. točka 11. - 46, 47

Članak 470. - 48

KAZNENO PRAVO

- *Kazneni zakon*

(*NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19*)

Članak 52. - 47

Članak 139. stavak 2. - 48

Članak 172. - 33

Članak 215. stavak 1. - 44

Članak 228. stavak 1. - 47

Članak 306. stavak 2. - 43

- *Kazneni zakon*

(*NN 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03 – odluka Ustavnog suda, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08, 57/11, 125/11 i 143/12*)

Članak 39. - 46

- *Kazneni zakon*

(*NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18*)

Članak 43. - 41

KONVENCIJE

- *Europska konvencija o kontaktima s djecom*

(*NN - MU 7/08*)

Članak 1. stavak 3. - 39

Članak 9. stavak 3. - 39

- *Europska konvencija o ostvarivanju dječjih prava iz 1996.*

(*NN MU 1/10 i 3/10*)

Sentenca - 38, 39

- *Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*

(*NN - MU, broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10*)

Članak 8. stavak 1. - 21, 71

Članak 16. stavak 2. - 2

- *Konvencija o pravima djeteta*

(*NN – MU 12/93 i 20/97*)

Sentenca - 38

L

LOVSTVO

- *Zakon o lovstvu*

(*NN 140/05, 153/09, 14/14, 21/16, 41/16, 67/16 i 62/17*)

Članak 83. stavak 1. i 2. - 19

M

MEDIJI

- *Zakon o medijima*

(*NN 59/04, 84/11 i 81/13*)

Članak 51. stavak 1. i 2. - 68

Članak 52. stavak 1. - 68

N

NASLJEĐIVANJE

- *Zakon o nasljeđivanju*

(*NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19*)

Članak 128. stavak 1. - 42

Članak 200. stavak 1. - 42

O

OBITELJSKI ODNOSI

- *Obiteljski zakon*

(*NN 103/15 i 98/19*)

Članak 5. - 36

Članak 5. stavak 1. - 38

Članak 10. - 36

Članak 79. stavak 1. - 36

Članak 104. stavak 1. - 38

Članak 105. stavak 1. - 25, 38

Članak 119. stavak 1. - 39

Članak 157. stavak 1. - 23

Članak 162. - 23

Članak 240. stavak 1. - 40

Članak 288. stavak 2. - 27

Članak 289. stavak 1. - 27

Članak 290. - 27

Članak 295. - 32
Članak 299. - 31
Članak 345. - 57
Članak 346. - 57
Članak 383. stavak 1. - 35
Članak 386. - 35
Članak 400. stavak 1. i 2. - 36
Članak 404. stavak 1. - 36
Članak 409. stavak 1. - 25
Članak 413. stavak 2. točka 1. - 38
Članak 419. stavak 1. točka 6. i stavak 2. - 39
Članak 474. stavak 2. - 40
Članak 536. - 39

- *Obiteljski zakon*
(*NN 103/15*)

Članak 92. - 24
Članak 105. stavak 1. - 24
Članak 234. stavak 3. - 26
Članak 285. - 33
Članak 292. stavak 1. - 30
Članak 309. - 33
Članak 416. - 24
Članak 433. stavak 1. točka 10. - 26
Članak 484. stavak 1. i 2. - 37
Članak 496.-501. - 26
Članak 523. - 41

- *Obiteljski zakon*
(*NN 116/03, 117/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 61/11*)

Članak 216.a - 27

- *Obiteljski zakon*
(*NN 106/03, 17/04, 136/04 i 197/07*)

Članak 21. stavak 1. - 29
Članak 210. - 29
Članak 211. - 29
Članak 290. - 28
Članak 310. stavak 1. i 2. - 28
Članak 316. stavak 2. - 28

- *Zakon o braku i porodičnim odnosima*
(*NN 51/89*)

Sentenca - 3

OBVEZNI ODNOSI

- *Zakon o obveznim odnosima*
(*NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18*)

Članak 80. stavak 1. - 63
Članak 101. stavak 1. - 55
Članak 200. točka 5. - 33

Članak 225. - 12
Članak 229. - 12
Članak 243. stavak 1. - 12
Članak 247. - 15
Članak 269. - 77
Članak 270. - 77
Članak 285. stavak 1. - 15
Članak 295. - 14
Članak 322. stavak 1. - 15
Članak 373.-374. - 77
Članak 918. - 16
Članak 942 - 16
Članak 1045. stavak 1. - 21
Članak 1100. stavak 1. - 21
Članak 1111. - 14

- *Zakon o obveznim odnosima*
(*NN 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15*)
Članak 226. stavak 1. - 13
Članak 232. stavak 1. točka 1. - 13

- *Zakon o obveznim odnosima*
(*NN 35/05 i 41/08*)
Članak 1066. - 18

ODVJETNIŠTVO

- *Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika*
(*NN 142/12, 103/14, 118/14 i 107/15*)
Tbr. 8. točka 1. - 58
Tbr. 42. - 58

OSIGURANJE

- *Uvjeti za kasko osiguranje motornih vozila društva J. o. d.d. Z. od 1. siječnja 2013.*
Članak 21. stavak 2. točka 1. alineja 3. - 16

OVRŠNI POSTUPAK

- *Ovršni zakon*
(*NN 112/12, 25/13, 13/14, 55/16 i 73/17*)
Članak 1. - 8
Članak 16. - 41
Članak 21. stavak 1. - 72
Članak 22.-25. - 71
Članak 23. točka 4. - 69
Članak 41. stavak 1. i 5. - 71
Članak 58. stavak 3. - 8
Članak 72. - 73
Članak 80. - 71
Članak 82. stavak 2. - 72
Članak 143.j - 73

Članak 247. stavak 1. - 77

Članak 346. stavak 1. - 78

- *Ovršni zakon*

(*NN 112/12, 25/13 i 93/14*)

Članak 21. stavak 1. - 70

Članak 39. stavak 6. - 70

Članak 281. - 70

- *Ovršni zakon*

(*NN 112/12 i 25/13*)

Članak 197. stavak 1. - 76

Članak 204. - 213. - 76

- *Ovršni zakon*

(*NN 91/96*)

Članak 183.a - 61

Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona

(*NN 93/14*)

Članak 61. - 76

Članak 84. - 76

- *Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona*

(*NN 29/99*)

Članak 24. - 61

Članak 25. - 61

- *Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima*

(*NN 68/18, 2/20, 47/20, 46/20 i 83/20*)

Članak 11. stavak 1., 7. i 8. - 75

- *Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima*

(*NN 68/18*)

Članak 22. stavak 1. - 74

- *Zakon o Upisniku sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnim stvarima i pravima*

(*NN 121/05*)

Članak 26. - 73

P

PARNIČNI POSTUPAK

- *Zakon o parničnom postupku*

(*NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19*)

Članak 9. - 49

Članak 10. - 49

Članak 12. - 64

Članak 12. stavak 1. - 50

Članak 17. - 52
Članak 34. stavak 1. i 2. - 52
Članak 34.b - 52
Članak 34.b točka 2. - 53
Članak 50. - 55
Članak 83. stavak 2. - 36
Članak. 142. stavak 1. - 67
Članak 155. stavak 1. - 58
Članak 157. - 34
Članak 158. stavak 1. i 2. -60
Članak 187. stavak 2. - 61
Članak 213. stavak 1. - 64
Članak 284. stavak 1. - 67
Članak 311. stavak 5. - 66
Članak 331.b - 67
Članak 335. - 57, 68
Članak 347. - 57
Članak 352. stavak 1. - 57, 67
Članak 354. stavak 2. točka 11. - 66
Članak 380. stavak 2. - 56

- Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13 i 89/14)

Članak 84. stavak 1. - 63
Članak 109. stavak 1., 2. i 4. - 70
Članak 157. - 59
Članak 186.g stavak 1., 2. i 3. - 65
Članak 191. stavak 1. i 3. - 62
Članak 195. stavak 1. i 2. - 63
Članak 451. stavak 3. - 63

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku
(NN 70/19)

Članak 38. - 65
Članak 117. stavak 2. - 65

POLJOPRIVREDA

- Zakon o poljoprivredi
(NN 149/09)

Članak 3. stavak 4. i 6. - 52

POTROŠAČKO KREDITIRANJE

- Zakona o potrošačkom kreditiranju
(NN 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16)

Članak 19.1 - 54

S

STEČAJ POTROŠAČA

- *Stečajni zakon*
(*NN 71/15 i 104/17*)

Članak 88. - 79

- *Zakon o stečaju potrošača*
(*NN 100/15 i 67/18*)

Članak 40. stavak 1. - 79

SUDOVI

- *Zakon o sudovima*
(*NN 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19*)

Članak 20. - 54

SUKOB ZAKONA

- *Zakon o međunarodnom privatnom pravu*
(*NN 101/17*)

Članak 48. stavak 1. i 2. - 56

- *Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima o drugim zemljama u određenim odnosima*
(*NN 53/91 i 88/01*)

Sentenca - 56

- *Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*

(*SL SFRJ 43/51 i 77/82*)

(*NN 53/91 i 188/01*)

Članak 46. stavak 1. i 4. - 55

Članak 49. stavak 1. - 55

T

TRGOVAČKA DRUŠTVA

- *Zakon o trgovačkim društvima*
(*NN 111/93, 34/99, 121/99 – vjerodostojno tumačenje, 52/00 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 152/11 – pročišćeni tekst, 111/12 i 68/13*)

Članak 3. stavak 1. – 52

TRGOVINA

- *Zakon o trgovini*
(*NN 87/08, 116/08, 76/09, 114/11 i 68/13*)

Članak 5. stavak 1. i 2. - 52

- *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini*
(*NN 30/14*)

Članak 2. - 52

U

UREDBE

- *Uredba vijeća (EZ) broj 2001/2003 od 27. studenog 2003.*
(*SL EU L338/1, Uredba Bruxelles II bis*)

Članak 3. - 51

- *Uredba (EZ) broj 1347/2000 od 23. prosinca 2003.*
(*SL 338/2003*)

Sentenca - 56

- *Uredba Vijeća (EZ) o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću od 27. studenog 2003.*
(*SL 2201/2003*)

Sentenca - 56

USTAVNO PRAVO

- *Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republika Hrvatske*
(*NN 99/99, 29/02 i 49/02*)

Članak 31. - 50

V

VISOKO OBRAZOVANJE

- *Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*
(*NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15 i 131/17*)

Članak 86. stavak 3. - 28

VLASNIŠTVO I DRUGA STVARNA PRAVA

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*
(*NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17*)

Članak 40. - 1

Članak 47. - 56. - 1

Članak 82. stavak 1. - 1

Članak 88. - 1

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*
(*NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14 i 81/15*)

Članak 51. stavak 1. - 2

Članak 57. - 3

Članak 61. stavak 2. - 3

Članak 122. - 3

Članak 166. stavak 2. - 4

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*
(NN 91/96, 46/99, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Članak 9. stavak 1. - 10

VODNO GOSPODARSTVO

- *Zakon o financiranju vodnog gospodarstva*
(NN 153/09, 90/011 i 56/13)

Sentenca - 11

- *Uredba o najnižoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva*
(NN 112/10)

Članak 6. stavak 2. - 11

- *Odluka o cijeni vodnih usluga tužitelja broj (4271/11)*
Opći i tehnički uvjeti isporuke vodnih usluga tužitelja iz 2014.

Članak 2. stavak 2. točka 4. - 11

Z

ZAŠTITA POTROŠAČA

- *Zakon o zaštiti potrošača*
(NN 41/14, 110/15 i 14/19)

Članak 49. -22

Članak 49. stavak 1. i 2. - 54

- *Zakon o zaštiti potrošača*
(NN 79/07, 125/07, 79/09, 89/09, 133/09, 78/12 i 56/13)

Članak 96. stavak 1. - 17

- *Zakon o zaštiti potrošača*
(NN 96/03 i 46/07)

Članak 81. stavak 1. - 14

Članak 87. - 14

ZEMLJIŠNE KNJIGE

- *Zakon o zemljišnim knjigama*
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 162/10, 55/13, 60/13 i 108/17)

Članak 2. stavak 1. - 10

Članak 19. stavak 3. i 4. - 10

Članak 30. stavak 4. - 6

Članak 39. - 6

Članak 43. stavak 1. i 2. - 5

Članak 44. stavak 1. i 2. - 5

Članak 70. stavak 1. - 6

Članak 84.a - 7, 8

Članak 102. stavak 1. i 2. - 72

- *Pravilnik o povezivanju zemljišne knjige i knjige položenih ugovora i upisu vlasništva posebnog dijela nekretnine (etažnog vlasništva)*
(NN 121/13)

Članak 8. stavak 1. i 2. - 9

Sentence

Sentence

0 > Stvarno pravo

1

024.263

*STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > OBLICI PRAVA VLASNIŠTVA
SUVLASNIŠTVO > UPRAVLJANJE ZAJEDNIČKOM STVARI > POSLOVI IZVANREDNE
UPRAVE*

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

*(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i
153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17)*

Članak 40.

Članak 47. – 56.

Članak 82. stavak 1.

Članak 88.

Zakon o gradnji

(NN 153/13 i 20/17)

Članak 115.

Članak 116.

Članak 118.

Zakon o sudskom izvanparničnom postupku iz 1934. godine

Nema mjestu zahtjevu suvlasnika da u sudskom (izvanparničnom) postupku zahtijeva nadomještanje suglasnosti suvlasnika zgrade za poslove izvanredne uprave.

„Podnesenim prijedlogom predlagateljica je ustala sa zahtjevom za donošenje odluke koja zamjenjuje suglasnost za izvođenje radova nadogradnje na kat. čest. 4382/8, čest. zem. 6407/10 Z.U. 12059 k.o. S., anagrafske oznake u S.

Prvostupanjski sud je odbio prijedlog predlagateljice jer je smatrao osnovanim istaknuti prigovor promašene pasivne legitimacije od strane predloženika držeći kako predmet nije u nadležnosti suda, pogotovo izvanparničnog postupka, budući predmet spada u upravni postupak u kojem se imaju primijeniti odredbe Zakona o gradnji i to članci 115., 116. i 118. ("Narodne novine", broj 153/13 i 20/17).

Ispitujući pobijano rješenje sukladno odredbi članka 365. stavka 2. ZPP-a, u svezi s odredbom članka 381. ZPP-a, odlučeno je kao u izreci iz slijedećih razloga.

Prije svega ukazuje se kako se u konkretnom slučaju glede pravila postupanja primjenjuju pravna pravila bivšeg Zakona o sudskom izvanparničnom postupku iz 1934. godine (dalje u tekstu: Zakona), a koja se kao takva primjenjuju temeljem odredbi članka 1. i 2. Zakona o načinu primjene pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941. ("Narodne novine", broj 73/91), a supsidijarno odredbe Zakona o parničnom postupku, dok su glede primjene materijalnih propisa relevantne odredbe članka 47. do 56. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17, dalje u tekstu: ZVDSP).

Tako je odredbom članka 82. stavka 1. ZVDSP-a propisano da je suvlasnik na čijem je suvlasničkom dijelu uspostavljeno vlasništvo određenoga posebnoga dijela nekretnine (etažno vlasništvo) ovlašten, ne tražeći za to odobrenje od ostalih suvlasnika, u skladu s građevinskim propisima o svome trošku izvršiti prepravke u stanu ili drugoj samostalnoj prostoriji, uključujući i promjenu namjene, ako se pridržava određenih pravila.

No, ako bi za promjenu bilo potrebno zadrijeti u zajedničke dijelove nekretnine, to je dopušteno samo ako je takva promjena uobičajena ili služi važnom interesu vlasnika posebnoga dijela, inače je svaki suvlasnik može zabraniti, što znači da se ne može zabraniti postavljanje vodova za svjetlo, plin, energiju, vodu i telefon i sličnih uređaja, a ni postavljanje radijskih ili televizijskih antena, potrebnih prema stanju tehnike, ako nije moguć ili nije odobren priključak na postojeću antenu te izvođenje radova kojima se osigurava nesmetan pristup, kretanje i rad osobama smanjene pokretljivosti.

S druge strane svaki suvlasnik nekretnine ovlašten je u smislu odredbe članka 88. ZVDSP-a, neovisno o ostalima, zahtijevati od suda da svojom odlukom odredi:

- rok u kojem se treba obaviti neki od poslova iz članka 86. ovoga Zakona, o kojem je većinom glasova donesena odluka,

- stvaranje primjerene zajedničke pričuve ili primjereno povećavanje, odnosno smanjivanje te pričuve koju je odredila većina, prema pravilu da pri određivanju pričuve i doprinosa u nju treba, osim o predvidivim troškovima, voditi računa i o imovinskom stanju svih suvlasnika,

- da se tom suvlasniku, ako bi mu bilo nemoguće odmah platiti dio troškova nekoga posla održavanja cijele nekretnine koji se javlja u vremenskim razmacima duljim od jedne godine, a nije pokriven pričuvom, dopušta da plati u mjesečnim obrocima u razdoblju ne dužem od deset godina, uz osiguranje osnivanjem hipoteke na njegovu suvlasničkom dijelu, s uobičajenim kamatama na dug osiguran hipotekom,

- zaključenje primjerenoga osiguranja od požara ili od odgovornosti trećim osobama,

- postavljanje zajedničkoga upravitelja, ili smjenjivanje upravitelja koji grubo zanemaruje svoje dužnosti,

- ukidanje ili izmjenu onih odredaba kućnoga reda koje je donijela većina, ako one vrijeđaju takve interese toga suvlasnika koji zaslužuju zaštitu, ili bi njihovo izvršavanje bilo nepravedno zahtijevati od njega,

- otkazivanje ugovora o najmu jednoga mjesta u zajedničkoj garaži ili parkiralištu zbog potreba toga suvlasnika, ali to samo ako je on ujedno i vlasnik posebnoga dijela zgrade, što međutim nije konkretni slučaj.

Stoga, suprotno navodima žalbe, nema mjesta zahtjevu suvlasnika tražiti od suda donošenje odluke kojom bi se nadomjestila suglasnost suvlasnika o izvođenju radova izvanredne uprave u smislu članka 40. ZVDSP-a, u što nedvojbeno spadaju radovi na nadogradnji, pa je utoliko sud prvog stupnja pravilno primijenio odbio kao neosnovan zahtjev predlagatelja.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1509/2018-2 od 13. ožujka 2020.

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > OBLICI PRAVA VLASNIŠTVA > SUVLASNIŠTVO > DIOBA > NAČIN DIOBE > DIOBA ISPLATOM

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 i 81/15)

Članak 51. stavak 1.

Europska Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda

(NN - MU, broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10)

Članak 16. stavak 2.

Predlagatelj je učinio vjerojatnim da za razvrgnuće isplatom postoje osobiti razlozi s obzirom da je predmetna nekretnina istom jedini dom, a u suvlasničkoj zajednici participira za 3/4 od cjeline.

„Temeljem navedenih utvrđenja prvostupanjski sud je pozivom na odredbu članka 51. stavka 1. ZV-a odredio razvrgnuće isplatom na način da nekretnina u cijelosti pripadne u samovlasništvo predlagatelju uz obvezu predlagatelja da isplati predloženiku na ime vrijednosti njegovog suvlasničkog dijela iznos od 218.750,00 kn.

Naime, prema odredbi članka 51. stavka 1. ZV-a suvlasnik ima pravo na razvrgnuće isplatom ako je to posebno određeno zakonom ili pravnim poslom ili ako učini vjerojatnim da za to postoji osobito ozbiljan razlog pa će sud odrediti da mu pripadne stvar u cijelosti, a da on ostalim suvlasnicima isplati vrijednost njihovih dijelova u roku koji će sud odrediti prema okolnostima.

Prema tome suvlasnik koji u postupku sudskog razvrgnuća zahtjeva razvrgnuće suvlasništva na temelju članka 51. ZV-a, njegovo pravo na razvrgnuće isplatom nije određeno ni zakonom, ni pravnim poslom, pa stoga isti treba učiniti vjerojatnim postojanje osobito ozbiljnog razloga zato da cijela stvar pripadne upravo njemu u vlasništvo.

Prema ocjeni ovog žalbenog suda u cijelosti se prihvaća zaključak prvostupanjskog suda da postoji trajni karakter, odnosno trajna veza predlagatelja i predmetne nekretnine koja se smatra predlagateljevim domom u smislu Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i dodatnih protokola uz tu Konvenciju koju je Republika Hrvatska ratificirala te se u Hrvatskoj primjenjuje kao izvor prava.

Republika Hrvatska ratificirala je Europsku Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda 7. studenog 1997. i ona je dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj snazi iznad hrvatskih zakona. Pravo na dom u značenju koje mu daje konvencija izvodi se iz članka 34. stavka 1. u svezi članka 35. i članka 16. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske prema kojima je dom nepovrediv, svakom se jamči štovanje i pravna zaštita njegovog osobnog i obiteljskog života, a svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju.

U konkretnom slučaju predlagatelj je ostvario dovoljno jaku, stvarnu i trajnu (kontinuiranu) povezanost s predmetnom nekretninom, obzirom da mu je ista jedini dom. Suprotstavljeni interesi stranaka regulirani su zakonom kroz pravo jednog suvlasnika na diobu isplatom, a predloženik svoje pravo ostvaruje primitkom tržišne vrijednosti svog suvlasničkog

udjela, dok se s druge strane predlagatelju na ovaj način osigurava pravo na dom i zaštitu dostojanstva, odnosno svaka druga mjera bi za njega predstavljala povredu zdravlja i dostojanstva predlagatelja. U tom pravcu u ovom slučaju nema povrede načela razmjernosti i ovakva dioba je pravična.

Uostalom, radi se o omjerima suvlasničkih dijelova koji se međusobno bitno razlikuju pa veličina predlagateljeva suvlasničkog dijela po ocjeni ovog suda predstavlja ozbiljan razlog u smislu odredbe članka 51. stavka 1. ZV-a kao i konvencijsko pravo na dom, koji opravdava da predlagatelju pripadne nekretnina u cijelosti u vlasništvo uz obavezu predlagatelja da predloženiku isplati vrijednost njegovog suvlasničkog dijela.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1985/2018-2 od 28. veljače 2020.

3

025.422.3

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > DERIVATIVNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > DERIVATIVNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA NA NEKRETNINI > NAČIN STJECANJA > POVJERENJE U ZEMLJIŠNE KNJIGE

*Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14 i 81/15)*

Članak 57.

Članak 61. stavak 2.

Članak 122.

*Zakon o braku i porodičnim odnosima
(NN 51/89)*

U situaciji kada su dva sudionika navedenog pravnog odnosa savjesna, odnosno kada je jedan od njih treća osoba - stjecatelj u dobroj vjeri, a druga je bračni drug koji nije bio sudionik pravnog posla (koji je za posljedicu imao prijenos prava vlasništva radi osiguranja tražbine i njegovog suvlasničkog dijela nekretnine), polazeći od svrhe i značaja odredbi o zaštiti povjerenja u zemljišne knjige (članak 122. ZV-a), prednost u zaštiti stečenog prava ima treća savjesna osoba koja se poziva na načelo zaštite povjerenja u zemljišne knjige.

„Predmet spora je zahtjev na utvrđenje da nekretnina oznake čest. zem. 5165/5 k.o. Z., predstavlja bračnu stečevinu prvotuziteljice R. T. i njezinog sada pok. supruga K. T., te da suvlasnički dio ove tužiteljice na navedenoj nekretnini iznosi 1/2 dijela, što je tuženik C. b. d.d. Z. dužan priznati i trpjeti uknjižbu suvlasništva prvotuziteljice na predmetnoj nekretnini. Tužbenim zahtjevom se nadalje traži utvrđenje ništetnim ugovora o prijenosu vlasništva radi osiguranja od 26. srpnja 1999., pa potom i utvrđenje da su tužiteljice stekle pravo vlasništva 1/2 dijela prethodno spomenute nekretnine i to prvotuziteljica za 4/5 dijela, a drugotuziteljica za 1/5 dijela, a koji upis u zemljišnoj knjizi je dužan trpjeti prvotuzenik C. b. d.d.

U postupku nije bilo prijeporno da je prvotuzenik C. b. d.d. kao kreditor zaključila sa sada pok. K. T., kao sudionikom, Ugovor o prijenosu vlasništva radi osiguranja od 26. srpnja 1999., solemniziran po javnom bilježniku A. K. Z. pod brojem

ovjere ... od 28. srpnja 1999. radi osiguranja novčane tražbine po ugovoru o dugoročnom namjenskom kreditu br. ... sklopljenom 5. srpnja 1999. u iznosu od 300.000,00 kuna s korisnikom D. Š., te da je tim ugovorom izvršen prijenos prava vlasništva predmetne nekretnine na prvotuženika.

Prvostupanjski je sud pobijanom presudom prihvatio tužbeni zahtjev na utvrđenje da naprijed navedena nekretnina predstavlja bračnu stečevinu tužiteljice R. T. i njezinog supruga pok. K. T. na način da ovoj tužiteljici pripada suvlasnički dio od 1/2 dijela te nekretnine, dok je odbio kao neosnovan tužbeni zahtjev u preostalom dijelu.

S obzirom na iznesena činjenična utvrđenja prvostupanjski je sud smatrao da je u konkretnom slučaju potrebno primijeniti načelo zaštite povjerenja u zemljišne knjige propisano odredbom članka 122. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14 i 81/15 - pročišćeni tekst, dalje u tekstu: ZV) prema kojemu se smatra da zemljišna knjiga istinito i potpuno odražava činjenično i pravno stanje nekretnine, te da je prvotuženik postupao u dobroj vjeri, jer nije znao, niti je s obzirom na okolnosti imao razloga posumnjati da stvar ne pripada pok. K. T., niti mu se može predbaciti što nije istraživao izvanknjižno stanje predmetnih nekretnina.

Kako u vrijeme raspolaganja predmetnom bračnom stečevinom od strane pok. K. T. više nije bio na snazi ZBPO, to se u pogledu valjanosti raspolaganja tom imovinom kao zajedničkim vlasništvom, primjenjuju odredbe općih propisa. U okolnostima konkretnog slučaja, to su odredbe članka 57. i 61. ZV-a koje se odnose na zajedničko vlasništvo.

Iz odredbe članka 61. stavka 2. ZV-a proizlazi da iznimno, a radi zaštite povjerenja u pravnom prometu, treća osoba može na temelju pravnog posla, koji nije sklopljen sa svim zajedničarima, steći pravo vlasništva na nekretninama pod pretpostavkama pod kojima se štiti povjerenje u zemljišne knjige, ako vlasništvo nije bilo upisano u zemljišnim knjigama kao zajedničko.

Naime, polazeći od načela zaštite povjerenja trećih u pravnom prometu, u takvoj situaciji treća osoba valjano će steći pravo vlasništva na cjelokupnoj zajedničkoj imovini, ako se utvrdi da je ta treća osoba pošteno stjecatelj odnosno da je postupala u skladu s načelom povjerenja u zemljišne knjige.

Proizlazi, dakle, da je za prosudbu o pravnoj valjanosti odnosno nevaljanosti raspolaganja zajedničkom imovinom u odnosu na treće osobe, bitna pretpostavka savjesnost i poštenje te treće osobe. Međutim, poštovanje načela savjesnosti i poštenja u pravnom prometu podrazumijeva ispitivanje savjesnosti svakog od sudionika određenog pravnog odnosa, pa tako i savjesnost i poštenje bračnog druga koji (eventualno) nije bio sudionik tog odnosa.

Poštovanje načela načelo savjesnosti i poštenja u pravnom prometu podrazumijeva ispitivanje savjesnosti svakog od sudionika određenog pravnog odnosa, a ne samo treće osobe. Svako drugačije postupanje bilo bi protivno načelima vladavine prava i pravne sigurnosti kao najviših vrednota ustavnog poretka.

Prvostupanjski je sud pravilno utvrdio da je prvotuženik C. b. d.d. u konkretnom slučaju postupao u dobroj vjeri i u skladu s načelom povjerenja u zemljišne knjige, jer u trenutku sklapanja pobijanog ugovora na predmetnoj nekretnini nije bilo upisano nikakvo pravo prvotužiteljice, niti je bila upisana zabilježba iz koje bi bilo vidljivo da ova tužiteljica ima neko stvarnopраво na toj nekretnini.

Međutim, iako tužiteljici R. T. nisu bila poznata raspolaganja njezinog pok. supruga ta okolnost ništa ne mijenja jer je ona propustila zaštititi svoja suvlasnička prava na nekretnini koja je predmet pobijanog ugovora, i to ne samo od trenutka kada je njezin pok. suprug sklopio sporni ugovor i prenio vlasništvo predmetne nekretnine radi osiguranja kredita na prvotuženika, nego još od onda kada je izvanknjižno, na osnovi zakona

(ZBPO) stekla pravo suvlasništva odnosno nekretnine (1996.). Prvotuziteljica je po saznanju za raspolaganje predmetnom nekretninom imala dovoljno vremena da svoje pravo na navedenoj nekretnini upiše u zemljišne knjige, odnosno izvrši zabilježbu tog prava, što nije učinila, već je tek nakon 17 godina od saznanja za sklapanje tog ugovora tražila utvrđenje svog prava suvlasništva.

Slijedom navedenog pravilno je prvostupanjski sud smatrao da u situaciji kada su dva sudionika navedenog pravnog odnosa savjesna, odnosno kada je jedan od njih treća osoba - stjecatelj u dobroj vjeri, a druga je bračni drug koji nije bio sudionik pravnog posla (koji je za posljedicu imao prijenos prava vlasništva radi osiguranja tražbine i njegovog suvlasničkog dijela nekretnine), polazeći od svrhe i značaja odredbi o zaštiti povjerenja u zemljišne knjige (članak 122. ZV-a), prednost u zaštiti stečenog prava ima treća savjesna osoba koja se poziva na načelo zaštite povjerenja u zemljišne knjige.

Stoga je to pravilo i onda kada je bračni drug bio savjestan i nije znao za raspolaganja drugog bračnog druga, odnosno kada su stjecatelj i takav bračni drug istodobno bili u dobroj vjeri (... od 5. srpnja 2017.)“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-733/2020-2 od 15. listopada 2020.

4

027.12

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > ZAŠTITA PRAVA VLASNIŠTVA > TUŽBE ZA POVRAT STVARI > TUŽBA PRETPOSTAVLJENOG VLASNIKA (ACTIO PUBLICIANA)

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 i 81/15)

Članak 166. stavak 2.

Zahtjev na predaju razmjernog dijela zemljišta na kojem je garaža sagrađena i razmjernog idealnog dijela zajedničkih dijelova i uređaja koji pripadaju garaži, kao posebnim dijelovima zgrade, ne može se smatrati jasno određenim u odnosu na način povrata stvari.

„Predmet ovog spora predstavlja zahtjev tužitelja radi predaje u posjed garažu br. 47, površine 11,50 čm, sagrađene na katastarskoj čestici br. 4070/10 k.o. P., Z., te razmjerni dio zemljišta na kojoj je garaža sagrađena i razmjerni idealni dio zajedničkih dijelova i uređaja koji pripadaju garaži, kao posebnim dijelovima zgrade, slobodnu od svih stvari i osoba na raspolaganje tužitelju,

U konkretnom slučaju, obzirom na utvrđeno zemljišnoknjižno stanje, predmet spora je valjalo raspraviti u kontekstu primjene odredbe članka 166. stavka 2. ZVDSP-a, kojom je propisano da će predmnijevanom vlasniku na njegov zahtjev predati posjed stvari posjednik koji nema pravni temelj posjedovanja ili je slabiji time što mu je posjed nepošten ili nezakonit, ili što ne može označiti svojega prednika ili može samo sumnjivoga, ili što je stekao posjed stvari besplatno a onaj koji zahtijeva posjed bio ga je stekao naplatno, ali neće mu trebati predati posjed stvari posjednik koji ima jednako jak pravni temelj kao on.

Dakle, tužitelj kod publicijanske tužbe će umjesto dokaza svog prava vlasništva stvari, trebati dokazati pretpostavke da se za njega predmnijeva da je vlasnik stvari. Pretpostavke koje tužitelj treba dokazati kod publicijanske tužbe su da je tužiteljev posjed bio zakonit, istinit i pošten. Predmnijeva vlasništva stvari djelovati će protiv sadašnjeg posjednika stvari samo ako sadašnji posjednik nema pravni temelj za to posjedovanje ili ima slabiji od

tužiteljevog. Predmnijeva vlasništva neće djelovati prema osobi koja ima jednako jak ili jači pravni temelj posjedovanja od tužiteljevog.

Međutim, sud prvog stupnja prihvaćajući tužbeni zahtjev u cijelosti gubi iz vida što je predmet spora u konkretnoj pravnoj stvari. Naime, tužbeni zahtjev na predaju u posjed točno određene stvari, predstavlja kondemnatorni tužbeni zahtjev na činidbu koji mora biti jasno određen u odnosu na način povrata stvari. Dakle, tužbeni zahtjev mora biti određen na način da stvar u odnosu na koju se traži predaja u posjed mora biti individualizirana, što znači da se mora razlikovati od ostalih stvari i biti podobna za ovrhu. S druge strane, u konkretnom slučaju tužbenim zahtjevom tužitelj zahtijeva predaju u posjed točno određene garaže slobodne od osoba i stvari pa se u tom slučaju radi o predaji u neposredni posjed. Kod činjenice da tužitelj postavljenim zahtjevom ne traži utvrđenje prava svog predmnijevanog vlasništva, a time i stjecanje tzv. „idealnog posjeda“ na predmetnoj nekretnini kao cjelini, pa je u odnosu na predaju zemljišta povezanog sa pripadajućim posebnim dijelom predmetne nekretnine, koji kao takav nije upisan u zemljišne knjige, zahtjev tužitelja, uz pravilnu primjenu materijalnog prava, valjalo odbiti kao neosnovan.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2744/2018-2 od 9. lipnja 2020.

5

073.11

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > UKNJIŽBA > TABULARNA ISPRAVA

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 162/10, 55/13, 60/13 i 108/17)

Članak 43. stavak 1. i 2.

Članak 44. stavak 1. i 2.

Uknjižba prava vlasništva nekretnine je dopuštena na temelju sudske odluke u kojoj je nekretnina opisana kao materijalno određeni dio slovima na temelju vještačkog nalaza, te prijavnog lista odnosno potvrde područnog ureda za katastar koji dokazuje da je upisani materijalno određeni dio dobio novu zk oznaku.

„Pobijanim je rješenjem prvostupanjski sud, zemljišnoknjižni odjel postupajući na temelju odredbe članka 123.a stavka 5. ZZK-a, uvažio prigovor protivnika upisa izjavljen protiv rješenja Općinskog suda u Splitu, Stalne službe u Makarskoj, poslovni broj Z-329/15 od 25. siječnja 2016., pa je preinačio to rješenje tako što je odbio prijedlog predlagatelja upisa za uknjižbu prava vlasništva čest. zem. 3949/25, pašnjak sa 415 m² i čest. zem. 3949/26, pašnjak sa 8 m², upisano u zk. ul. 1673 k.o. B., a koji se temelji na pravomoćnim presudama Općinskog suda u Makarskoj, poslovni broj P-84/01 od 6. travnja 2001. i poslovni broj P-1089/03 od 26. kolovoza 2009., iz razloga što je zaključio da citirane presude ne sadrže točnu oznaku čestice za koje je zatražen upis.

Osnovano predlagatelj upisa pobija zakonitost i pravilnost prvostupanjskog rješenja.

Naime, za provedbu zemljišnoknjižnog upisa potrebno je uz prijedlog za upis, priložiti ili predočiti ispravu odgovarajućeg oblika i sadržaja koja je prikladna za provedbu određenog zemljišnoknjižnog upisa – tabularnu ispravu.

Tabularna isprava može biti javna isprava ili privatna isprava.

Iz navedenog proizlazi da je podnošenje tabularne isprave koja ispunjava navedene opće pretpostavke valjanosti materijalna pretpostavka za provedbu svih vrsta zemljišnoknjižnih upisa, pa tako i upisa prava vlasništva.

Predlagatelj upisa uz prijedlog za zahtijevani upis je podnio prema mišljenju ovoga suda valjanu tabularne isprave, iz razloga što pravomoćne i ovršne presude Općinskog suda u Makarskoj, poslovni broj P-84/01 od 6. travnja 2001. i poslovni broj P-1089/03 od 26. kolovoza 2009., uz potvrdu Područnog ureda za katastar nekretnina Makarska, Klasa: 932-06/13-02/310, Ur. broj: 541-26-02-04/5-13-2 od 12. studenoga 2013., predstavljaju isprave u smislu navedenih odredbi da se dopusti zatraženi upis, a temeljem kojih isprava je zatražio upis prava vlasništva na predmetnim čest. zem. 3949/25, pašnjak sa 415 m² i čest. zem. 3949/26, pašnjak sa 8 m², upisane u zk. ul. 1673 k.o. B.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-439/2019-2 od 4. svibnja 2020.

6

073.3

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 108/17)

Članak 30. stavak 4.

Članak 39.

Članak 70. stavak 1.

Upis zabilježbe tražbine na nekretnini nije predviđen odredbama ZZK, a niti odredbama drugog zakona pa prijedlog za takav upis nije osnovan.

„U ovom zemljišnoknjižnom predmetu predlagatelj je podnio prijedlog za upis zabilježbe tražbine na nekretnini označenoj kao čest. zem. 2824/155 upisanoj u zk. ul. 2384 k.o. I. G., a to na temelju rješenja Trgovačkog suda u Splitu broj XVI St-3/00 od 13. prosinca 2000.

Zemljišnoknjižni referent prvostupanjskog suda je odbio prijedlog za upis rješenjem broj Z-248/2016 od 24. ožujka 2016., a odlučujući o prigovoru predlagatelja, zemljišnoknjižni sudac prvostupanjskog suda je odbio prigovor prihvaćajući u cijelosti razloge ovlaštenog zemljišnoknjižnog referenta te dodatno smatrajući da zabilježba tražbine na nekretnini nije predviđena odredbama ZZK-a ili drugim zakonom.

Pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kada je odbio prijedlog predlagatelja za upis zabilježbe tražbine na nekretnini označenoj kao čest. zem. 2824/155 upisanoj u zk. ul. 2384 k.o. I. G.

Prema odredbi članka 30. stavka 4. ZZK-a zabilježba je upis kojim se čine vidljivim mjerodavne okolnosti za koje je zakonom određeno da ih se može zabilježiti u zemljišnim knjigama. Zabilježbom se mogu osnivati određeni pravni učinci kad je to predviđeno zakonom.

Prema odredbi članka 39. ZZK-a zemljišnoknjižne zabilježbe mogu se učiniti u svrhu:

- da se vidljivim učine osobni odnosi, naročito ograničenja glede upravljanja imovinom (npr. maloljetnost, skrbništvo, produženje roditeljskoga prava, otvaranje stečaja i dr.), kao i

drugi odnosi i činjenice određene zakonom, s tim učinkom da se nitko ne može pozivati na to da za njih nije znao niti morao znati;

- da se osnuju pravni učinci koje zabilježba proizvodi po odredbama ovoga ili drugih zakona (zabilježba prvenstvenoga reda, otpisa zemljišta, zajedničke hipoteke, otkaza hipotekarnih tražbina, spora, prisilne dražbe, zabrane otuđenja ili opterećenja, obveze zahtijevanja brisanja hipoteke, pridržaja prvenstvenoga reda, zabilježbe određene po pravilima o ovrsi i osiguranju i dr.).

U skladu s odredbom članka 70. stavka 1. ZZK-a zabilježbe se mogu odrediti kad je to predviđeno ovim ili drugim zakonom.

Odredbama ZZK-a, a ni nekim drugim zakonom nije predviđen upis zabilježbe tražbine na nekretnini, pa se u zemljišnu knjigu ne može upisati takva zabilježba. Stoga je prvostupanjski sud osnovano dobio prijedlog za upis.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-138/2019-3 od 20. travnja 2020.

7

073.3

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA

Zakon o zemljišnim knjigama knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 108/17)

Članak 84.a

Nema uvjeta za zabilježbu pokretanja postupka radi proglašenja ovrhe nedopuštenom na nekretnini.

„Predmet ovog zemljišnoknjižnog postupka jest upis zabilježbe pokrenutog postupka u Z.U. 6576 E-14, E-19, E-20 i E-21 k.o. S. s pozivom na odredbu iz članka 84. a) Zakona o zemljišnim knjigama knjigama („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 108/17, dalje u tekstu: ZZK), a koji se primjenjuje temeljem odredbe iz članka 241. stavka 1. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", broj 13/19).

Predmet ovog zemljišnoknjižnog postupka temelji se na djelomičnoj presudi kojom je proglašena nedopuštenom, ovrha određena Rješenjem o ovrsi Trgovačkog suda u Zagrebu od 16. studenog 2011. pod brojem Ovr-5826/01.

Iz navedene zakonske odredbe proizlazi da ovlaštenje za predlaganje zabilježbe pokretanja postupka postoji samo u onom slučaju, a kad se ne može izvršiti upis zabilježbe spora, koji ima za rezultat izmjenu zemljišnoknjižnog upisa. Iz ove presude trgovačkog suda kojom je djelomično prihvaćen zahtjev predlagatelja kao tužitelja u tom postupku radi proglašenja ovrhe nedopuštenom nema naloga za bilo kakav zemljišnoknjižni upis za provedbu upisa, već je samo konstatacija o dopuštenosti i nedopuštenosti ovrhe na određenim nekretninama radi naplate novčanog potraživanja. Uknjiženi vlasnik tih nekretnina jest treća osoba.

Iz izloženog je cijeliti da je valjano prvostupanjski sud primijenio naprijed citiranu materijalnopravnu odredbu iz članka 84.a ZZK-a kada je odbio prijedlog radi zabilježbe pokrenutog postupka pred nadležnim trgovačkim sudom o nedopuštenosti ovrhe.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-783/2018-2 od 28. travnja 2020.

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA > OSTALE

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 108/17)

Članak 84.a

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 1.

Članak 58. stavak 3.

Nema mjesta upisu zabilježbe pokretanja ovršnog postupka na nekretninama na temelju rješenja o ovrsi koje je donio javni bilježnik radi naplate novčane tražbine na temelju vjerodostojne isprave.

„Pobijanim rješenjem preinačeno je rješenje Općinskog suda u Rijeci, Stalna služba u Crikvenici (ispravno Stalna služba u Rabu) poslovni broj Z-476/16 od 2. veljače 2017., kojim je na temelju prijedloga od 1. veljače 2016. i podneska od 19. prosinca 2016. dopuštena zabilježba pokretanja postupka na nekretninama P. P. d.o.o. k. č. br. 1518/2 od 1782 m² upisanoj u Z.U. 3603 k.o. L. koji se vodi kod Trgovačkog suda u Rijeci pod poslovnim brojem Povrv-32/2016 s N. D. J. d.o.o., te se odbija prijedlog za upis, nalaže uspostava zemljišnoknjižnog stanja kakvo je bio prije dopuštenog upisa i upis zabilježbe odbijenog prijedloga.

Rješenjem ovlaštenog zemljišnoknjižnog referenta dopušten je upis zabilježbe pokretanja postupka na nekretnini protustranke koji se vodi kod Trgovačkog suda u Rijeci pod poslovnim brojem Povrv-32/2016 s predlagateljem uz obrazloženje kako je određena zabilježba pokretanja postupka kod Trgovačkog suda u Rijeci pod poslovnim brojem Povrv- 32/2016 greškom u pisanju ili nakon telefonske provjere kod tog suda jer se u smislu odredbe članka 187. Sudskog poslovnika upisnik Povrv vodi u predmetima prosljedenim od javnog bilježnika po prigovoru na rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave.

Podnesenim prijedlogom predlagatelj u ovoj pravnoj stvari predlaže upis zabilježbe pokretanja ovršnog postupka na nekretninama P. P. d.o.o., k. č. br. 1518/2 od 1782 m² upisanoj u Z.U. 3603 k.o. L. koji se vodi kod Trgovačkog suda u Rijeci pod poslovnim brojem Povrv-32/2016 s N.-D. J. doo na temelju rješenja o ovrsi koje je donio javni bilježnik E. R. pod poslovnim brojem Ovr-180/15 od 13. siječnja 2016. radi naplate novčane tražbine u iznosu od 149.773,59 kuna na temelju vjerodostojne isplate-računa broj R1 072 PJ01/2015.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi kako je iz pregledanog rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave javnog bilježnika E. R. ustanovljeno je da se predlaže donošenje rješenja o ovrsi na nekretnini ovršenika kč. br. 1518/2 upisanoj u Z.U. 3603 k.o. L. radi naplate novčane tražbine ovrhovoditelja. Stoga razlog iz kojeg je ovlašteni zemljišnoknjižni referent zabilježio pokretanje postupka koji se vodi kod Trgovačkog suda u Rijeci nije bitan, već je odlučno da li iz cjelokupne dokumentacije,

a koja prileži spisu proizlazi osnovanost zahtjeva predlagatelja, pa utoliko zemljišnoknjižni sudac cijeni da u ovom zemljišnoknjižnom predmetu taj zahtjev nije osnovan jer se radi o novčanom potraživanju predlagatelja kada se ne može zabilježiti pokretanje postupka temeljem odredbe članka 84.a ZZK-a.

Prema odredbi članka 84.a ZZK-a kad stranka koja je pred sudom ili upravnim tijelom pokrenula postupak u kojem bi se mogao odrediti upis za koji se ne može upisati zabilježba spora, na temelju tog podneska s potvrdom da je predan sudu ili upravnom tijelu na rješavanje zatraži da se u zemljišnoj knjizi zabilježi taj postupak, zemljišnoknjižni sud dopustit će zabilježbu pokretanja tog postupka.

Zabilježba pokretanja navedenog postupka ima učinak da odluka donesena pred sudom ili tijelom povodom pokrenutog postupka djeluje i protiv onih osoba koje su stekle knjižna prava nakon što je prijedlog za zabilježbu pokretanja postupka stigao zemljišnoknjižnom sudu. Kad je u postupku na koji se odnosi zabilježba odlučeno o provedbi određenog upisa, taj upis dobiva ono mjesto u prvenstvenom redu koje mu je bilo osigurano zabilježbom pokrenutog postupka.

S pravom, međutim, prvostupanjski sud navodi kako je pretpostavka za dopuštenost zahtijevanog upisa sukladno citiranoj odredbi članka 84.1 ZZK-a pokretanje postupka pred sudom ili upravnim tijelom u kojem bi se mogao odrediti upis za koji se ne može upisati zabilježba spora, što nije konkretni slučaj.

Naime, Europski sud se u predmetu C-551/15 presudom od 9. ožujka 2017., povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Općinski sud u Puli-Pola (Hrvatska), u predmetu Pula Parking. d.o.o. protiv Svena Klaua Tederahna, u tumačenju Uredbu br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, izjasnio da javni bilježnici u Hrvatskoj, kada postupaju u okviru ovlasti koje su im povjerene nacionalnim pravom u ovršnim postupcima na temelju „vjerodostojne isprave”, nisu obuhvaćeni pojmom „sud” u smislu te Uredbe.

No, sud EU-a je odgovarajući je na zahtjeve Trgovačkog suda u Zagrebu u pogledu statusa javnih bilježnika u ovršnim postupcima, u postupcima Parking d.o.o. protiv Sawal d.o.o. (C-267/19) i Interplastics s. r. o. protiv Letifico d.o.o. (C-323/19) što se tiče tumačenja članka 47. Povelje, i izvan primjene Uredbe ukazao na to da, iako je Sud u točki 58. presude od 9. ožujka 2017., Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) utvrdio da ispitivanje prijedloga za izdavanje rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave koje u Hrvatskoj provodi javni bilježnik nije kontradiktorno, također utvrdio da je zajamčen pristup sudu jer javni bilježnici izvršavaju ovlasti koje su im dodijeljene u okviru ovršnog postupka pod nadzorom suda, pred kojim dužnik može podnijeti prigovor protiv rješenja o ovrsi koje je donio javni bilježnik.

Naime, člankom 1. Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17, dalje u tekstu: OZ) javnim bilježnicima daje se ovlast da provode prisilno ostvarenje tražbina na temelju „vjerodostojne isprave” donošenjem rješenja o ovrsi kao ovršnog naslova bez izričitog pristanka ovršenika, a po prigovoru protiv istog odlučuje i postupak se vodi pred sudom kao nadležnim tijelom (članak 58. stavak 3. OZ-a).

U navedenom po ocjeni ovoga sud nisu ostvarene pretpostavke za dopuštenost zahtijevanog upisa o kojem je uostalom pogrešno odlučeno dopuštanjem zabilježbe postupka pred Trgovačkim sudom u Zagrebu pa je i utoliko pravilno sud prvog stupnja primijenio materijalno pravo obzirom da tužitelj nije pobijao citirano rješenje zemljišno-knjižnog referenta u kojem nije odlučeno o zahtijevanom prijedlogu u odnosu na zabilježbu pokretanja postupka ovrhe.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-260/2019-3 od 17. rujna 2020.

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > OSNIVANJE, OBNAVLJANJE, DOPUNJAVANJE I PREOBLIKOVANJE ZEMLJIŠNE KNJIGE > POVEZIVANJE ZEMLJIŠNE KNJIGE I KNJIGE POLOŽENIH UGOVORA

*Pravilnik o povezivanju zemljišne knjige i knjige položenih ugovora i upisu vlasništva posebnog dijela nekretnine (etažnog vlasništva)
(NN 121/13)*

Članak 8. stavak 1. i 2.

U situaciji kada je sud prvog stupnja ocijenio da je prijedlog za povezivanje zemljišne knjige i knjige položenih ugovora nepotpun i nerazumljiv, tada je bio u obvezi u skladu s odredbom članka 8. Pravilnika o povezivanju zemljišne knjige i knjige položenih ugovora i upisu vlasništva posebnog dijela nekretnine rješenjem naložiti podnositelju prijedloga da u roku od 30 dana prijedlog za povezivanje ispravi, dopuni, odnosno dostavi nužne priloge u skladu s danom uputom, te ga upozoriti na posljedice nepostupanja u skladu s nalogom suda.

„Pobijanim je rješenjem odbačen prijedlog za povezivanje zemljišne knjige i knjige položenih ugovora i upis prava vlasništva posebnog dijela nekretnine predlagatelja kao upravitelja stambene zgrade u Z., N. G. od 24. svibnja 2017., određeno je brisanje plombe Z-27746/17 u Z.U. 16924 k.o. Z. te je naložena provedba ovog upisa.

U situaciji kada je sud prvog stupnja ocijenio da je prijedlog za povezivanje zemljišne knjige i knjige položenih ugovora nepotpun i nerazumljiv, tada je bio u obvezi u skladu s odredbom članka 8. Pravilnika rješenjem naložiti podnositelju prijedloga da u roku od 30 dana prijedlog za povezivanje ispravi, dopuni, odnosno dostavi nužne priloge u skladu s danom uputom, te ga upozoriti na posljedice nepostupanja u skladu s nalogom suda jer to nameće upravo odredba članka 8. stavka 1. i 2. Pravilnika.

Sud prvog stupnja, međutim, prije nego što je prijedlog odbacio, nije pozvao predlagatelja na ispravak i dopunu neurednog i nepotpunog prijedloga, pa ga tako nije ni upozorio na posljedice nepostupanja, iako je to bio dužan učiniti. Stoga nije bilo osnove za donošenje pobijanog rješenja zbog čega je uvažavanjem žalbe predlagatelja pobijano rješenje valjalo ukinuti i predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovan postupak temeljem odredbe članka 380. točke 3. ZPP-a u vezi s člankom 91. stavkom 1. ZZK-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-149/2018-2 od 20. travnja 2020.

STVARNO PRAVO > OSTALO > DRUŠTVENO VLASNIŠTVO > USPOSTAVA JEDNOVRSNOSTI VLASNIŠTVA

*Zakon o zemljišnim knjigama
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 108/17)*

Članak 2. stavak 1.

Članak 19. stavak 3.i 4.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 46/99, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Članak 9. stavak 1.

Činjenica što se nekretnine nalaze u istom zemljišnoknjižnom uložku, ne znači da se radi o nekretninama koje predstavljaju jedinstvenu pravnu cjelinu.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za utvrđenje prava vlasništva glede nekretnina označenih kao k.č.br. 2737/11, vinograd i šuma, površine 259 čhv i k.č.br. 2737/12 vinograd i šuma površine 276 čhv, obje Z.U. 1194 k.o. J., i priznanje i trpljenje upisa tog prava, a temeljem dosjelošti.

Prvostupanjski je sud odbio tužbeni zahtjev uz obrazloženje da tužiteljica nije mogla steći pravo vlasništva predmetnih nekretnina jer su se iste nalazile u društvenom vlasništvu pa da nije proteklo potrebno vrijeme posjedovanja.

Predmetne nekretnine da po svojoj kulturi i po namjeni evidentiranoj u katastru i zemljišnoj knjizi u pretežitom dijelu predstavljaju šumu, a šumom se smatra zemljište koje je obraslo šumskim drvećem na površini većoj od 10 ari odnosno na površini od 0,1 ha i većoj, pa prvostupanjski sud smatra da prema vještvu predmetne nekretnine čine jednu cjelinu i koriste se jednim dijelom kao vinograd, a ostatak kao šuma i to u površini od 1.234 m², dakle preko 10 ari te da iste predstavljaju i pravnu cjelinu u smislu odredbe članka 19. stavak 4. Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 108/17, dalje u tekstu: ZZK) te se imaju smatrati jednom nekretninom u smislu odredbe članka 9. stavak 1. ZV budući su upisane u isti zemljišnoknjižni uložak.

Da nije bilo moguće dosjelošću stjecanje prava vlasništva na šumama i šumskom zemljištu kako prema odredbi članka 49. stavak 2. Zakona o šumama („Narodne novine“, broj 20/77, dalje u tekstu: ZŠ/77) tako i prema odredbi članka 55. stavak 2. Zakona o šumama („Narodne novine“, broj 54/83, 5/84, 32/87, 47/89, 41/90, 52/90 - pročišćeni tekst, 5/91, 9/91, 61/91, 26/93 i 76/93, dalje u tekstu: ZŠ/83).

Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. siječnja 2000. broj U-I-374/1988 ukinuta je odredba članka 55. stavak 2. ZŠ/83 pa da je od objave navedene odluke u „Narodnim novinama“ dana 21. siječnja 2000. sukladno članku 53. stavak 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 99/99) omogućeno stjecanje prava vlasništva dosjelošću i na ovim nekretninama.

Stoga taj sud temeljem citiranih odredbi i utvrđenih činjenica, zaključuje da je posjed prednika tužiteljice do 8. listopada 1991. bez pravnih posljedica za stjecanje prava vlasništva dosjelošću, ali i nakon 8. listopada 1991. sve do 21. siječnja 2000.

U odnosu na kvalitetu posjeda i to zakonitost istoga, taj sud smatra da tužiteljica nije dokazala da su M. i Š. G. imali valjani pravni temelj jer je Pogodnica zaključena devet godina nakon što je z.k.č. 2737/11 K.O. J. već uknjižena kao Općenarodna imovina, a iz Pogodnice da se ne može na nedvojben način utvrditi odnosi li se zaista na z.k.č. 2737/11 K.O. J. budući je navedena površina od 250 čhv a što da ne odgovara površini evidentiranoj u zemljišnoj knjizi i katastru.

Glede pak, zakonitosti posjeda na z.k.č. 2737/12 k.o. J. da niti iz jedne isprave ne proizlazi osnovanost navoda u tužbi da je prednica tužiteljice, K. K. stupila u posjed iste kao

niti pravo na posjed K. K. odnosno S. K. kojeg je prema navodima u tužbi naslijedila K. K. rješenjem o nasljeđivanju Općinskog suda u Donjoj Stubici O-250/91 od 4. listopada 1991. Navedeno rješenje do zaključenja glavne rasprave da nije dostavljano u spis. Nadalje iz dokumentacije da nije vidljivo temeljem čega je predmetna čestica ušla u ostavinu iza pok. Š. G., prednice tužiteljice. Čak i da je tužiteljica dostavila dokaz o stjecanju navedene nekretnine nasljeđivanjem, nasljeđivanje prednika koji nisu bili vlasnici sporne nekretnine, ne predstavlja pravnu osnovu koja bi bila valjani temelj posjedovanja nekretnine odnosno ne predstavlja pravnu osnovu koja bi tužiteljici odnosno njezinim prednicima davala pravo na posjed.

Imajući u vidu iskaze svjedoka, da tužiteljica ili njezini prednici posjed predmetnih nekretnina nisu stekli silom, potajno, prijevarom ili zlouporabom povjerenja niti da je tužiteljica kao nasljednica imala razloga posumnjati da joj ne pripada pravo na posjed, ocjena je tog suda da je njezin posjed pošten pa imajući u vidu da je vrijeme potrebno za dosjelost počelo 21. siječnja 2000. to da od 21. siječnja 2000. do podnošenja tužbe nije protekao potreban rok iz članka 159. stavak 3. i stavak 4. ZV od četrdeset godina.

Za sada se ne mogu prihvatiti kao pravilna sva činjenična utvrđenja i zaključak prvostupanskog suda.

Prije svega, nema mjesta zaključku suda da su prijeporne nekretnine samom činjenicom da se nalaze u istom Z.U. ujedno i pravna cjelina. Ovo stoga jer je prema odredbi članka 2. stavka 1. ZZK zemljište u smislu tog Zakona dio zemljine površine koji je u katastru zemljišta označen posebnim brojem i nazivom katastarske općine u kojoj leži (katastarska čestica); dok se prema odredbi članka 19. ZZK pojedinačna nekretnina kao objekt pravnih odnosa može sastojati od jednog ili više zemljišta, a kad se nekretnina sastoji od više zemljišta, ta su zemljišta pravno sjedinjena u jedno zemljišnoknjižno tijelo i upisana su u isti zemljišnoknjižni uložak.

Kod okolnosti da su u Z.U. 1194, upisane nekretnine označene i kao put, i kao oranica i kao šuma i kao vinograd i dr., to proizlazi da su iste različito opterećene glede ograničenja vlasništva (a člankom 19. stavak 3. ZZK propisano je da će se više katastarskih čestica koje u istoj katastarskoj općini pripadaju istom vlasniku spojiti u jedno zemljišnoknjižno tijelo kad to vlasnik zatraži, ako one nisu različito opterećene i ako glede ograničenja vlasništva nema nikakve razlike ili ako se istodobno sa spajanjem uklone sve prepreke koje smetaju spajanju) pa se tako ne može prihvatiti zaključak suda prvog stupnja da predmetne nekretnine predstavljaju jedinstvenu pravnu cjelinu glede kojih promjena nije moguća, a ni u pogledu utvrđenja dopuštene površine.

Nedvojbenim je tijekom postupka proizašlo da su tužiteljica i njeni prednici u posjedu prijepornih nekretnina u dijelu na kojemu se nalazi vinograd dok o dijelu na kojemu se nalazi šuma svjedoci nisu iskazivali o načinu vršenja posjedovnih čini. Posjednik stječe samo onoliko koliko je posjedovao (*quantum possessum tantum praescriptum*).

Vrhovni sud Republike Hrvatske je u odluci broj Rev x 311/2018-2 od 30. listopada 2018. naveo: „Stoga, s obzirom da su tužitelji, koji su (pravomoćno) stekli pravo vlasništva na geometrijski odijeljenim dijelovima predmetnih nekretnina na temelju zakona (koji dijelovi jasno određuju predmet vlasničke zaštite, te na kojima tako stečeno pravo vlasništva predstavlja pojedinačno određenu stvar) ovlašteni ishoditi upis tako stečenog prava u zemljišnim knjigama,drugostupanski sud pogrešno primijenio materijalno pravo.... pogrešno zaključujući da predmet upisa knjižnog prava ne mogu biti posebni geometrijski odijeljeni dijelovi nekretnine.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2023/2019-2 od 13. svibnja 2020.

1 > Obvezno pravo

11

151.41

*OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > PRESTANAK ISPUNJENJEM > PREDMET
ISPUNJENJA > SADRŽAJ OBVEZE*

*Zakon o financiranju vodnog gospodarstva
(NN 153/09, 90/011 i 56/13)*

*Uredba o najnižoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva
(NN 112/10)*

Članak 6. stavak 2.

*Odluka o cijeni vodnih usluga tužitelja broj (4271/11)
Opći i tehnički uvjeti isporuke vodnih usluga tužitelja iz 2014.*

Članak 2. stavak 2. točka 4.

Korisnik vodnih usluga koji je u ugovornom odnosu s isporučiteljem dužan je isporučitelju plaćati fiksni iznos cijene neovisno o isporučenim uslugama.

„Prvostupanjski sud je nakon provedenog dokaznog postupka utvrdio da se predmetna tražbina odnosi na naknadu za korištenje, zaštitu voda i razvoj – fiksni dio za priključak koji je na tuženika kao korisnika vodnih usluga evidentiran još 1985. i da od tada tužitelj nije zamijenio niti održavao vodovodne cijevi, da je zamjena vodomjera izvršena 27. listopada 2009., da je radi neplaćanja 6. rujna 2016. tuženiku privremeno obustavljeno pružanje vodne usluge, da u utuženom razdoblju nije zabilježena potrošnja vode, da je tuženik stavio prigovor tužitelju da cijevi radi neodržavanja popuštaju zbog čega da njegovoj kući prijete opasnost od klizišta i rušenja.

Naime, tužitelj svoje potraživanje temelji na odredbama Zakona o financiranju vodnog gospodarstva („Narodne novine“, broj 153/09, 90/011 i 56/13), Uredbe o najnižoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva („Narodne novine“, broj 112/10) i Odluke o cijeni vodnih usluga tužitelja broj (4271/11) smatrajući da je tuženik obveznik plaćanja njegovih usluga i naknada (tzv. fiksni dio) bez obzira što tuženik nije trošio vodu.

S obzirom na navedena utvrđenja i načelo tereta dokaza prvostupanjski sud je ukinuo citirani platni nalog i našao da tužbeni zahtjev nije osnovan jer tužitelj nije dokazao kako je obračunao tzv. fiksni dio cijene za svoje usluge kada tuženiku uopće nije isporučivao vodu, a ispostavljeni računi da su netransparentni i ugovaratelja dovode u neravnopravan položaj jer nije razvidno na što se račun odnosi i za što se njime tereti korisnika usluge.

Zbog pogrešnog pravnog pristupa ocjena prvostupanjskog suda o (ne)osnovanosti tužbenog zahtjeva ne može se prihvatiti.

Odredbom članka 2. stavka 2. točke 14. Općih i tehničkih uvjeta isporuke vodnih usluga tužitelja iz 2014. propisano je da je korisnik vodnih usluga pravna ili fizička osoba koja je s isporučiteljem vodnih usluga sklopila ugovor iz članka 3 stavka 1 istih Općih uvjeta, odnosno svaka pravna ili fizička osoba kojoj se isporučuju vodne usluge isporučitelja.

Odredbom članka 6 stavka 2 Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva propisano je da fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne vodne građevine, i to troškova: očitavanja vodomjera, obrade očitanih podataka te izrade i dostave računa korisnicima vodnih usluga, umjeravanja i servisiranja vodomjera sukladno važećim propisima, tekućeg i investicijskog održavanja priključka nekretnine na komunalne vodne građevine vodoopskrbe i/ili odvodnje, redovitog održavanja funkcionalne ispravnosti komunalnih vodnih građevina za isporuku vodnih usluga i ispitivanja i održavanja zdravstvene ispravnosti vode za piće, dok je čl. 7 naprijed navedene Uredbe propisano što se iskazuje na računu za vodne usluge.

Slijedom navedenih citiranih odredbi, a pored nesporne činjenice da je tuženik u utuženom razdoblju u ugovornom odnosu s tužiteljem i da je korisnik usluga tužitelja, da su istome ispostavljeni računi za fiksni dio cijene vodnih usluga, da prema Izvodu iz ovjerenjenih poslovnih knjiga i računa visina utuženog potraživanja iznosi 217,72 kuna, pravilnom primjenom materijalnog prava valjalo je održati na snazi citirani platni nalog u dijelu u kojem je tuženiku naloženo isplatiti tužitelju iznos od 217,72 kuna zajedno sa zakonskim zateznim kamatama tekućim na pojedine iznose do isplate. Odluka o zateznim kamatama temelji se na odredbi članka 29. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08 i 125/11, dalje u tekstu: ZOO).“

Županijski sud u Splitu, Gž-33/2019-2 od 4. svibnja 2020.

12

155.21

OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > ZASTARA > VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU > OPĆI ROK ZASTARE

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 225.

Članak 229.

Članak 243. stavak 1.

Potraživanja iz osnove naplate dnevne parkirališne karte zastarijeva u općem zastarnom roku od pet godina.

„Predmet ovog spora je zahtjev tužitelja za naplatom usluga parkiranja na javnim parkiralištima na području G. B. na M. u iznosu od 80,00 kuna, s pripadajućim zateznim kamatama.

Prvostupanjski je sud po provedenom dokaznom postupku utvrdio da tužitelj obavlja djelatnost organizatora parkiranja na javnim parkiralištima na području G. B. na M., da je tužitelj dokazao da je s osnova korištenja javnog parkirališta na području G. B. na M. od strane tuženika, kao vlasnika vozila koje bilo parkirano na parkiralištima kojima upravlja tužitelj, zbog neplaćanja dnevne parkirne karte prema tužitelju nastalo dugovanje u iznosu od

80,00 kuna, te da tuženik do zaključenja glavne rasprave nije dokazao da je podmirio navedeno potraživanje.

Na tako utvrđeno činjenično stanje, u čiju ocjenu i pravilnost ovaj drugostupanjski sud nije ovlašten ulaziti, jer se radi o sporu male vrijednosti, prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo, kada je održao na snazi citirani platni nalog.

U ovoj fazi postupka i dalje ostaje sporno pitanje nastupa zastare potraživanja.

Naime, tuženik je tijekom cijelog postupka, kao i u žalbi, isticao kako bi se u konkretnom predmetu radilo o ugovoru o zakupu, slijedom čega bi zastara, sukladno odredbi članka 229. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18) nastupila protekom tri godine od dana dospijeca obveze.

Nije osnovan žalbeni navod tuženika da se na predmetni pravni odnos primjenjuje zastarni rok od 3 godine, jer se u konkretnom slučaju ne radi o pravnom odnosu najma ili zakupa već o potraživanju tužitelja radi isplate iznosa od 80,00 kn, nastalog s osnova neplaćene dnevne parkirališne karata, a na koje potraživanje se primjenjuje opći zastarni rok sukladno članku 225. ZOO-a. Dakle, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da nije nastupila zastara tražbine tužitelja obzirom da je zastara utužene tražbine prekinuta prije isteka zastarnog roka od pet godina. Naime, predmetna tražbina je dospjela 1. ožujka 2012., a zastara je prekinuta podnošenjem prijedloga za ovrhu temeljem kojega je javni bilježnik I. K. 17. lipnja 2016. donio rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave poslovni broj Ovr-14228/16, koje je rješenjem Općinskog suda u Puli, Stalna služba u Poreču pod poslovnim brojem Povrv-2654/17 od 05. prosinca 2017. stavljeno van snage te je platni nalog sadržan u istom ukinut, a prijedlog za ovrhu odbačen, što je i potvrđeno rješenjem Županijskog suda u Splitu, poslovni broj Gž Ovr-910/18 od 17. rujna 2018, te je tužitelj u daljnjem roku od tri mjeseca podnio tužbu s prijedlogom za izdavanje platnog naloga sudu prvog stupnja, a sve sukladno članka 243. stavka 1. ZOO-a.

Slijedom navedenog, a obzirom da je Rješenje Općinskog suda u Puli – Pola, Stalna služba u Poreču - Parenzo pod poslovnim brojem Povrv-2654/17 od 5. prosinca 2017., postalo pravomoćno dana 17. rujna 2018., ima se smatrati da je zastara prekinuta podnošenjem prve tužbe, ovo jer je tužitelj ovaj postupak pokrenuo u ostavljenom mu roku od tri mjeseca, predajom tužbe s prijedlogom za izdavanje platnog naloga dana 17. prosinca 2018., a kako to ispravno zaključuje i prvostupanjski sud.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2100/2020-2 od 30. travnja 2020.

13

155.22

OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > ZASTARA > VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU > POVREMENE TRAŽBINE

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)*

Članak 226. stavak 1.

Članak 232. stavak 1. točka 1.

Za naknadu za isporuku toplinske energije za poslovni prostor primjenjuje se zastarni rok iz odredbe članka 226. ZOO-a (povremena davanja), a ne iz odredbe članka 232. ZOO-a jer se ne radi o isporuci kućanstvu. Dakle, tražbina zastarijeva u roku od tri godine.

„Predmet spora predstavlja uređeni tužbeni zahtjev tužitelja prema tuženiku za isplatu naknade za isporučenu toplinsku energiju za razdoblje od prosinca 2015. do prosinca 2016., u ukupnom iznosu od 3.979,22 kuna sa zakonskim zateznim kamatama.

Među strankama je nesporno da je tuženica vlasnica poslovnog prostora u Z., na adresi T., da je trgovačko društvo L. d.o.o., bilo u obvezi plaćati isporučenu toplinsku energiju temeljem ugovora o zakupu sklopljenim s tuženicom, da je dana 2. studenog 2015. trgovačko društvo L. d.o.o., brisano iz sudskog registra, da je tužitelj aktivno legitimiran.

U smislu odredbe članka 232. stavka 1. točke 1. ZOO-a, tražbina naknade za isporučenu toplinsku energiju zastarijeva za godinu dana, kad je isporuka odnosno usluga obavljena za potrebe kućanstva.

Odredbom članka 226. stavka 1. ZOO propisano je da tražbine povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim razdobljima (povremene tražbine), pa bilo da se radi o sporednim povremenim tražbinama, kao što je tražbina kamata, bilo da se radi o takvim povremenim tražbinama u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je tražbina uzdržavanja, zastarijevaju za tri godine od dospelosti svakog pojedinog davanja.

Osnovano tužitelj u žalbi ističe da u konkretnoj pravnoj stvari nije bilo mjesta primjeni odredbe članka 232. stavka 1. točke 1. ZOO-a jer se ova odredba primjenjuje na zastaru tražbina naknade za isporučenu toplinsku energiju kad je isporuka obavljena na potrebe kućanstva, a ne poslovnim subjektima za prostore u kojima se obavlja poslovna djelatnost (što je konkretan slučaj).

Kako je u provedenom postupku utvrđeno da je riječ o isporuci usluge toplinske energije koju je izvršio tužitelj tuženoj za prostor u kojem obavlja poslovnu djelatnost, po ocjeni ovog drugostupanjskog suda primjenjuje se zastarni rok od tri godine iz članka 226. stavka 1. ZOO.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2044/2018-2 od 6. ožujka 2020.

14

155.4

OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > ZASTARA > PREKID ZASTARE

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Članak 295.

Članak 1111.

Zakon o zaštiti potrošača

(NN 96/03 i 46/07)

Članak 81. stavak 1.

Članak 87.

Kada se radi o ugovorima o kreditu u kunama zastara zahtjeva za isplatu temeljem ništetnih odredaba ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi nije prekinuta podnošenjem „kolektivne tužbe“ radi zaštite kolektivnih interesa potrošača.

„Iz prvostupanjskog postupka proizlazi:

- da je tužitelj kao korisnik kredita s tuženom bankom 2. kolovoza 2007. sklopio Ugovor o potrošačkom kreditu broj 3210445221 u iznosu od 695.000,00 kn za kupnju stana (dalje u tekstu: Ugovor),

- da se odredbom članka 2. Ugovora tužitelj obvezao tuženiku plaćati u anuitetima i iznos kredita i redovnu kamatu u skladu s Odlukom o kamatnim stopama tuženika u visini 4,99% godišnje, te interkalarnu kamatu po stopi jednakoj stopi redovne kamate,

- da se po isteku roka od 2 godine pa do konačne otplate kredita obračunavala promjenjiva kamatna stopa u visini i u skladu sa važećim odlukama o kamatnim stopama kreditora (članak 2. Ugovora),

- da je Ugovor ispunjen prijevremenom otplatom kredita 12. siječnja 2016.,

- da je kamatna stopa mijenjana i to na 7,20%, 6,95%, 6,70%, 6,74%, 6,51%, 6,25%, 6,09%, 5,9% i 5,74% godišnje,

- da na temelju financijsko-knjigovodstvenog nalaza i mišljenja vještaka D. P. iz D. D.. d.o.o. utvrđeno je da razlika između redovitih kamata obračunata po osnovnom ugovoru o kreditu (početno utvrđene kamatne stope od 4,99% godišnje) i iznosa redovnih kamata obračunatih prema naknadnim odlukama tuženika o promjenjivim kamatnim stopama u razdoblju od 1. listopada 2009. do 12. siječnja 2016. iznosi 50.982,87 kn,

- da Ugovor ne sadrži parametre pomoću kojih je tužitelj mogao shvatiti kretanje promjenjive kamatne stope niti mu je tuženik prilikom potpisivanja Ugovora dao dokumentaciju iz koje bi jasno proizlazili parametri promjenjivosti tj. da je tuženik ponudio tužitelju opciju kreditiranja na način da tužitelj u same uvjete kreditiranja nije mogao intervenirati, o njima raspravljati ili ih pak u dogovoru sa tuženikom mijenjati,

- da je tuženik koristio nepoštenu ugovornu odredbu kojom je ugovorena kamatna stopa koja je tijekom postojanja ugovorne obveze promjenjiva u skladu s jednostranom odlukom banke o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo,

- da je tužba u konkretnoj pravnoj stvari podnesena 7. travnja 2017.,

- da je nastupila zastara potraživanja za sva potraživanja tužitelja do 7. travnja 2012.

Na pravilno utvrđeno činjenično stanje prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo.

Naime, iz prvostupanjskog postupka proizlazi da je isti utvrdio da je presudama Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1401/2012 od 4. srpnja 2013., Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj Pž-7129/13-4 od 13. lipnja 2014. i Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Revt-249/14-2 od 9. travnja 2015., kojima je odlučeno o kolektivnoj tužbi (tužbi za zaštitu kolektivnih interesa i prava) protiv više tuženika među ostalim i tuženika pravomoćno utvrđeno da su povrijedili kolektivne interese prava potrošača korisnika kredita nakon što su potrošačkim ugovorima o kreditima koristili nepoštenu ugovornu odredbu kojom je ugovorena redovna kamatna stopa koja je tijekom postojanja ugovorne obveze promjenjiva u skladu sa jednostranom odlukom banke, o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo, a što je imalo za posljedicu ništetnost navedene ugovorne odredbe.

Prvostupanjski sud pravilno je primijenio materijalno pravo kada je zaključio da je odredba članka 2. Ugovora o kreditu koji je zaključen između stranaka 2. kolovoza 2007. u dijelu kojim je ugovorena promjenjiva redovna stopa čija će se visina odrediti na temelju Odluke o kamatnim stopama tuženika nepoštena, a što ima za posljedicu ništetnost navedene ugovorne odredbe.

Prema odredbi članka 81. stavka 1. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 96/03 i 46/07, dalje u tekstu: ZZP) ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatra se nepoštenom ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje značajnu

neravnotežu u pravila i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača, a prema stavku 2. istog članka smatra se da se o pojedinoj ugovornoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je ta odredba bila unaprijed formulirana od strane trgovca te zbog toga potrošač nije imao utjecaj na njen sadržaj, poglavito ako se radi o odredbi unaprijed formuliranog standardnog ugovora trgovca. Prema odredbi članka 87. ZZZP-a nepoštena ugovorna odredba je ništavna.

Budući da je odredba članka 2. stavka 1. Ugovora o kreditu sklopljenog među strankama koja se odnosi na promjenjivu kamatnu stopu u skladu s jednostranom odlukom tuženika sastavni dio standardnog ugovora o kreditu unaprijed sastavljenog od strane tuženika, da se o toj odredbi s tužiteljem kao potrošačem nije pojedinačno pregovaralo i da tužitelj kao potrošač nije imao utjecaj na njezin sadržaj, ta ugovorna odredba je nepoštena jer se njome, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje znatna neravnoteža u pravima i obvezama tužitelja kao korisnika kredita u odnosu na tuženika pa je stoga navedena ugovorna obveza sukladno odredbi članka 87. ZZZP-a ništava.

O tome da je u potrošačkom ugovoru o kreditu nepoštena ugovorna odredba kojom je ugovorena redovna kamatna stopa koja je tijekom postojanja ugovorne obveze promjenjiva, bez ugovornih parametara, u skladu s jednostranom odlukom banke, o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo, zauzeto je pravno shvaćanje u presudi Visokog trgovačkog suda RH poslovni broj PŽ-129/13-4 od 13. lipnja 2014. koja je donesena po tužbi radi zaštite kolektivnih prava i interesa, na koju se tužitelj pozvao u svojoj tužbi u skladu s odredbom članka 502.c ZZZP-a kojom je propisano proširenje subjektivnih granica pravomoćnosti presuda kojima su prihvaćeni zahtjevi za zaštitu kolektivnih interesa i prava i kasnije u presudi Vrhovnog suda RH poslovni broj Revp-249/14-2 od 9. travnja 2015.

Imajući u vidu navedeno, pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo odnosno odredbu članka 1111. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, dalje u tekstu: ZOO) kada je tuženiku naložio da vrati tužitelju na ime razlike između prvotno ugovorene kamate i kamate koja se kasnije mijenjala jednostranom odlukom banke iznos od 17.975,00 kn.

Neosnovano u žalbi tužitelj ističe da nije došlo do zastare potraživanja za iznos od 33.007,87 kn, budući da je tužba podnesena 7. travnja 2017. pa je nastupila zastara za sva potraživanja tužitelja do 7. travnja 2012. za iznos od 33.007,87 kn, odnosno opći zastarni rok od 5 godina normiran odredbom članka 295. ZOO-a u svezi s odredbom članka 1111. ZOO-a. Naime, u konkretnom slučaju nije došlo do prekida zastare podnošenjem kolektivne tužbe radi zaštite kolektivnih interesa potrošača pred Trgovačkim sudom u Zagrebu koja je podnesena 4. travnja 2012. te zastara ne može početi teći iz početka od trenutka pravomoćnosti navedene odluke donesene povodom te tužbe, a to je 13. lipnja 2014. jer se u tom slučaju radi o kreditima u švicarskim francima, a u ovom slučaju radi se o kreditima u kunama.

Nadalje, nije osnovan ni žalbeni razlog tuženika glede pogrešne primjene materijalnog prava u vezi sa zastarom.

Naime, tužba u konkretnoj pravnoj stvari podnesena je 7. travnja 2017., i točka I. izreke identična je istoj postavljenoj u tužbi. Međutim, bez obzira na činjenicu što je točka II. izreke neodređena i u istoj se navodi da će tužitelj točno odrediti visinu tužbenog zahtjeva nakon što tuženik dostavi podatke o promjeni kamatne stope, dakle nakon preciziranja tužbenog zahtjeva i to samo u točki II. izreke, ne može se smatrati da je zastarni rok počeo teći tek od 5. prosinca 2017. (dan preciziranja tužbenog zahtjeva) već danom podnošenja tužbe.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1811/2019-2 od 4. lipnja 2020.

OBVEZNO PRAVO > UGOVORNI OBVEZNI ODNOSI > SKLAPANJE UGOVORA > MANE VOLJE > PRIVIDAN UGOVOR

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Članak 247.

Članak 285. stavak 1.

Članak 322. stavak 1.

Posljedica prividnog ugovora nije njegova ništetnost već to da među ugovornim stranama prividan ugovor nema učinaka, on je pravno nepostojeći pravni posao, jer između ugovornih strana takvog ugovora nije postignuta suglasnost volja za sklapanje ugovora u sadržaju koji bi se u ičemu ostvarivao i time kod njega u odnosu na postignuti sadržaj nedostaje bilo kakva osnova ili cilj obvezivanja.

„Prvostupanjski sud kada prihvaća tužbeni zahtjev tužitelja cijeni da je sporni ugovor o radu ništetan, jer da se radi o situaciji iz članka 285. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, dalje u tekstu: ZOO), odnosno da se radio prividnom ugovoru.

Međutim, prvostupanjski sud izvodi pogrešno pravno shvaćanje o posljedicama prividnih ugovora.

Prema odredbi članka 247. ZOO-a ugovor je sklopljen kad su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora.

Shodno odredbi članka 285. ZOO-a (stavak 1.) prividan ugovor nema učinka među ugovornim stranama.

Navedenim, posljedica prividnog ugovora nije njegova ništetnost - već to da među ugovornim stranama prividan ugovor nema učinaka, on je pravno nepostojeći pravni posao jer između ugovornih strana takvog ugovora nije postignuta suglasnost volja (iz članka 247. ZOO-a) za sklapanje ugovora u sadržaju koji bi se u ičemu ostvarivao i (time) kod njega u odnosu na postignuti sadržaj nedostaje bilo kakva osnova ili cilj obvezivanja.

Takav ugovor, jer kao pravno neegzistirajući (nepostojeći) nema učinaka među ugovornim stranama, ne može biti „protivan Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima te moralu društva“, pa slijedom toga niti ništetan u smislu odredbe članka 322. stavka 1. ZOO-a, koja posljedicu ništetnosti vezuje uz te okolnosti.“

Županijski sud u Splitu, Gž-712/2020-2 od 30. rujna 2020.

OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVOR O OSIGURANJU > ZAJEDNIČKO ZA IMOVINSKA OSIGURANJA I OSIGURANJA OSOBA > OBVEZE OSIGURANIKA ODNOSNO UGOVARATELJA OSIGURANJA > OBAVJEŠTAVNJE OSIGURATELJA O PROMJENAMA RIZIKA > NIŠTETNOST ODREDAVA O GUBITKU PRAVA

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Članak 918.

Članak 942.

Uvjeti za kasko osiguranje motornih vozila društva J. o. d.d. Z. od 1. siječnja 2013.

Članak 21. stavak 2. točka 1. alineja 3.

Ništetna je odredba Uvjeta o kasko osiguranju motornih vozila društva J. o. d.d. Z. od 1. siječnja 2013. kojom se propisuje obveza osiguranika da nakon prometne nezgode sam osigura kontrolu svoje alkoholiziranosti ili u protivnom gubi prava iz osiguranja.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja na isplatu iznosa od 18.515,62 kuna zajedno sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom, te protutužbeni zahtjev tuženika na utvrđenje da ugovor o osiguranju sklopljen između tuženika i tužitelja 21. rujna 2015., a čiji su sastavni dio i Uvjeti za kasko osiguranje motornih vozila društva J. o. d.d. od 1. siječnja 2013. u odredbi o presumpciji alkoholiziranosti vozača iz članka 21. stavka 2. točka a) alineje 3. Uvjeta za kasko osiguranje motornih vozila tužitelja od 1. siječnja 2013. o gubitku prava iz kasko osiguranja ako vozač neposredno nakon prometne nesreće sam ne osigura kontrolu svoje alkoholiziranosti, osim u slučajevima kada bi to bilo štetno za zdravlje, ništetan i da se u ovom dijelu ne primjenjuje na ugovorni odnos stranaka.

Nadalje, sud prvog stupnja je utvrdio da je u prometnoj nesreći nastala samo imovinska šteta, te da su bila vidljiva samo manja oštećenja pa iz tog razloga nije niti zvana policija, s tim da je sud nedvojbeno utvrdio da tužitelj u trenutku nesreće nije bio pod utjecajem alkohola jer je i svjedoku D. P. tuženik izgledao potpuno trijezno, a i s obzirom na okolnosti slučaja potpuno su životno uvjerljive kategoričke tvrdnje tužitelja da u trenutku nesreće nije bio pod utjecajem alkohola.

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja sud prvog stupnja smatra da je pri sklapanju ugovora o kasko osiguranju odredba članka 21. stavka 2. točke a) alineje 3. Uvjeta za kasko osiguranje motornih vozila suprotna načelu savjesnosti i poštenja, te da su sudionici u prometu slobodni urediti svoje obvezne odnose, ali ih ne mogu uređivati suprotno Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima te moralu društva, pa je odbio tužbeni zahtjev tužitelja, a prihvatio protutužbeni zahtjev tuženika.

Ovakva činjenična utvrđenja i pravni zaključak suda prvog stupnja su pravilni, a tužitelj-protutuženik ih svojim žalbenim navodima nije doveo u sumnju.

Prema odredbi članka 21. stavka 2. točke a) alineje 3. Uvjeta za kasko osiguranje motornih vozila propisano je ako vozač neposredno nakon prometne nesreće sam ne osigura kontrolu svoje alkoholiziranosti, osim u slučajevima kada bi to bilo štetno po zdravlje, gubi prava iz kasko osiguranja.

Prema odredbi članka 942. Zakona obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, dalje u tekstu: ZOO), propisano je da su ništete odredbe ugovora koje predviđaju gubitak prava na osigurninu ako osiguranik nakon nastupanja osiguranja slučaja ne ispuni neku od propisanih ili ugovorenih obveza.

U odluci broj U-III-5559/2008 od 11. srpnja 2017. Ustavni sud Republike Hrvatske, kod odlučivanja o povredi prava, za pravično suđenje, u sporu objektivno identično ovom, upućuje na presudu Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Rev-1067/2004-2 od 16. studenog 2005.

U navedenoj odluci Vrhovni sud Republike Hrvatske zauzeo je stav o ništetnosti odredaba Pravila o kasko osiguranju kojim se od osiguranika traži da osigura i dokaže svoju (ne)alkoholiziranost pod prijetnjom gubitka prava.

Tako je u navedenoj odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske navedeno da odredbom članka 918. ZOO-a je propisano da su ništave odredbe ugovora koje predviđaju

gubitak prava na naknadu ili svotu osiguranja ukoliko osiguranik nakon nastupanja osiguranog slučaja ne izvrši neku od propisanih ili ugovorenih obveza.

U konkretnom slučaju, ništavna je upravo spomenuta odredba članka 21. stavka 1. točke 2 a) alineje 3, tužiteljevih Pravila o kasko osiguranju koja propisuje obvezu osiguranika da nakon prometne nezgode sam osigura kontrolu svoje alkoholiziranosti ili u protivnom gubi prava iz osiguranja.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1948/2018-2 od 22. travnja 2020.

17

188.63

OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVOR O OSIGURANJU > ZAŠTITA POTROŠAČA > ZAŠTITA PRAVA

Zakon o zaštiti potrošača

(NN 79/07, 125/07, 79/09, 89/09, 133/09, 78/12 i 56/13)

Članak 96. stavak 1.

Odredba 86. Općih uvjeta poslovanja tužitelja kojom se potrošaču nameće obveza podnošenja raskida pretplatničkog odnosa na važećem obrascu tužitelja, predstavlja nepoštenu odredbu u potrošačkom ugovoru u smislu Zakona o zaštiti potrošača, jer uzrokuje neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača.

„U ovoj fazi postupka ostaje sporno da li odredba 86. Općih uvjeta poslovanja tužitelja, predstavljaju nepoštenu odredbu u potrošačkom ugovoru u smislu Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 79/07, 125/07, 79/09, 89/09, 133/09, 78/12 i 56/13; dalje u tekstu: ZP).

Naime, odredbom članka 86. Općih uvjeta između ostalog je propisano kako pretplatnik može raskinuti Pretplatnički odnos u skladu s ovim Općim uvjetima podnošenjem zahtjeva na važećem obrascu T-M.

Tijekom postupka tužitelj nije činio spornim da bi tuženik zahtjev za raskidom Pretplatničkog odnosa podnio u roku već da ga nije podnio na propisanom obrascu.

Da bi neka odredba u potrošačkim ugovorima (koji ugovor je i ugovor sklopljen između tužitelja i tuženika) potrebno je da se kumulativno ispune pretpostavke iz odredbe članka 96. stavka 1. ZP-a. Dakle, odredba treba biti takva da se o njoj nije pojedinačno pregovaralo (koja pretpostavka je u konkretnom predmetu ispunjena) te istom suprotno načelu savjesnosti i poštenja, treba biti uzrokovana značajna neravnoteža u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača. Pravna posljedica takve nepoštene odredbe je njena ništetnost.

tuženika prema tužitelju to je valjanom primjenom materijalnog prava platni nalog Po ocjeni ovog suda, u konkretnom slučaju, navedena odredba Općih uvjeta tužitelja bila bi nepoštena. Ovo jer se istom tuženiku-potrošaču, nameće obveza podnošenja raskida pretplatničkog odnosa na važećem obrascu tužitelja, čime se uzrokuje neravnoteža u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača.

Budući da je odredba članka 86. Općih uvjeta tužitelja nepoštena, što za posljedicu ima njenu ništetnost, to je tuženikov raskid pretplatničkog odnosa učinjen tri dana po sklapanju Zahtjeva za zasnivanjem pretplatničkog odnosa valjan. S obzirom da je Pretplatnički odnos raskinut u roku iz članka 33. ZP-a, te budući da je nesporno kako

tuženik nije primio tužiteljevu opremu, te da sa osnova pretplatničkog odnosa nisu postojala nikakva dugovanja sadržan u rješenju o ovrsi valjalo ukinuti i tužiteljev tužbeni zahtjev odbiti kao neosnovan.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-476/2020-2 od 21. rujna 2020.

18

191.16

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > ODGOVORNOST U SLUČAJU NEZGODE IZAZVANE MOTORNIM VOZILOM U POGONU

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05 i 41/08)*

Članak 1066.

Za štetu nastalu u prometnoj nezgodi koju je prouzrokovalo rent-a-car vozilo, odgovara vozač kojem je povjerena stvar, a ne vlasnik tog vozila.

„Predmet spora je naknada imovinske štete zbog potrebe tuđe njege i pomoći za razdoblje od 1. siječnja 2013. do 31. ožujka 2017. u ukupnom iznosu od 107.100,00 kuna sa zateznom kamatom od dospjeća svakog pojedinog mjesečnog iznosa do isplate.

U ovom predmetu tužiteljica je podnijela tužbu 4. kolovoza 2016. u kojoj se navodi da je stradala u teškoj prometnoj nesreći koja se dogodila dana 19. veljače 1993., a koju je skrivio vozač osobnog automobila Fiat Tipo reg. oznake i broja ST ..., J. M. P. R. iz P., to vozilo da je vlasništvo tuženika i predstavlja rent-a-car vozilo, u toj nesreći tužiteljica da je zadobila teške tjelesne ozljede radi kojih je ostala doživotni invalid i osoba kojoj je stalno potrebna tuđa njega i pomoć.

Nije sporno da je tužiteljica u teškoj prometnoj nezgodi, koju je skrivio vozač osobnog automobila Fiat Tipo, J. M. P. R. iz F., vlasništvo tuženika kao rent-a-car vozilo, koje je u tom trenutku bilo osigurano policom autoodgovornosti kod društva C. o. d.d., ostala doživotni invalid, osoba kojoj je potrebna tuđa njega i pomoć.

Iz pribavljenih predmeta proizlazi da su isti vođeni radi naknade štete po tužbama tužiteljice i protiv ovog tuženika, kao vlasnika automobila i protiv osiguravatelja C. o. d.d. Nije sporno da je u pogledu police autoodgovornosti iscrpljen limit osiguranja po toj polici, dakle, sada je ovom tužbom tužiteljica tužila samog tuženika, kao vlasnika vozila kojom je prouzročena nezgoda. Pregledom spisa proizlazi da je posljednji postupak pred ovim sudom, prije ovog, vođen pod brojem P1-8440/09, a za razdoblje potrebne tuđe njege i pomoći do 31. prosinca 2012., isti je pravomoćno okončan 2016., presudom drugostupanjskog suda.

Sporna je pasivna legitimacija tuženika jer tuženik tvrdi da je odgovorna osoba ona kojoj je tuženik kao vlasnik povjerio stvar da se njome služi i to vozač J. M. P. R., korisnik rent-a-car vozila, koji je skrivio nesreću u kojoj je tužiteljica povrijeđena. Isto tako, sporan je i tijek zateznih kamata na naknadu imovinske štete za tuđu njegu i pomoć.

U odnosu na prigovor promašene pasivne legitimacije na strani tuženika prvostupanjski sud smatra da je navedeni prigovor neosnovan i prihvaća tužbeni zahtjev zaključivši da je tuženik nesporno vlasnik vozila kojeg je kao rent-a-car vozilo dao u najam francuskom državljaninu, koji je nezgodu skrivio i koji je u kaznenom postupku broj IK-

255/93 proglašen krivim za počinjeno kazneno djelo protiv sigurnosti javnog prometa te mu je pravomoćno izrečena kazna.

Međutim, prema odredbi članka 1066. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05 i 41/08, dalje u tekstu: ZOO), umjesto vlasnika stvari, i isto kao on, odgovara osoba kojoj je vlasnik povjerio stvar da se njome služi ili osoba koja je inače dužna da je nadgleda, a nije kod njega na radu. Ali će pored nje odgovarati i vlasnik stvari ako je šteta proizašla iz neke skrivene mane ili skrivenog svojstva stvari na koje joj nije skrenuo pozornost. U tom slučaju odgovorna osoba koja je isplatila naknadu oštećeniku ima pravo zahtijevati cijeli njezin iznos od vlasnika. Vlasnik opasne stvari koji ju je povjerio osobi koja nije osposobljena ili nije ovlaštena njome rukovati odgovara za štetu koja potekne od te stvari.“

Županijski sud u Splitu, Gž-61/2019-4 od 12. ožujka 2020.

19

191.177.2

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > POSEBNI SLUČAJEVI ODGOVORNOSTI > ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD ŽIVOTINJA > ŠTETA KOJU UZROKUJE DIVLJAČ

Zakon o lovstvu

(NN 140/05, 153/09, 14/14, 21/16, 41/16, 67/16 i 62/17)

Članak 83. stavak 1. i 2.

Za štetu od divljači lovoovlaštenik odgovara po načelu objektivne odgovornosti pod uvjetom da je oštećenik poduzeo propisane mjere radi sprječavanja štete.

„U ovom sporu tužitelj, kao korisnik zemljišta, traži od tuženika, kao lovoovlaštenika, naknadu imovinske štete nastalu od divljači zbog uništenih poljoprivrednih kultura.

Nakon provedenog postupka prvostupanjski sud je utvrdio kako je tužitelj korisnik nekretnina na kojima je nastala šteta te da je na istima bio zasijan silažni kukuruz, nadalje je utvrdio kako je tužitelju šteta nastala od divljih svinja koje su došle iz lovišta kojim gospodari tuženik te da su tužitelj i tuženik poduzeli sve mjere zaštite usjeva, a tuženik lovišta, time da tužitelj nije poduzeo mjere zaštite silosa u koji je smješten silažni kukuruz i gdje se dogodila šteta. Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja, sud je pozivom na odredbu članka 221.a ZPP-a odbio tužbeni zahtjev tužitelja pozivom na odredbu članka 221.a ZPP-a s obrazloženjem da tužitelj nije dokazao visinu štete.

U konkretnom slučaju tužitelj svoj zahtjev za naknadom štete temelji na odredbi članka 83. Zakona o lovstvu („Narodne novine“, broj 140/05, 153/09, 14/14, 21/16, 41/16, 67/16 i 62/17, dalje u tekstu: ZL).

Odredbom članka 83. stavka 1. ZL-a, koji se primjenjuje u ovom sporu obzirom na vrijeme štetnog događaja (5. rujna 2017.), za štetu koju počini divljač u lovištu odgovoran je lovoovlaštenik lovišta, pod uvjetom da je oštećeni poduzeo propisane mjere za sprječavanje štete od divljači, koje je u smislu ovoga Zakona bio obvezatan poduzeti.

Prema stavu ovog suda, u smislu odredbe članka 83 stavka 1. ZL-a, za štetu od divljači, lovoovlaštenik odgovara po načelu objektivne odgovornosti, pod uvjetom da je oštećeni vlasnik ili zakupnik poljoprivrednog zemljišta poduzeo propisane mjere za sprječavanje štete od divljači, koje je u smislu Zakona o lovstvu bio dužan poduzeti.

Pitanje poduzimanja zakonskih mjera radi sprečavanja nastanka štete od divljači odlučno je kod odgovornosti lovoovlaštenika po načelu krivnje, no kako za ove štete lovoovlaštenik odgovara po objektivnom principu, nije odlučno da li je lovoovlaštenik poduzeo zakonske mjere zaštite, već je odlučno da li je ispunjen zakonski uvjet za njegovu objektivnu odgovornost za štetu.

U smislu odredbi ZL-a, primarno je obveza lovoovlaštenika poduzimati određene mjere za sprječavanje štete koju divljač može nanijeti ljudima ili imovini na zemljištima na kojima se prostire lovište (stavak 1.), dok je korisnik zemljišta dužan poduzimati propisane mjere radi sprječavanja štete od divljači (stavak 2.).

Dakle, u ovom predmetu je potrebno utvrditi da li je tužitelj poduzeo sve propisane radnje za sprječavanje nastanka štete.

Ovaj sud prihvaća utvrđenja prvostupanjskog suda o tome da bi šteta nastala od divljih svinja koje su došle iz lovišta kojim gospodari tuženik te da je tužitelj poduzeo sve mjere zaštite usjeva. Naglašava se kako zbog objektivne odgovornosti tuženika, u ovom konkretnom predmetu, nije potrebno utvrđivati da li je tuženik poduzeo sve potrebne mjere zaštite lovišta.

Međutim, za sada se ne može prihvatiti utvrđenje prvostupanjskog suda o tome da tužitelj nije poduzeo mjere zaštite silosa u koji je smješten silažni kukuruz kao niti stav prvostupanjskog suda prema kojem tužitelj u tijeku postupka nije dokazao visinu štete koju potražuje.

Županijski sud u Splitu, Gž-1535/2019-2 od 28. travnja 2020.

20

191.181

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > ODGOVORNOST DRŽAVE > ZA NEPRAVILAN RAD TIJELA DRŽAVNE UPRAVE

Zakon o kaznenom postupku

(NN 110/97, 58/99, 112/99, 58/02, 62/03 - pročišćeni tekst i 115/06)

Članak 218.

Kada postoji osnovana sumnja za počinjenje određenog kaznenog djela privremeno oduzimanje predmeta se ne može smatrati nezakonitim radom, već o postupanju u okviru ovlasti i zakona od strane nadležnih državnih tijela u situaciji kada je podignut optužni prijedlog protiv tužitelja, bez obzira što je kazneni postupak dovršen odbijanjem optužbe.

Dugotrajnost postupka sama po sebi nije dovoljna osnova za zaključak da su državna tijela postupala protupravno, već je potrebno cijeliti postupanje sudova u okolnostima svakog konkretnog slučaja odnosno treba utvrditi je li mjera privremenog oduzimanja vozila i trajanje te mjere usklađeno sa zahtjevima zakonitosti, javnog interesa i udovoljava li kriteriju razmjernosti.

„Tužitelj potražuje naknadu štete po osnovi nezakonitog ili nepravilnog rada državnih tijela zbog privremenog oduzimanja vozila, te dugotrajnosti kaznenog postupka, što je dovelo do dugotrajnog oduzimanja vozila, a time i umanjena njegove vrijednosti kroz razdoblje privremenog oduzimanja.

Prvostupanjski sud kada prihvaća tužbeni zahtjev u obrazloženju svoje presude ne iznosi dostatne i relevantne razloge na temelju kojih je zauzeo stajalište da tužitelju pripada naknada štete odnosno uopće se ne očituje o pitanju zakonitosti rada državnih tijela u konkretnom slučaju, kao ni na pitanje dugotrajnosti kaznenog postupka.

U navedenom zaključak suda prvog stupnja da je tužitelj dokazao pretpostavke za naknadu štete za sada se ne može prihvatiti kao pravilan.

S tim u vezi treba reći kako je u kaznenim postupcima zakonom propisano oduzimanje predmeta kojima je počinjeno kazneno djelo (članak 218. Zakona o kaznenom postupku mjerodavnog u vrijeme vođenja kaznenog postupka protiv tužitelja; „Narodne novine“, broj 110/97, 58/99, 112/99, 58/02, 62/03 - pročišćeni tekst i 115/06).

„Nezakonit rad“ (tijela državne uprave, jedinica lokalne samouprave i uprave, državnih odvjetnika ili zamjenika državnih odvjetnika, sudaca) predstavlja postupanje protivno zakonu ili drugom propisu ili propuštanje da se zakon ili drugi propis primijeni s voljom ili pristankom da se trećem nanese šteta, a nepravilan rad je činjenje ili nečinjenje suprotno uobičajenom ili propisanom načinu obavljanja djelatnosti s postojanjem volje ili pristanka da se time oštete prava i interesi trećeg.

U situaciji kada postoji osnovana sumnja za počinjenje određenog kaznenog djela privremeno oduzimanje predmeta se ne može smatrati nezakonitim radom, već upravo suprotno radi se o postupanju u okviru ovlasti i zakona od strane nadležnih državnih tijela, u konkretnom slučaju policije. U takvim okolnostima, obzirom na funkciju i nadležnost državnog odvjetništva, u odnosu na ovlaštenje za progon i zastupanje optužbe za kaznena djela koja se progone po službenoj dužnosti, nema nezakonitog ili nepravilnog rada.

Obzirom na nadležnost i funkciju, isto se odnosi i na postupanje suda u kaznenom postupku u situaciji kada je podignut optužni prijedlog protiv tužitelja, bez obzira što je kazneni postupak dovršen odbijanjem optužbe.

Za obveznopravne zahtjeve po toj osnovi, odlučno značenje ima pravomoćno rješenje nadležnog kaznenog suda kojim se nalaže povrat predmeta privremeno oduzetih u okviru kaznenog postupka.

Odlučno značenje tog rješenja može biti dovedeno u pitanje - dokazom nerazmjerne dugotrajnosti oduzimanja predmeta predloženim parničnom sudu (odluka Ustavnog suda RH broj: U-III-2563/2017 14. veljače 2019.), a je li takav dokaz predložen i u konkretnom slučaju iz razloga pobijane presude nije vidljivo.

Dugotrajnost postupka sama po sebi nije dovoljna osnova za zaključak da su državna tijela postupala protupravno, već je potrebno cijeliti postupanje sudova u okolnostima svakog konkretnog slučaja odnosno treba utvrditi je li mjera privremenog oduzimanja vozila i trajanje te mjere usklađeno sa zahtjevima zakonitosti, javnog interesa i udovoljava li kriteriju razmjernosti.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1525/2019-2 od 18. ožujka 2020.

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > POPRAVLJANJE IMOVINSKE I NEIMOVINSKE ŠTETE > POPRAVLJANJE ŠTETE > POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE > PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA > ZADOVOLJŠTINA U POSEBNIM SLUČAJEVIMA

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 1045. stavak 1.

Članak 1100. stavak 1.

*Europska konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda od 7. studenog 1997.
(NN – MU, broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10)*

Članak 8. stavak 1.

Roditelj trpi povredu prava osobnosti zbog nemogućnosti ostvarivanja druženja i susreta sa sinom duže vrijeme jer drugi roditelj nije postupao u skladu sa sudskim odlukama.

„Prema odredbi članka 1045. stavka 1. ZOO-a tko drugome uzrokuje štetu dužan je naknaditi je, ako ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivnje.

U konkretnom slučaju, imamo protupravno ponašanje tužene budući da ista nije postupala po rješenjima o ovrsi i po kojem je trebala predati dijete ocu, pa je zbog toga novčano kažnjavana, a isto je rješenjem Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj Ovr-9182/15 od 13. studenog 2017. izrečena zatvorska kazna u trajanju od 15 dana radi ne postupanja po rješenju o ovrsi poslovni broj Ovr-9182/15 od 25. studenog 2015., a zbog kojeg ponašanja je tužitelju nastala šteta, pa kako postoji uzročno posljedična veza između štetne radnje i štete, to su ostvarene pretpostavke za naknadu štete tužitelju.

Naime, unatoč volji i upornosti tužitelja da sa sinom ostvari odnos, bio je onemogućen manipulacijama tuženice. Činjenica je da je tužitelj kroz razdoblje od 8 godina pokušavao ostvariti svoje roditeljsko pravo koje mu pripada i za koju ima i pravomoćne sudske odluke i da je upravo emotivnim pritiskom na sina na način da je tuženica godinama dijete uvjerala da je otac nasilnik, da ih ne voli, ne poštuje, to je tuženica mržnju i otpor prema tužitelju prenijela na sina i da njegov odlazak od majke ocu znači izdaju prema njoj, što je na kraju i dovelo do emotivne otuđenosti sina od oca.

Prema odredbi članka 8. stavka 1. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine" – Međunarodni ugovori, broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10, dalje u tekstu: Konvencija, RH ratificirala je Konvenciju 7. studenog 1997.) propisano je da svatko ima pravo na poštovanje svog privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja. Dakle, nemogućnost uživanja prava tužitelja na susrete i druženja, na roditeljsku skrb, dovele su do odsutnosti poštovanja njegovog obiteljskog života što predstavlja kršenje odredbe članka 8. stavka 1. Konvencije (Hokkaenn protiv Finske od 23. rujna 1994. br. 19823/92).

Roditelj koji voli svoju djecu trpi povredu prava osobnosti ukoliko je spriječen duže vrijeme kontaktirati i biti u društvu s djetetom koje voli. Budući je uslijed nemogućnosti druženja tužitelja sa sinom došlo do duševnih boli, to po ocjeni ovog suda, sukladno odredbi članka 1100. ZOO-a, cijeneći posljedice na tužiteljevo psihičko i fizičko zdravlje, kao i činjenicu da je ponašanje tuženice ostavilo posljedice i na psihičko i na fizičko zdravlje

djeteta, a koje je poznato tužitelju, a s druge pak strane cijeneći da tužitelj živi u istom gradu kao i sin, te je u mogućnosti da vidi svoje dijete, to po ocjeni ovog suda pravičnu novčanu naknadu predstavlja iznos od 50.000,00 kn, na koji iznos je tužena obvezana sukladno odredbi članka 1100. stavka 1. ZOO-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-655/2020-2 od 25. rujna 2020.

2 > Trgovačko pravo

22

281.65

TRGOVAČKO PRAVO, UGOVORI I PRAVO DRUŠTVA, NEPOŠTENO TRŽIŠNO NATJECANJE, ZAŠTITA POTROŠAČA > ZAŠTITA POTROŠAČA > PRODAJA PROIZVODA I PRUŽANJE USLUGA > UGOVORI > NEPOŠTENE ODREDBE U POTROŠAČKIM UGOVORIMA

*Zakon o zaštiti potrošača
(NN 41/14, 110/15 i 14/19)*

Članak 49.

Odredba općih uvjeta po kojoj je potrošač dužan platiti isporučitelju naknadu za mjesec u kojem nije mogao koristiti uslugu zbog kvara na opremi isporučitelja predstavlja nepoštenu odredbu.

„Upravo je na zajedničkom sastanku predsjednika Građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske koji je održan dana 27. studenog 2019. u Zagrebu prihvaćeno pravno shvaćanje po kojem zastarni rok za naplatu potraživanja s osnova pruženih usluga isporuke radiotelevizijskih programa ili sličnih programa putem DTH tehnologije iznosi 3 godine.

Iako navedeno pravno shvaćanje, za razliku od pravnog shvaćanja donesenog na sjednici svih sudaca ili sjednici odjela suda (članak 40. stavak 2. ZS-a) nije obvezujuće za sve suce tog suda, radi osiguranja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti u njegovoj primjeni, ovaj sud ga prihvaća.

Stoga je pravilnom primjenom materijalnog prava, tuženikov prigovor zastare trebalo odbiti kao neosnovan.

Unatoč navedenom, nema mjesta preinaci odluke jer iz utvrđenja prvostupanjskog suda, koja je ovaj sud dužan akceptirati, proizlazi kako je tuženik u siječnju 2014. raskinuo pretplatnički ugovor s tužiteljem i to jer zbog kvara nije mogao koristiti uslugu tužitelja. Zaista, prema odredbama Općih uvjeta tužitelja, tuženik bi bio u obvezi nadoknaditi iznos mjesečne naknade i za mjesec u kojem otkazuje ugovor (ovo jer otkaz ugovora stupa na snagu posljednjeg dana mjeseca u kojem je primljen otkaz u pismenoj formi), međutim, ovaj sud je stava kako bi odredba koja obvezuje tuženika na naknadu iznosa mjesečne naknade za mjesec u kojem, zbog kvara, nije mogao koristiti uslugu tužitelja predstavljala nepoštenu odredbu u

potrošačkim ugovorima u smislu odredbe članka 49. Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“ broj 41/14, 110/15 i 14/19, dalje u tekstu: ZZP).“

Županijski sud u Splitu, Gž-1882/2019-2 od 4. svibnja 2020.

4 > Obiteljsko pravo i nasljedno pravo

23

412.236.42

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ODGOVORNOST, DUŽNOST I PRAVA RODITELJA > NAČIN NA KOJI SE RODITELJI SKRBE O DJETETU > NADLEŽNOST SUDA > O SUSRETIMA I DRUŽENJU DJETETA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 157. stavak 1.
Članak 162.

Ne može se prihvatiti pravni stav da nedostatak posebno iskazanog interesa roditelja za održavanje susreta i druženja s mal. djetetom, sam za sebe omogućuje sudu da te susrete ne odredi.

„Sporno u ovoj fazi postupka je li trebalo određivati susrete između P. B. i mlt. I. B., ili zbog izostanka interesa te susrete nije trebalo odrediti.

Odredbom članka 157. stavka 1. ObZ-a propisano je kako će sud rješenjem o oduzimanju prava na stanovanje s djetetom i povjeravanju svakodnevne skrbi o djetetu drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji i ustanovi socijalne skrbi odlučiti o smještaju djeteta i ostvarivanju osobnih odnosa s djetetom, odnosno o nadzoru nad ostvarivanjem osobnih odnosa s djetetom ili zabrani ostvarivanja osobnih odnosa ako je to potrebno i ako to predlažu dijete, roditelj ili centar za socijalnu skrb.

Zaista, s obzirom na žalbene navode valja istaknuti kako je ispravno prvostupanjski sud praktično procijenio da protustranka 1. P. B. (žaliteljica) nije u tijeku postupka pokazala nekakav posebni interes za ostvarivanje susreta i druženja s djetetom, no isto tako iz sadržaja spisa ne proizlazi niti da je protustranka izrijeком se usprotivila održavanju susreta i druženja s mlt. djetetom, a nije u tijeku postupka jasno i nedvosmisleno utvrđeno kako bi protustranci 1. P. B. valjalo zabraniti ostvarivanje osobnih odnosa.

S obzirom na odredbu članka 162. ObZ-a po kojoj dok traje mjera roditelji imaju sva prava i dužnosti u ostvarivanju roditeljske skrbi o djetetu, te se s obzirom na odredbu članka

157. stavka 1. ObZ-a, to ovaj sud ne može prihvatiti pravno shvaćanje prvostupanjskog suda po kojoj sam nedostatak posebno iskazanog interesa za održavanje susreta i druženja omogućuje sudu da ne odredi susrete između majke i kćeri, odnosno između protustranaka 1. P. B. i protustranke 2. mlt. I. B.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-258/2020-2 od 19. svibnja 2020.

24

412.240

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ZAŠTITA PRAVA I DOBROBITI DJETETA > ODLUKE SUDA

Obiteljski zakon

(NN 103/15)

Članak 92.

Članak 105. stavak 1.

Članak 416.

Zakon o putnim ispravama hrvatskih državljana

(NN 77/99, 133/02, 48/05, 74/09, 154/14 i 82/15)

Mogućnost roditelja da samostalno podnosi zahtjev i preuzima djetetove isprave odnosi se samo na žurne slučajeve kada prijeti opasnost za dijete.

„Predmet spora i u ovom žalbenom stadiju postupka je odluka o zahtjevu predlagateljice radi samostalnog ostvarivanja roditeljske skrbi o malodobnom djetetu, D. M. Š. rođenom i to u pogledu izdavanja ili produljenja djetetove putne isprave.

Prema stanju u spisu predmeta, prvostupanjski sud je u postupku koji je prethodio odlučivanju u bitnom utvrdio slijedeće:

- kako je malodobni D. M. Š. rođ. ... od majke H. M. i oca N. Š. te da dijete od rođenja stanuje s majkom,

- kako je predlagateljica u prijedlogu navela da djetetov otac ne sudjeluje u životu djeteta, kako ne zna gdje je njegovo prebivalište niti boravište jer da on puno putuje i boravi izvan Hrvatske, kao i da je produljenje putovnice potrebno za malodobnog D. jer često putuju i jer je djetetova putovnica istekla,

- kako iz preslike djetetove putovnice proizlazi da je važenje putovnice za mlt. D. isteklo 27. siječnja 2020.,

- kako iz iskaza predlagateljice proizlazi da dijete često putuje s majkom, da je djetetova putovnica istekla, kako uopće ne kontaktira s djetetovim ocem i da ne zna gdje on stanuje,

- kako je odlukom CZSS-a Z. od 7. ožujka 2017. navedeno tijelo predlagateljici izdalo suglasnost za izradu i preuzimanje putovnice i osobne iskaznice za njezina malodobnog sina I. M. Š.

Temeljem ovakvih utvrđenja i polazeći od sadržaja odredbe članka 34. stavak 8. Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana, prvostupanjski sud je zaključio kako je tim Zakonom propisano da zahtjev za izdavanje putne isprave za dijete može podnijeti i izdanu putnu ispravu preuzeti isti roditelj uz pisanu suglasnost Centra za socijalnu skrb nadležnoga

prema prebivalištu, odnosno boravištu djeteta, ako je izdavanje putne isprave u osobitom interesu djeteta, a kako je u konkretnom slučaju zahtjev za produženje putne isprave u osobitom interesu djeteta da bi predlagateljica od nadležnog Centra za socijalnu skrb trebala zatražiti pisanu suglasnost za produžetak putne isprave za dijete D. M. Š. i slijedom toga kako sud nije nadležan za postupanje te je prijedlog odbačen.

Ispitujući pobijanu prvostupanjsku odluku u granicama razloga navedenih u žalbi te pazeći po službenoj dužnosti na određene bitne povrede odredaba postupka u smislu članka 365. stavka 2. ZPP-a, ovaj drugostupanjski sud pronalazi kako je rješenje opterećeno bitnom povredom odredaba postupka iz članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP-a jer nisu navedeni jasni razlozi o svim odlučnim činjenicama, a na koju povredu izrijekom ukazuje i žalitelj.

Člankom 92. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, dalje u tekstu: ObZ) propisano je:

(1) U sadržaj roditeljske skrbi ulazi pravo i dužnost zaštite osobnih prava djeteta na:

1. zdravlje, razvoj, njegu i zaštitu
2. odgoj i obrazovanje
3. ostvarivanje osobnih odnosa i
4. određivanje mjesta stanovanja.

(2) U sadržaj roditeljske skrbi ulazi pravo i dužnost upravljanja djetetovom imovinom.

(3) U sadržaj roditeljske skrbi ulazi pravo i dužnost zastupanja djetetovih osobnih i imovinskih prava i interesa.

Člankom 105. stavkom 1. ObZ-a propisano je kako jedan roditelj samostalno ostvaruje roditeljsku skrb potpuno, djelomice ili u odnosu na odlučivanje o određenom bitnom pitanju u vezi s djetetom uz istodobno ograničavanje drugog roditelja na ostvarivanje roditeljske skrbi u tom dijelu samo na temelju sudske odluke u skladu s djetetovom dobrobiti.

Člankom 416. ObZ-a propisano je:

(1) Prije donošenja odluke o tome s kojim će roditeljem dijete stanovati, o roditeljskoj skrbi i osobnim odnosima djeteta s roditeljem sud će:

1. omogućiti djetetu da izrazi svoje mišljenje, sukladno odredbama ovoga Zakona
2. utvrditi na koji način je svaki od roditelja provodio vrijeme s djetetom i na koji način je ostvarivao roditeljsku skrb o djetetu prije pogoršanja obiteljskih odnosa i
3. po potrebi pribaviti nalaz i mišljenje centra za socijalnu skrb ili ovlaštenog sudskog vještaka.

(2) Sud će u postupku posebno cijeliti:

1. spremnost svakog od roditelja na suradnju u postupku obveznog savjetovanja ili spremnost na sudjelovanje u obiteljskoj medijaciji i
2. spremnost svakog od roditelja na poticanje ostvarivanja osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem.

(3) Spremnost na suradnju iz stavka 2. ovoga članka nije od važnosti u slučajevima obiteljskog nasilja.

Prije svega valja navesti kako je prvostupanjski sud pogriješno zaključio da nije nadležan za postupanje u konkretnom slučaju jer da bi predlagateljica bila dužna podnijeti i preuzeti putnu ispravu za dijete, kao roditelj koji uz pisanu suglasnost nadležnoga Centra za socijalnu skrb može zahtijevati izdavanje putne isprave kada je to u osobitom interesu djeteta, a sukladno odredbama Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana ("Narodne novine", broj 77/99, 133/02, 48/05, 74/09, 154/14 i 82/15). Naime, radi se o sadržaju roditeljske skrbi u smislu citiranih odredaba ObZ-a koju skrb ostvaruju roditelji i u koju roditeljsku skrb ulazi pravo i dužnost zaštite osobnih prava djeteta, odnosno pravo i dužnost zastupanja djetetovih osobnih i imovinskih prava i interesa. Predlagateljica, dakle, sadržajno zahtijeva donošenje odluke o samostalnom ostvarivanju roditeljske skrbi radi izdavanja putne isprave za dijete i o takvom zahtjevu je sud dužan meritorno odlučiti u predmetnom izvanparničnom postupku.

Konačno valja navesti i kako prvostupanjski sud pogriješno tumači odredbe članka 34. spomenutoga Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana (pogrješno navodeći i sam naziv zakona) jer se mogućnost roditelja na samostalno podnošenje zahtjeva i preuzimanje djetetove putne isprave, na koju se sud poziva, odnosi samo na žurne slučajeve kada prijete opasnost za dijete, a što ovdje očito nije slučaj i što s pravom primjećuje i žalitelj.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-213/2020-2 od 7. svibnja 2020.

25

412.241

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ZAŠTITA PRAVA I DOBROBITI DJETETA > ODUZIMANJE I VRAĆANJE PRAVA NA RODITELJSKU SKRB

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 105. stavak 1.
Članak 409. stavak 1.

Konfliktno razdvojeno roditeljstvo uz međusobne optužbe roditelja o nasilju i prijetnjama te povremeno iznimno napeta i loša komunikacija čak i zbog nevažnih razloga, pri čemu takva komunikacija predstavlja rizik za psihoemocionalni razvoj djeteta, ozbiljna je indikacija za određivanje samostalne roditeljske skrbi jednog roditelja u smislu odredbe članka 105. ObZ-a.

„U provedenom dokaznom postupku prvostupanjski sud je utvrdio da su 1 tužiteljica i tuženik bili u izvanbračnoj zajednici od kraja 2010. do svibnja 2018. u kojoj je rođena kći A. P. J. ..., a da je pravomoćnim rješenjem Općinskog državnog odvjetništva u Puli poslovni broj KMP-DO-8/19, IR-DO-49/19 od 22. veljače 2019. okrivljenom S. J. naložena mjera opreza zabrane približavanja određenoj osobi izabrana uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom iz članka 68. stavka 2. točka 2., 4. i 5. ZKP/08 i to zabranu približavanja, uspostavljanja kontakta i veze s B. P. i njenim roditeljima B. i T. P. i mlt. A. P. J., kojima se okrivljeni S. J. ne smije približiti na razdaljini bližoj od 100 m, niti sa njima uspostavljati ili održavati izravne ili neizravne veze, te da će naložena mjera trajati sve dok za to postoji potreba, a najdulje do pravomoćnosti presude. Nadalje, sud prvog stupnja utvrdio je da ODO Pula pravomoćnim rješenjem broj KMP-DO-8/19, IR-DO-49/19 od 25. travnja 2019. u kaznenom predmetu protiv okrivljenog S. J. produljila mjeru opreza zabrane približavanja. Općinsko državno odvjetništvo je protiv S. J. podiglo optužnicu broj KMP-DO-8/19 od 29. srpnja 2019. da je počinio dva kaznena djela nametljivo ponašanje iz članka 140. stavka 1. KZ/11, jedno kazneno djelo prijetnje iz članka 139. stavka 3. KZ/11, jedno kazneno djelo nasilničko ponašanje u obitelji iz članka 179.a KZ/11 i jedno kazneno djelo povrede djetetovih prava iz članka 177. stavka 2. KZ/11.

Sud prvog stupnja je rješenjem poslovni broj R1 Ob-17/19 od 15. listopada 2019. zabranio ostvarivanje osobnih odnosa S. J. s kćeri mlt. A. P. J. sve dok se ne stvore uvjeti za ostvarivanje istih.

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja sud prvog stupnja je odlučio da će majka obavljati samostalnu roditeljsku skrb u odnosu na mlt. dijete A. P. J. sukladno odredbi

članka 105. stavka 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15 i 98/19, dalje u tekstu: ObZ).

Ako se roditelji nisu sporazumjeli u planu o zajedničkoj roditeljskoj skrbi ili ga je sud odbio odobriti, svaki roditelj ili dijete mogu podnijeti tužbu radi rješavanja pitanja s kojim roditeljem će dijete stanovati, načinu ostvarivanja roditeljske skrbi, osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, te uzdržavanju djeteta (članak 409. stavak 1. ObZ-a).

Prema odredbi članka 105. stavka 1. ObZ-a jedan roditelj samostalno ostvaruje roditeljsku skrb potpuno, djelomice ili u odnosu na odlučivanje o određenom bitnom pitanju u vezi s djetetom uz istodobno ograničavanje drugog roditelja na ostvarivanje roditeljske skrbi u tom dijelu samo na temelju sudske odluke u skladu s djetetovom dobrobiti.

Stavkom 3. citiranog članka je propisano da jedan roditelj samostalno ostvaruje roditeljsku skrb na temelju sudske odluke ako roditelji nisu postigli plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi ili sporazum tijekom sudskog postupka, pri čemu je sud dužan posebno voditi računa koji je od roditelja sprema na suradnju i sporazum o zajedničkoj roditeljskoj skrbi.

Iz nalaza i mišljenja Centra R. od 20. siječnja 2012. proizlazi da je u aktualnim okolnostima u najboljem interesu mal. A. da se majci B. P. odredi da i formalno ostvaruje samostalnu roditeljsku skrb.

Prema pravnom shvaćanju ovog suda, konfliktno razdvojeno roditeljstvo uz međusobne optužbe roditelja o nasilju i prijetnjama te povremeno iznimno napetu i lošu komunikaciju čak i zbog nevažnih razloga pri čemu takva komunikacija predstavlja rizik za psihoemocionalni razvoj djeteta, ozbiljna je indikacija za određivanje samostalne roditeljske skrbi jednog roditelja u smislu odredbe članka 105. ObZ-a.

Stoga je sud prvog stupnja pravilno primijenio materijalno pravo kada je odlučio o samostalnoj roditeljskoj skrbi i povjerio ju je majci zato što je majka roditelj za kojeg je dijete za sada više upućeno, pa je u takvim okolnostima u najboljem interesu mal. djeteta da majka bude onaj roditelj koji će ostvarivati samostalnu roditeljsku skrb. Roditelji su dužni uzdržavati svoje mal. dijete te se radno sposoban roditelj ne može osloboditi te dužnosti (članak 288. stavak 1. ObZ-a)“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-339/2020-2 od 4. lipnja 2020.

26

414.413

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > SKRBNIŠTVO > SKRBNIŠTVO I RODITELJSKA SKRB ZA PUNOLJETNE OSOBE > SKRBNIŠTVO ZA PUNOLJETNE OSOBE > DUŽNOSTI SKRBNIKA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15)*

Članak 234. stavak 3.

Članak 433. stavak 1. točka 10.

Članak 496.-501.

Određivanje lišenja poslovne sposobnosti, među ostalim, za redovito psihijatrijsko liječenje, uz nadzor imenovanog skrbnika nad održavanjem apstinencije protustranke od svih vrsta alkoholnih pića, nije nametanje obveza skrbniku, jer se ta obveza uklapa u

dužnosti i odgovornosti skrbnika koje isti ima temeljem odredbe članka 247.-270. ObZ-a.

„Po provedenom postupku prvostupanjski sud je utvrdio slijedeće činjenice:

- da se sudski vještak dr. K. R. K. očitovala na prigovor protustranke navodeći da je nadležni CZSS D. utemeljio prijedlog za pokretanje postupka djelomičnog lišenja poslovne sposobnosti M. B. na opširnoj dugogodišnjoj medicinskoj dokumentaciji nadležnog CZSS i mišljenju specijaliste psihijatra, da su kod M. B. verificirane brojne dijagnoze, između ostalih i *alcoholismus sympt.*, da samovoljno prekida uzimanje antipsihotične i antiepileptičke terapije, te dolazi do pogoršanja psihičkog statusa sa neprihvatljivim dezorganiziranim heteroagresivnim ponašanjem, prekomjernim konzumiranjem alkoholnih pića i opijanjem, da kad redovito uzima propisanu terapiju apstinira od alkoholnih pića, te redovito odlazi na neurološke i psihijatrijske kontrolne preglede, psihički da je stabilizirana i nema epileptičkih napadaja,

- da iz dopune nalaz i mišljenja vještaka proizlazi da je indicirano i medicinski opravdano protustranku djelomično lišiti poslovne sposobnosti za nadzor nad redovitim psihijatrijskim i neurološkim ambulantnim ili prema kliničkoj slici i hospitalnim liječenjem, kao i redovitom uzimanju preporučene terapije po spec. psihijatru i neurologu, uz nadzor imenovanog skrbnika nad održavanjem apstinencije od svih vrsta alkoholnih pića.

Na temelju tako utvrđeno činjeničnog stanja, sud da u cijelosti poklanja vjeru nalazu i mišljenju stalnog sudskog vještaka dr. med. spec. K. R. K., kao i pisanoj dopuni nalaza po prigovoru protustranke, jer da je isti dat stručno, obrazloženo i nepristrano, sukladno pravilima struke, pa da sud nema nikakvog razloga ne pokloniti joj vjeru. Temeljem svih provedenih dokaza pojedinačno, kao i u njihovoj ukupnosti i to: neposrednog zapažanja suda prilikom kontakta sa protustrankom, spisu prilažući medicinske i druge dokumentacije, a poglavito nalaza i mišljenja angažiranog sudskog vještaka, sud da je mišljenja da protustranku M. B. valja djelomično lišiti poslovne sposobnosti u pogledu liječenja i uzimanja propisane terapije kako je navedeno u mišljenju angažiranog sudskog vještaka dr. K. R. K. Stoga da je po osnovi odredbe članka 234. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15 dalje u tekstu: ObZ) u svezi s odredbama članka 433. stavka 1. točke 10. i članka 496. do 501. istoga Zakona, valjalo protustranku M. B. djelomično lišiti poslovne sposobnosti i to za radnje i poslove kako je navedeno u izreci rješenja.

Glede žalbenih navoda protustranke valja navesti kako je prvostupanjski sud prije donošenja pobijanog rješenja, sukladno citiranoj odredbi članka 234. stavka 3. ObZ-a, pribavio stručno mišljenje vještaka psihijatra, nakon čega je povodom prigovora žaliteljice pozvao vještaka na raspravu radi očitovanja na prigovore iste, da bi potom nalaz i mišljenje vještaka psihijatra dr. u cijelosti prihvatio, a iz kojeg nalaza i mišljenja vještaka kao i medicinske dokumentacije nedvojbeno proizlazi da M. B. boluje i diskontinuirano se liječi od dg: neoznačenog organskog poremećaja ličnosti F07.9, nespecificirane neorganske psihoze F29, emotivno nestabilne ličnosti F60.3, žarišne epilepsije (m TLE) sa sekundarnom generalizacijom G40.2, hipokampalne skleroze lijevo, da je sklona samovoljnom prekidi antipsihotičke kao i antiepileptičke terapije i da je opravdano istu djelomično lišiti poslovne sposobnosti za nadzor nad redovitim psihijatrijskim i neurološkim ambulantnim ili prema kliničkoj slici i hospitalnim liječenjem, kao i redovitom uzimanju preporučene terapije po spec. psihijatru i neurologu, uz nadzor imenovanog skrbnika nad održavanjem apstinencije od svih vrsta alkoholnih pića. Dakle, u konkretnoj situaciji, pravilno je prvostupanjski sud prihvatio nalaz i mišljenje sudskog vještaka kao i njegovo očitovanje na prigovore žaliteljice, jer je vještačenje provedeno u skladu s pravilima struke, a vještak je dao argumentirane, stručno utemeljene i prihvatljive razloge za svoje zaključke, koji nalaz i mišljenje vještaka žaliteljica nije dovela u sumnju drugačijom ocjenom dokaza, pa stoga nisu osnovani žalbeni navodi

žaliteljice da je protustranka dobrog zdravstvenog stanja. Cilj ovog postupka je zaštita prava i interesa protustranke, a ne da se ugrozi njeno zdravlje.

Isto tako glede žalbenih navoda predlagatelja, a u odnosu na dio izreke rješenje "uz nadzor imenovanog skrbnika nad održavanjem apstinencije od svih vrsta alkoholnih pića" valja odgovoriti da je osnovano prvostupanjski sud u smislu citiranih zakonskih odredbi ObZ-a, a imajući u vidu i odredbe članka od 247. do 270. ObZ-a, koje se odnose na dužnosti i odgovornosti skrbnika odredio da se M. B. djelomično lišava poslovne sposobnosti i to za: redovito psihijatrijsko i neurološko ambulantno ili prema kliničkoj slici i hospitalno liječenje, kao i redovito uzimanje preporučene terapije po spec. psihijatru i neurologu, uz nadzor imenovanog skrbnika nad održavanjem apstinencije od svih vrsta alkoholnih pića. Dakle, to nije nametanje obveze koja bi izlazila iz zakonskih odredbi kako to pogrešno navodi predlagatelj, već je to u skladu i u okviru dužnosti skrbnika, pa se žalba predlagatelja ukazuje neosnovanom.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-530/2020-2 od 10. rujna 2020.

27

415.11

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE DJECE, RODITELJA I DRUGIH SRODNICA > UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Obiteljski zakon

(NN 116/03, 117/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 61/11)

Članak 216.a

Obiteljski zakon

(NN 103/15 i 98/19)

Članak 288. stavak 2.

Članak 289. stavak 1.

Članak 290.

Od bake i djeda se ne može zahtijevati isplata uzdržavanja za maloljetno dijete za unatrag (uskraćeno uzdržavanje) nego samo za ubuduće, ukoliko su za to ostvarene propisane zakonske pretpostavke.

„Prvostupanjski sud utvrdio da je otac tužiteljice R. R. temeljem pravomoćnih presuda bio u obvezi uzdržavati mlt. tužiteljicu te da to uopće nije činio jer mu je u razdoblju do 9. lipnja 2014. ustegnuto isključivo tri obroka od 600,00 kn, a nikakvo drugo uzdržavanje za razdoblje od siječnja 2006. do 9. lipnja 2014. nije platio zbog čega je i kazneno osuđen te otac tužiteljice ne podmiruje uzdržavanje niti u razdoblju koje je predmet ovoga spora, a od 2012., kada je otišao u K., otac ne plaća uzdržavanje za tužiteljicu.

Uvidom u dopis Ministarstva vanjskih i europskih poslova utvrđeno je da u Kanadi ne postoji obveza prijave prebivališta/boravišta, da kanadski zakon o zaštiti privatnosti podataka ne daje kanadskim vlastima mogućnost tražiti i otkrivati takve informacije ukoliko za to ne postoji specifičan sudski ili policijski nalog.

Na temelju izvedenih dokaza prvostupanjski sud zaključuje da tužiteljica od bake i djeda, tuženika 1. i 2., može tražiti uzdržavanje od dana podnošenja tužbe, a ne unatrag, i to temeljem odredbe članka 216.a Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 116/03, 117/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 61/11), kao i temeljem odredbe članka 288. stavka 2. u svezi s člankom 289. stavkom 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15 i 98/19, dalje u tekstu: ObZ-a), jer istima nije propisana obveza bake i djeda na plaćanje uskraćenog uzdržavanja.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-621/2020-2 od 17. rujna 2020.

28

415.12

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE DJECE, RODITELJA I DRUGIH SRODNIKA > UZDRŽAVANJE PUNOLJETNE DJECE

Obiteljski zakon

(NN 106/03, 17/04, 136/04 i 197/07)

Članak 290.

Članak 310. stavak 1. i 2.

Članak 316. stavak 2.

Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

(NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15 i 131/17)

Članak 86. stavak 3.

Kada je riječ o odredbi članka 316. stavka 2. ObZ-a koja regulira pitanje uzdržavanja punoljetnog djeteta, nema mjesta primjeni odredbe članka 310. stavka 1. i 2. ObZ-a koja regulira izjednačavanje svakodnevne skrbi o maloljetnom djetetu i novčanog uzdržavanja.

„U nastavku će postupka sud prvog stupnja dopuniti činjenično stanje na način ukazan ovim rješenjem. Posebno će pritom sud imati na umu da je pojam urednog i redovitog ispunjavanja studentskih obveza iz članka 290. ObZ-a širi od pojma statusa redovnog studenta i podrazumijeva ispunjavanje studentskih obveza bez propuštanja zadanog reda, uz neprekidno i stalno ispunjenje predviđenih godišnjih obveza i uz ostvarenje planiranog broja bodova, odnosno zadanog programa studiranja.

S druge strane, sud će imati na umu da je pojam statusa redovnog studenta određen odredbom članka 86. stavka 3. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine", broj 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15 i 131/17) i označava one studente koji studiraju po programu koji se temelji na punoj radnoj satnici. U tom će smislu sud imati na umu da status redovnog studenta sam po sebi ne znači uredno i redovito ispunjavanje obveza studiranja, a neispunjavanje studentskih obveza nema odmah za posljedicu gubitak statusa redovnog studenta.

Osim toga, sud će kod odlučivanja o osnovanosti tužbenog zahtjeva imati na umu sadržaj i pravni domašaj odredbe članka 316. stavka 2. ObZ-a koja regulira pitanje uzdržavanja punoljetnog djeteta, a koja propisuje da su oba roditelja, svaki prema svojim

mogućnostima, dužni plaćati uzdržavanje za punoljetno dijete iz članka 290. ovoga Zakona, s tim što se roditelju s kojim dijete stanuje u iznos uzdržavanja uračunavaju troškovi stanovanja.

To znači da se, kada je riječ o uzdržavanju punoljetnog djeteta, ne primjenjuje odredba članka 310. stavka 1. i 2. ObZ-a prema kojoj roditelj s kojim dijete stanuje svoj udio u obvezi uzdržavanja djeteta ispunjava kroz svakodnevnu skrb o djetetu, a roditelj koji ne stanuje s djetetom obvezu uzdržavanja djeteta ispunjava zadovoljavanjem materijalnih potreba djeteta u obliku novčanog uzdržavanja pri čemu se svakodnevna skrb o djetetu smatra jednako vrijednom zadovoljavanju materijalnih potreba djeteta u obliku novčanog uzdržavanja.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-285/2020-4 od 28. svibnja 2020.

29

415.13

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE DJECE, RODITELJA I DRUGIH SRODNICA > UZDRŽAVANJE UNUČADI

Obiteljski zakon

(NN 106/03, 17/04, 136/04 i 197/07)

Članak 21. stavak 1.

Članak 210.

Članak 211.

Obveza na uzdržavanje unuka od strane bake i djeda postoji samo ako roditelj u potpunosti ne izvršava obvezu uzdržavanja mal. djeteta, a ne samo djelomično.

„S obzirom na ova činjenična utvrđenja sud je utvrdio postojanje osnove tužbenog zahtjeva i to iz činjenice da otac tužitelja ne doprinosi za njihovo uzdržavanje iako je tijekom kaznenog postupka majka tužitelja uspjela naplatiti dio zaostalog potraživanja. Po stavu prvostupanjskog suda navedeno ne utječe na postojanje obveze tužene koja postoji sve dok postoji dug njenog sina s osnova neplaćenog uzdržavanja i dok isti ne počne redovito izvršavati svoju zakonsku obvezu, jer tek uspostavom redovnog plaćanja uzdržavanja svoje djece od strane oca tužitelja, kao primarnog obveznika uzdržavanja, da će prestat i obveza njegove majke kao sekundarnog obveznika plaćanja uzdržavanja. Pri tome sud smatra kako je očito da su tužitelji u ovršnom postupku pokušali provesti ovrhu nad novčanim sredstvima svoga oca, međutim, u tome nisu uspjeli jer na njegovim računima nema sredstava. Nadalje, da je u postupku utvrđeno da je tužena tijekom postupka darovala svome sinu stan u Zagrebu površine od oko 100 m² na kojem tužitelji nisu tražili ovrhu radi naplate neisplaćenog zakonskog uzdržavanja, što međutim nije odlučno za postojanje osnova obveze uzdržavanja.

Radi iznesenog, a slijedom činjenice da je tužena tijekom postupka (za listopada, studeni i prosinac 2016. uplatila po 500,00 kuna za oboje tužitelja) sud je tuženu obvezao na plaćanje iznosa poblize navedenih u izreci, a sukladno odredbi članka 216. stavka 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 106/03, 17/04, 136/04 i 197/07, dalje u tekstu: ObZ) koji se primjenjuje u ovoj pravnoj stvari budući je tužba podnesena 15. svibnja 2015.

Gore navedeni pravni zaključak prvostupanjskog suda o obvezi uzdržavanja tužitelja od strane bake po ocu ne prihvaća ovaj žalbeni sud.

Prema odredbi članka 210. i 211. ObZ-a, ako roditelj ne uzdržava maloljetno dijete, dužni su ga uzdržavati djed i baka po tom roditelju, u konkretnom slučaju ocu. Naime, prije

svega istaći je da je I. tužiteljica tijekom postupka postala punoljetna pa je nejasan stav suda kako navedena činjenica ne utječe na uzdržavanje od strane tužene. Nejasno je kojim je dokazom sud utvrdio da nije prestala obveza njenog uzdržavanja jer na okolnost eventualnog daljnjeg školovanja ili slično u spisu ne prileže dokazi.

Nadalje, obveza bake i djece (konkretno bake) je supsidijarna i do nje dolazi tek ako roditelj po kojem su srodni ne uzdržava dijete.

Iz rezultata dokaznog postupka doista nepobitno proizlazi da otac tužitelja neredovito ispunjava svoju zakonsku obvezu, što ukazuje na nepotpunost izvršavanja zakonske obveze. Stoga, ako roditelj uopće ne doprinosi uzdržavanju, bez obzira na razloge zbog kojih on ne doprinosi uzdržavanju, tada dolazi do obveze uzdržavanja od strane djeda i bake, ukoliko su poduzete sve radnje prema roditelju radi ispunjenja zakonske obveze uzdržavanja.

Plaćanje uzdržavanja u manjem opsegu i neredovito plaćanje, po mišljenju ovog žalbenog suda, nema značaj ne plaćanja uzdržavanja od strane roditelja, kako to smatra prvostupanjski sud.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-312/2020-2 od 3. rujna 2020.

30

415.15

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE DJECE, RODITELJA I DRUGIH SRODNIKA > UZDRŽAVANJE RODITELJA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15)*

Članak 292. stavak 1.

S obzirom da je utvrđeno da tužitelj iz neopravdanih razloga nije doprinosio za uzdržavanje svoje kćeri tuženice S. J. rođene P. u vrijeme njezinog djetinjstva, maloljetnosti kao niti njezinog redovnog školovanja, a što mu je bila zakonska obveza kao oca – roditelja, nije ispunjen osnovni uvjet da bi tuženica kao njegovo dijete – kćer, bila dužna doprinositi uzdržavanju svog oca - tužitelja.

„Predmet spora je uzdržavanje tužitelja, oca, od strane njegove kćeri, tuženice, u mjesečnim iznosima od po 700,00 kuna od podnošenja tužbe pa ubuduće.

Na temelju dokaza izvedenih tijekom postupka utvrđeno je da je tužitelj rođen 1954. te da nije sposoban za rad, nema dovoljno sredstava za život, prima socijalnu pomoć u iznosu od 920,00 kuna mjesečno, nema imovine, živi u kući starosti preko 50 godina, narušenog je zdravstvenog stanja, te mora za lijekove izdvajati 60,00 kuna mjesečno.

Tuženica je rođena ..., kćer je tužiteljeva. U braku je od 5. lipnja 2015. sa S. J., a živi u N., nezaposlena je i bez prihoda. Iz potvrde o visini dohotka i primitka Porezne uprave, Ispostave Z. od 19. lipnja 2020. proizlazi da tuženica nema ostvareni dohodak od nesamostalnog rada, a također ni drugih značajnijih primitaka.

Iz iskaza tužitelja utvrđeno je da tužitelj nije doprinosio uzdržavanju tužene, svoje kćeri, za vrijeme njezinog odrastanja, djetinjstva, redovnog školovanja, iako mu je to bila zakonska obveza kao oca odnosno roditelja.

Prema odredbi članka 292. stavka 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, dalje u tekstu: ObZ-a), punoljetno dijete je dužno uzdržavati roditelja koji nije

sposoban za rad, a nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine. Stavkom 2. istog članka je određeno da se dijete iz stavka 1. članka 292. ObZ-a može osloboditi dužnosti uzdržavanja roditelja koji ga iz neopravdanih razloga nije uzdržavao u vrijeme kad je to bila njegova zakonska obveza.

S obzirom da je utvrđeno da tužitelj iz neopravdanih razloga nije doprinio za uzdržavanje svoje kćeri tuženice S. J. rođene P. u vrijeme njezinog djetinjstva, maloljetnosti kao niti njezinog redovnog školovanja, a što mu je bila zakonska obveza kao oca – roditelja, nije ispunjen osnovni uvjet da bi tuženica kao njegovo dijete – kćer, bila dužna doprinisati uzdržavanju svog oca - tužitelja. Radi toga je prvostupanjski sud pravilno odbio tužbeni zahtjev kao neosnovan i odlučio da svaka stranka snosi svoj parnični trošak.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-618/2020-2 od 10. rujna 2020.

31

415.23

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE BRAČNOG DRUGA > ODBIJANJE ZAHTEVA ZA UZDRŽAVANJE USPRKOS POSTOJANJU PRETPOSTAVKI ZA UZDRŽAVANJE

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 299.

Trudnoća supruge s drugim muškarcem predstavlja očitu nepravdu za bračnog druga koji je u obvezi davati sredstva za njeno uzdržavanja.

„U ovoj fazi postupka sporan je zahtjev tužiteljice za njenim uzdržavanjem.

U provedenom dokaznom postupku prvostupanjski sud je utvrdio da je tužiteljica prilikom davanja iskaza u listopadu 2019. bila trudna s drugim muškarcem, te je tu činjenicu prešutjela, a u svom iskazu u veljači 2020. navela da je trudna sedam mjeseci pa proizlazi da razlog zbog kojeg nije u mogućnosti zaposliti se postoji od kolovoza 2019.

Sud prvog stupnja je na temelju utvrđenog činjeničnog stanja zaključio da tužbeni zahtjev za njenim uzdržavanjem nije osnovan sukladno odredbi članka 299. Obiteljskog zakona ("Narodne novine" broj 103/15 i 98/19, dalje u tekstu: ObZ).

Takav zaključak suda prvog stupnja je pravilan, a tužiteljica svojim žalbenim navodima istog nije dovela u sumnju.

Prema navedenoj zakonskoj odredbi sud može odbiti zahtjev za uzdržavanje ili donijeti odluku o prestanku obveze uzdržavanja bračnog druga ako bi uzdržavanje predstavljalo odnosno predstavlja očitu nepravdu za drugog bračnog druga koji bi trebao plaćati uzdržavanje.

Kako iz rezultata dokaznog postupka nepobitno proizlazi da je tužiteljica zatrudnjela s drugim muškarcem, a za koje razdoblje traži uzdržavanje, to je prema mišljenju ovoga suda u pitanju očita nepravda za drugog bračnog druga (bivšeg) kod zahtjeva za uzdržavanje.

Naime, očita nepravda je jedan od pravnih standarda u obiteljskom pravu tako da se u navedenoj situaciji, prema mišljenju ovog suda, radi o načelu pravednosti koja omogućuje sudu da odbije zahtjev za uzdržavanje, a što prihvaća ovaj žalbeni sud.

Osim toga, sukladno odredbi članka 305. stavka 4. ObZ-a, otac izvanbračnog djeteta dužan je uzdržavati djetetovu majku za vrijeme trajanja trudnoće, ako ona nema dovoljno sredstava za život.“

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE BRAČNOG DRUGA > ODBIJANJE ZAHTJEVA ZA UZDRŽAVANJE USPRKOS POSTOJANJU PRETPOSTAVKI ZA UZDRŽAVANJE

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 295.

Činjenica da je prije dugog niza godina prestala bračna zajednica između stranaka i da tužena živi s drugom osobom, neovisno o njenom zdravstvenom stanju, predstavlja očitu nepravdu za bračnog druga koji je u obvezi za doprinosti njeno uzdržavanje.

„Kako je bračna zajednica zasigurno prestala prije dugi niz godina, a i prema navodima tužene preko godinu dana, to su očito ispunjene zakonske pretpostavke za razvod braka.

Sa zaključkom suda prvog stupnja u ovom dijelu suglasan je žalbeni sud.

Žalbeni navodi tužene da se ne sudi o partnerskom odnosu sa drugom osobom već da je sa drugom osobom zbog uzajamne pomoći, prema mišljenju ovoga suda nisu osnovani, a životno nisu ni logični bez obzira što je novi partner teško bolestan.

Sud prvog stupnja je po provedenom dokaznom postupku na temelju saslušanja stranaka i svjedoka zaključio da je bračna zajednica između istih prestala zasigurno prije dugog niza godina.

Prema članku 295. ObZ-a bračni drug koji nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine, a nije sposoban za rad ili se ne može zaposliti ima pravo na uzdržavanje od svojeg bračnog druga, ako ovaj za to ima dovoljno sredstava i mogućnosti (stavak 1.).

Pod pojmom "očita nepravda" podrazumijeva se jedan od pravnih standarda u obiteljskom pravu i sudska praksa kvalificirala je različite situacije kao "očitu nepravdu" koja je bila relevantna za prosudbu da tužbeni zahtjev za uzdržavanje bračnog druga nije osnovan.

Stoga činjenica da je bračna zajednica prestala između stranaka dugi niz godina i da tužena živi s drugom osobom ukazuje na pravilan zaključak suda prvog stupnja da bi se u konkretnom slučaju unatoč zdravstvenom stanju tužene radilo o "očitoj nepravdi" za tužitelja kada bi ga se obvezalo na uzdržavanje tužene.“

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > ODREĐIVANJE UZDRŽAVANJA > PROMJENA IZNOSA ILI NAČINA UZDRŽAVANJA TE PRESTANAK UZDRŽAVANJA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15)*

Članak 285.
Članak 309.

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 200. točka 5.

*Kazneni zakon
(NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19)*

Članak 172.

Traženje da se tuženiku kao obvezniku plaćanja uzdržavanja naloži da vrši isplatu na račun umjesto na ruke majke i zz (kako je bilo određeno ranije) ne predstavlja promijenjene okolnosti u smislu odredbe članka 285. ObZ-a.

„Predmet je spora zahtjev mlt. tužiteljice za izmjenu načina uzdržavanja u odnosu na onaj određen ranijom odlukom koju predstavlja presuda prvostupanjskog suda poslovni broj Pob-710/12 od 13. siječnja 2014., koji je zahtjev utemeljen na odredbi članka 285. ObZ-a.

Stoga mal. tužiteljica traži izmjenu ranije presude u pogledu presuđenog načina ispunjenja obveze na način da se umjesto obveze plaćanja uzdržavanja na ruke majke mal. tužiteljice odredi plaćanje istog iznosa uzdržavanja uplatom na žiro račun majke mal. tužiteljice.

Sud je na temelju gornjih činjenica, a u primjeni odredbe članka 285. ObZ-a, prihvatio tužbeni zahtjev ocjenjujući da su se u ovom slučaju promijenile okolnosti koje opravdavaju ovu izmjenu smatrajući da se radi o izmjeni načina uzdržavanja određenog prijašnjom ovršnom ispravom te je odredio tuženiku plaćanje uzdržavanja vršiti uplatom na žiro račun majke mal. tužiteljice umjesto na ruke majke i zakonske zastupnice.

Osnovano tuženik prigovora pravilnosti primjene materijalnog prava kod prihvaćanja tužbenog zahtjeva.

Naime, odredbom je članka 285. ObZ-a propisano da osoba koja prima i osoba koja daje uzdržavanje može tražiti da sud povisi ili snizi iznos uzdržavanja, odluči o prestanku uzdržavanja ili promijeni način uzdržavanja određen prijašnjom ovršnom ispravom ako su se okolnosti promijenile.

Razlozi na kojima mal. tužiteljica temelji svoj zahtjev se u bitnom svode na tvrdnju o postojanju dogovora njezinih roditelja o prebivanju iznosa uzdržavanja koje su oni obvezani plaćati svome djetetu s kojim inače ne stanuju i posljedično tome na tvrdnji o izostanku plaćanja tuženika za uzdržavanje mal. tužiteljice usprkos postojanju ovršne isprave koja ga na to obvezuje.

Međutim, ovi razlozi, ukoliko bi bili točni, ne znače promjenu okolnosti koja bi opravdavala izmjenu prijašnje odluke u smislu odredbe članka 285. ObZ-a, već u građanskopravnom smislu predstavljaju razlog za pokretanje ovršnog postupka protiv tuženika radi prisilne naplate novčane tražbine po osnovi uzdržavanja (ukoliko bi ove tvrdnje mal. tužiteljice bile točne, one bi mogle predstavljati i razlog za pokretanje kaznenog postupka protiv tuženika zbog kaznenog djela protiv braka, obitelji i djece, povredom dužnosti uzdržavanja, djela označenog i kažnjivog po članku 172. Kaznenog zakona - "Narodne novine", broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19). To tim više što radnju prebijanja tražbine koja potječe iz zakonske obveze uzdržavanja priječi odredba članka 200. točke 5. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18).

Naime, odredbom je članka 309. ObZ-a propisan način uzdržavanja roditelja koji ne stanuje s mal. djetetom tako što je određeno da se uzdržavanje za dijete uvijek određuje u novcu, a tuženikova obveza plaćanja uzdržavanja za mal. tužiteljicu i jest određena u novcu, dok se ovom tužbom i ne traži da se odredi na drugi način. Promjena, pak, načina ispunjenja novčane obveze uzdržavanja, u primjeni odredbe članka 285. ObZ-a ne znači promjenu načina uzdržavanja koja bi opravdavala izmjenu odluke o uzdržavanju zato što je, bez obzira na način ispunjenja, ta obveza ostala ista odnosno novčana kakva treba i biti u skladu s odredbom članka 309. ObZ-a.

Stoga je pravilnom primjenom materijalnog prava tužbeni zahtjev valjalo odbiti, a ne prihvatiti, pa je pobijanu presudu vajalo preinačiti i odbiti tužbeni zahtjev temeljem odredbe članka 373. točke 3. ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-217/2020-2 od 7. svibnja 2020.

34

416.11

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > IMOVINSKI ODNOSI > IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA > BRAČNA STEČEVINA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 157.

Neosnovan je prigovor tuženika da on nije dao povoda za tužbu tužiteljici radi utvrđenja bračne stečevine jer tužiteljica nije bila dužna prethodno se obratiti tuženiku radi pokušaja mirnog rješenja spora, radi čega je tuženik u obvezi naknaditi tužiteljici parnični trošak.

„U ovoj fazi postupka nije sporno da je tuženik prije nego što se upustio u raspravljanje o glavnoj stvari priznao tužbeni zahtjev.

Sporno je pitanje je li tuženik dao povod tužbi, odnosno jesu li ispunjene pretpostavke iz članka 157. ZPP-a po kojima bi tužiteljica bila u obvezi naknaditi tuženiku parnični trošak.

Kod nesporne činjenice da je tuženik u zemljišnim knjigama upisan kao vlasnik predmetne nekretnine za cijelo i da je predmetna nekretnina oglašena na prodaju na internetskim stranicama, te podatka iz e-upisnika iz kojeg proizlazi da je

tužiteljica pred istim prvostupanjskim sudom pokrenula postupak radi donošenja privremene mjere zabrane otuđenja i opterećenja predmetne nekretnine, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da je tužiteljica imala povod tužbi neovisno o činjenici tko je oglasio prodaju predmetne nekretnine, pa je stoga tuženik u obvezi naknaditi tužiteljici parnični trošak po odredbi članka 154. stavka 1. ZPP-a.

Na žalbene navode tuženika treba odgovoriti kako ZPP, kao ni Obiteljski zakon ("Narodne novine", broj 103/15 i 98/19) ne sadrže obvezu jednog bračnog druga da se prije pokretanja parnice za utvrđenje bračne stečevine pisano obrati drugom bračnom drugu radi pokušaja mirnog dogovora.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-311/2020-2 od 12. lipnja 2020.

35

417.22

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK RADI UTVRĐIVANJA ILI OSPORAVANJA MAJČINSTVA ILI OČINSTVA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 383. stavak 1.
Članak 386.

Sud će odbaciti tužbu djeteta radi utvrđenja očinstva podnesenu nakon 25 godine života budući da je rok za podnošenje tužbe radi utvrđenja očinstva iz članka 383. stavka 1. ObZ-a prekluzivne naravi, na koji sud pazi po službenoj dužnosti.

„Prvostupanjskim rješenjem odbacuje se tužba od 14. kolovoza 2020. i ispravak tužbe od 21. kolovoza 2020.

Iz spisa predmeta proizlazi utvrđenje da je tužiteljica rođena u Z, od majke G B kao i da u rodnom listu nije upisan podatak o imenu tužiteljčina oca, a da A P, za kojeg tužiteljica u tužbu navodi da je njen otac, umro, a da je tužba podnijeta sudu 14. kolovoza 2020.

Prvostupanjski sud je, polazeći od navedenih utvrđenja, pobijanim rješenjem odbacio predmetnu tužbu smatrajući kako je tužiteljica navršila ... godina života prije podnošenja tužbe, te da je protekao zakonski rok za podnošenje tužbe radi utvrđenja očinstva, koji rok je prekluzivne naravi.

Odredbom članka 383. stavak 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15 i 98/19 – dalje ObZ) propisano je kako tužbu radi utvrđivanja majčinstva, odnosno očinstva djeteta može podnijeti do navršene ... godine života.

Odredbom članka 386. ObZ-a propisano je da ako osoba za koju se tvrdi da je majka, odnosno otac djeteta nije živa, tužba radi utvrđivanja majčinstva, odnosno očinstva protiv njezinih, odnosno njegovih nasljednika može se podnijeti u roku od godine dana od smrti osobe za koju se tvrdi da je majka, odnosno otac djeteta ili, u roku od šest mjeseci od pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju.

Imajući u vidu navedena utvrđenja, stajalište je ovog suda kako je prvostupanjski sud pravilno smatrao da je u konkretnom slučaju protekao zakonski rok za podnošenje tužbe radi

utvrđenja očinstva iz citirane odredbe članka 383. stavka 1. ObZ-a jer je tužiteljica navršila ... godina života, a predmetna tužba je podnesena prvostupanjskom sudu 14. kolovoza 2020.

Rok iz članka 383. ObZ-a prekluzivni je rok na koji sud pazi po službenoj dužnosti i protekom tog roka tužiteljica je izgubila pravo zahtijevati utvrđenje očinstva, bez obzira što je tužba podnesena u rokovima iz članka 386. ObZ-a.

S obzirom na navedeno, prvostupanjski sud je pravilno smatrao kako je protekao rok za podnošenje tužbe radi utvrđenja očinstva te je pravilno predmetnu tužbu odbacio.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-643/2020-2 od 21. rujna 2020.

36

417.221.4

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK RADI UTVRĐIVANJA ILI OSPORAVANJA MAJČINSTVA ILI OČINSTVA > STRANKE > U PARNICI RADI OSPORAVANJA OČINSTVA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 5.

Članak 10.

Članak 79. stavak 1.

Članak 400. stavak 1. i 2.

Članak 404. stavak 1.

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 83. stavak 2.

Tužbu radi osporavanja očinstva podnijela je majka i mal. dijete. Kako za mal. dijete tužbu podnosi posebni skrbnik kojeg imenuje Centar za socijalnu skrb sukladno odredbi članka 400. stavka 2. ObZ-a, potrebno je postupiti prema odredbama članka 83. stavka 2. ZPP-a, te pozvati tužitelje na otklanjanje nedostataka u tužbi.

„Rješenjem prvostupanjskog suda odbačena je tužba tužitelja u ovoj pravnoj stvari zaprimljena kod tog suda 23. ožujka 2020.

Sud prvog stupnja donio je rješenje kao u izreci smatrajući da je tužba tužitelja, radi utvrđivanja očinstva preuranjena, budući da nije donesena odluka o osporavanju očinstva, sukladno odredbama članka 79. stavka 1., članka 400. stavka 1. i članka 404. stavka 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, 98/19, dalje u tekstu: ObZ).

Međutim, tužitelji da ne bi bili aktivno legitimirani za podnošenje tužbe radi osporavanja očinstva uz napomenu da je jednom tužbom traženo osporavanje i utvrđivanje očinstva.

Prema odredbi članka 79. stavka 1. ObZ-a, tužbu radi osporavanja bračnog očinstva može podnijeti: 1. dijete, 2. majčin muž ili 3. majka djeteta, a stavkom 2. propisano je da tužbu radi osporavanja očinstva utvrđenog priznanjem može podnijeti: 1. dijete, 2. muškarac

koji je upisan u maticu rođenih kao otac djeteta ili 3. muškarac, koji sebe smatra ocem djeteta, ako istodobno traži da se utvrdi njegovo očinstvo.

U konkretnom slučaju, kao tužitelj 2. navedeno je upravo dijete – mlt. D. V., zastupan po majci i zz.

Osnovano stoga žalitelj ističe da sud nije vodio računa o načelu prvenstvene zaštite dobrobiti i prava djeteta, odnosno načelu žurnosti u rješavanju obiteljskopравnih stvari u vezi sa djetetom iz članka 5. odnosno članka 10. ObZ-a te da je bio dužan primijeniti i odredbu članka 83. stavka 2. ZPP-a prije nego što je odbacio tužbu.

Dakle, po shvaćanju ovog suda, u situaciji kada su tužitelji povukli tužbu radi utvrđivanja očinstva, a tužbu radi osporavanja očinstva podnijelo je dijete, sud prvog stupnja bio je dužan, sukladno odredbi članka 83. ZPP-a, poduzeti mjere da bi se postupak mogao nastaviti s osobom koja može biti stranka u postupku, a sve rukovodeći se primjenom odredbe članka 400. stavka 2. ObZ-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-575/2020-2 od 26. kolovoza 2020.

37

417.23

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK RADI RJEŠAVANJA PITANJA S KOJIM ĆE RODITELJEM DIJETE ŽIVJETI I O RODITELJSKOJ SKRBI (O RODITELJSKOJ SKRBI, OSTVARIVANJU OSOBNIH ODNOSA I UZDRŽAVANJU DIJETETA)

*Obiteljski zakon
(NN 103/15)*

Članak 484. stavak 1. i 2

Zahtjev roditelja maloljetnog djeteta da mu se dopusti preseljenje s mlt. djetetom u drugi grad ne spada u posebne postupke radi ostvarivanja roditeljske skrbi, sukladno odredbama ObZ-a, pa je njegov zahtjev valjalo odbaciti kao nedopušten.

„Predmet je postupka zahtjev za odobravanje predlagateljici kao majci i roditelju da samostalno zastupa svoju maloljetnu kćer L. B. u postupku promjene djetetova prebivališta, koji zahtjev je utemeljen na odredbi članka 484. stavka 1. i 2. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/2015, dalje u tekstu: ObZ).

Predlagateljica je podnesenim prijedlogom zatražila i da joj sud dopusti preseljenje u Z. s mlt.L. B.

Prvostupanjskim je rješenjem odbijen prijedlog predlagateljice da joj se odobri zastupanje mlt. L. B. u vezi s bitnim osobnim pravima djeteta, odnosno u postupku promjene djetetovog prebivališta (točka I. izreke), te je odbačen prijedlog predlagateljice da joj sud dopusti preseljenje u Z. s mlt.L. B. (točka II. izreke).

Prvostupanjski je sud odbacio kao nedopušten ovaj prijedlog predlagateljice, jer je s pravom smatrao da zahtjev predlagateljice da joj se dopusti preseljenje u Zagreb s mlt. L. B. ne spada u posebne postupke radi ostvarivanja roditeljske skrbi sukladno odredbama ObZ-a, pa neutemeljeno predlagateljica osporava pobijano rješenje u ovome dijelu.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-564/2020-2 od 14. kolovoza 2020.

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK RADI RJEŠAVANJA PITANJA S KOJIM ĆE RODITELJEM DIJETE ŽIVJETI I O RODITELJSKOJ SKRBI (O RODITELJSKOJ SKRBI, OSTVARIVANJU OSOBNIH ODNOSA I UZDRŽAVANJU DJETETA) > KAD POSTOJI NADLEŽNOST SUDA > DONOŠENJE ODLUKE KOJOM SE UTVRĐUJE DA BRAK NE POSTOJI ILI SE PONIŠTAVA ILI RAZVODI

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 5. stavak 1
Članak 104. stavak 1.
Članak 105. stavak 1.
Članak 413. stavak 2. točka 1.

*Konvencija o pravima djeteta
(NN – MU 12/93 i 20/97)*

*Europska konvencija o ostvarivanju dječjih prava iz 1996.
(NN – MU 1/10 i 3/10)*

Kada sud donosi odluku s kojim će roditeljem dijete stanovati po razvodu braka roditelja te o ostvarivanju roditeljske skrbi i osobnih odnosa djeteta s roditeljem, nema testa razmjernosti između prava roditelja i prava djeteta, već sud mora voditi isključivo računa o najboljim interesima djeteta.

„Prvostupanjski sud je u provedenom dokaznom postupku utvrdio da su nakon prestanka bračne zajednice roditelja malodobne djevojčice N. i T. živjele jedan tjedan kod jednog, a jedan tjedan kod drugog roditelja, da je Centar K. u svom mišljenju i prijedlogu predložio da maloljetna N. i T. stanuju s ocem jer se procjenjuje kompetentniji, organiziranijim, stabilnijim i odgojno dosljednijim u odnosu na majku djece koja nije iskazala spremnost govoriti o sebi, imala je obrambeni pristup testiranju, prikazala se u nerealno pozitivnom smislu ali nije htjela govoriti o svom psihijatrijskom liječenju i nije dozvolila uvid u nalaze, te s tim da iz razgovora sa djecom proizlazi da iskazuju želju da kod oca stanuju, a budući da je preporuka da se djevojčice ne razdvajaju s obzirom na njihovu emocionalnu povezanost to je Centar predložio da maloljetna N. i T. stanuju s ocem, a s majkom da redovito održavaju susrete i druženja.

Maloljetne djevojčice su i pred stručnom suradnicom suda izjavile da bi nastavile živjeti s ocem jer su u tom okruženju odrastale, tamo imaju svoje prijatelje, prostor i socijalno okruženje doživljavaju svojim, pa je sud prvog stupnja prihvatio mišljenje i prijedlog Centra K. i stručne suradnice, te želju maloljetne djece da stanuju s ocem a s majkom da održavaju susrete i druženja.

Tijekom postupanja u obitelji pojavili su se problemi oko sadržaja roditeljske skrbi i to neslaganje oko izbora škole, vrtića, liječnika, pohađanja vanškolskih aktivnosti i slično. Maloljetna T. ne pohađa redovito obvezni predškolski program kada boravi kod majke što je na štetu djeteta, pa je sud prvog stupnja prihvatio prijedlog Centra da se tuženiku omogući samostalno ostvarivanje roditeljske skrbi u pogledu školovanja i zdravlja maloljetne djece.

Sukladno odredbi članka 413. stavka 2. točke 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15 i 98/19 – dalje ObZ), sud odlučuje po službenoj dužnosti s kojim će roditeljem dijete stanovati, o ostvarivanju roditeljske skrbi i osobnih odnosa djeteta s roditeljem, te uzdržavanju u slučajevima razdvojenog života roditelja. Roditelji imaju pravo i dužnost ravnopravno, zajedno i sporazumno ostvarivati roditeljsku skrb (članak 104. stavak 1. ObZ-a).

Prema odredbi članka 105. stavka 1. ObZ-a propisano je da jedan roditelj samostalno ostvaruje roditeljsku skrb, potpuno, djelomice ili u odnosu na odlučivanje o određenom bitnom pitanju u vezi s djetetom uz istodobno ograničavanje drugog roditelja na ostvarivanje roditeljske skrbi u tom dijelu samo na temelju sudske odluke u skladu s djetetovom dobrobiti. Stavkom 3. propisano je da jedan roditelj samostalno ostvaruje roditeljsku skrb na temelju sudske odluke ako roditelji nisu postigli plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi ili sporazum tijekom sudske postupke, pri čemu je sud dužan posebno voditi računa koji je od roditelja spreman na suradnju sporazumom o zajedničkoj roditeljskoj skrbi.

Sukladno odredbi članka 100. stavka 1. zastupanje u svezi s bitnim osobnim pravima djeteta odnosi se na promjenu djetetovog osobnog imena, promjenu prebivališta, odnosno boravišta djeteta i izbor ili promjenu vjerske pripadnosti.

Odredba članka 5. stavka 1. ObZ-a koja propisuje da sudovi i javnopravna tijela koja vode postupke u kojima se izravno ili neizravno odlučuju o pravima djeteta moraju ponajprije štiti prava djeteta i njegovu dobrobit je odredba koja je u biti pravna stečevina ne samo Europske unije, već zapadne civilizacije, te zaštitu djeteta tako propisuje čak paragraf 21 do 23. Austrijskog općeg zakonika, te se pravo djeteta štiti međunarodnom Konvencijom o pravima djeteta ("Narodne novine" – Međunarodni ugovori, broj 12/93 i 20/97, dalje u tekstu: Konvencija) kao i Europskom konvencijom o ostvarivanju dječjih prava iz 1996. ("Narodne novine" – Međunarodni ugovori, broj 1/10 i 3/10).

Dakle, kada sud donosi odluku nema nikakvog testa razmjernosti (tako i Europski sud za ljudska prava u predmetu *Hokanen vs. Finska* broj 19823/92), između prava roditelja i prava djeteta, već isti mora voditi isključivo računa o najboljim interesima djeteta. U konkretnom slučaju Centar je smatrao da je u najboljem interesu maloljetne djece da djeca stanuju s ocem koji će samostalno ostvarivati roditeljsku skrb u pogledu školovanja i zdravlja djece.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-443/2020-2 od 25. lipnja 2020.

39

417.233

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK RADI RJEŠAVANJA PITANJA S KOJIM ĆE RODITELJEM DIJETE ŽIVJETI I O RODITELJSKOJ SKRBI (O RODITELJSKOJ SKRBI, OSTVARIVANJU OSOBNIH ODNOSA I UZDRŽAVANJU DJETETA) > NALOG ZA PREDAJU DJETETA RODITELJU

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 119. stavak 1.

Članak 419. stavak 1. točka 6. i stavak 2.

Članak 536.

Europska konvencija o ostvarivanju dječjih prava iz 1996.
(NN - MU 1/10 i 3/10)

Europska konvencija o kontaktima s djecom
(NN - MU 7/08)

Članak 1. stavak 3.

Članak 9. stavak 3.

Nema mjesta prekidu postupka radi određivanja privremene mjere o ostvarivanju osobnih odnosa roditelja s maloljetnom djecom (članak 536 ObZ-a) i određivanja zaštitne mjere kojima se osigurava povratak maloljetnog djeteta do dovršetka postupka radi povratka nezakonito zadržanog maloljetnog djeteta (članak 419 ObZ).

„Predmet je postupka određivanje privremene mjere o ostvarivanju osobnih odnosa roditelja s maloljetnom djecom u smislu odredbe članka 536. ObZ-a i određivanje zaštitnih mjera kojima se osigurava povratak djeteta tijekom trajanja postupka radi povratka nezakonito zadržane maloljetne djece, u smislu odredbe članka 419. ObZ-a.

Sud je prvog stupnja pravilno ocijenio da su se u okolnostima konkretnog slučaja ostvarile pretpostavke za određivanje privremene mjere radi ostvarivanja osobnih odnosa majke s maloljetnom djecom u smislu odredbe članka 536. ObZ-a sa sadržajem kao u izreci. To stoga što o tom pitanju roditelji maloljetne djece ne mogu postići sporazum, a sud je pravilno ocijenio da je u najboljem interesu maloljetne djece ostvarivati osobne odnose s majkom kao roditeljem s kojim djeca ne stanuju. Pravilnost pobijanog dijela prvostupanjskog rješenja koji se odnosi na određivanje privremene mjere ogleda se i u činjenici što je sud prvog stupnja prije donošenja ovog dijela pobijanog rješenja omogućio maloljetnoj djeci izražavanje mišljenja u skladu s odredbom članka 360. ObZ-a, saslušao roditelje i zatražio mišljenje centra za socijalnu skrb te pravilno cijenio pripadajuću dokaznu snagu svakog od tih dokaznih sredstava te na tome utemeljio svoj zaključak o osnovanosti ovog dijela pobijanog rješenja.

Naime, ostvarivanje osobnih odnosa između djeteta i roditelja je, s jedne strane, parvo i dužnost roditelja koji ne stanuje s djetetom, dok je s druge strane to pravo djeteta. Ta prava i dužnosti djeci i njihovim roditeljima jamče brojni međunarodni akti, i to Konvencija o pravima djeteta Ujedinjenih naroda iz 1989., Republiku Hrvatsku obvezuje temeljem notifikacije o sukcesiji od 8. listopada 1991., zatim Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine" - MU, broj 18/97 i 4/02, dalje: EKLJP), Konvencija o ostvarivanju dječjih prava iz 1996. ("Narodne novine" - MU, broj 1/10) i Europska konvencija o kontaktima s djecom ("Narodne novine" - MU, broj 7/08).

Tako Konvencija o prvima djeteta u članku 9. stavku 3. jamči djetetu koji je odvojen od jednog ili oba roditelja pravo na redovito održavanje osobnih i neposrednih odnosa s oba roditelja, osim u slučajevima u kojima je ugrožena djetetova dobrobit.

Obiteljsko pravo na susrete i druženja uživa pravnu zaštitu temeljem odredbe članka 8. EKLJP-a jer pravo na susrete i druženja izvire iz prava na obiteljski život zato što je sadržano u pravu na obiteljski život i uključuje i pravo roditelja na susrete i druženja s djetetom, što podrazumijeva neuplitanje države u ostvarivanje navedenog prava, osim kada je to potrebno radi zaštite zdravlja i morala, te prava i sloboda drugih osoba.

Konvencija o ostvarivanju dječjih prava na općenit način štiti najbolji interes djeteta u obiteljskopравnim postupcima, a u te postupke ubraja i postupak odlučivanja o susretima i druženju (članak 1. stavak 3.).

U skladu s odredbom članka 119. stavka 1. ObZ-a, dijete ima pravo ostvarivati osobne odnose s roditeljem s kojim ne stanuje, a roditelj koji ne stanuje s djetetom ima pravo i dužnost ostvarivati osobne odnose s djetetom, neovisno o njegovu pravu na ostvarivanje roditeljske skrbi.

S druge strane, roditelj i druge osobe koje stanuju s djetetom i skrbe se o djetetu dužne su omogućiti djetetu ostvarivanje osobnih odnosa s roditeljem s kojim ne stanuje te se suzdržavati od svakog ponašanja koje bi otežavalo ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s tim roditeljem prema članku 119. stavku 2. ObZ-a.

Način na koji je sud prvog stupnja pobijanim rješenjem odlučio o ostvarivanju osobnih odnosa između maloljetne djece i protivnice osiguranja kao roditelja s kojim djeca ne stanuju u skladu je sa sadržajem i pravnim domašajem naprijed navedene pravne regulative i ni u jednom segmentu ne odstupa od nje, što žalba žaliteljice nije dovela u sumnju.

Kada je riječ o zaštitnoj mjeri kojom se osigurava povratak djece u vidu zabrane odlaska djece iz države u kojoj se osobni odnosi imaju ostvarivati te određivanja registracije zabrane u državnom ili prekograničnom informacijskom sustavu, sud je prvog stupnja pravilno donio jer ju je utemeljio na pravilnoj primjeni odredbe članka 419. stavka 1. točke 6. i stavka 2. ObZ-a. Naime, ta je mjera potrebna zbog toga što zaprječuje protupravno odvođenje djece od strane roditelja koji ima pravo ostvarivati osobne odnose s djetetom, a u konkretnom je slučaju potrebna zbog potencijalne opasnosti odvođenja djece u Š. od strane majke i izravno izraženog straha djece od toga.

Ovaj pravni instrument, jednako kao i određena privremena mjera, iako reguliraju nacionalne odnose, sasvim su prihvatljivi i kao mjere potrebne za zaštitu djece po njihovu povratku koji se povratak traži prema Haškoj konvenciji iz 1980. To stoga što su, kao što je i naprijed kazano, po svojem sadržaju i pravnom domašaju usmjereni na zaštitu djece po povratku, s jedne strane, kao i zbog toga što nisu suprotne, čak dapače, ostvarivanju načela uzajamnog povjerenja domaćeg pravnog sustava i domaćih pravosudnih tijela s pravosudnim sustavima i pravosudnim tijelima drugih država članica u prekograničnim postupcima koji se tiču prava djece, s druge strane.

Osim toga, valja posebno istaći da su mjere kojima se zadire u obiteljski život, sukladno odredbi članka 7. ObZ-a, prihvatljive su ako su nužne te se njihova svrha ne može uspješno ostvariti poduzimanjem blažih mjera uključujući i preventivnu pomoć, odnosno potporu obitelji. Žalbeni sud ocjenjuje da su mjere koje je sud odredio pobijanim rješenjem nužne jer štite najbolji interes maloljetne djece u specifičnim okolnostima razdvojenosti njihovih roditelja i vođenja postupka povratka djece zbog nezakonitog zadržavanja djece.

Što se tiče odluke kojom je odbijen prijedlog žaliteljice M. G. za određivanje privremene mjere prema kojoj će maloljetna djeca živjeti s njom, sud je prvog stupnja pravilno utemeljio ovu odluku na odredbi članka 16. Haške konvencije o otmici djece zato što ta odredba priječi državu koja je dobila obavijest o nezakonitom odvođenju ili zadržavanju djece da donosi odluku o roditeljskoj skrbi.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr Ob-48/2020-2 od 9. srpnja 2020.

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK U SPOROVIMA O UZDRŽAVANJU > PROCESNA PITANJA UREĐENA NA POSEBAN NAČIN

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 240. stavak 1.
Članak 474. stavak 2.

U postupku radi uzdržavanja maloljetnog djeteta, u kojem maloljetno dijete zastupa roditelj s kojim dijete živi, potrebno je maloljetnom djetetu imenovati posebnog skrbnika, temeljem odredbe članka 240. stavka 1. ObZ, neovisno o zastupanju po roditelju, temeljem odredbe članka 474. stavak 2. ObZ-a.

„Prvostupanjski sud donio je rješenje koje u izreci glasi:

I. Maloljetnoj djeci M. B., rođenom...OIB:... i R. B., rođenom ..., OIB: ..., imenuje se posebna skrbnica u osobi A. H., zaposlenice u Centru u O.,O.

II. Posebna skrbnica A. H. ovlaštena je zastupati prava i interese mlljt. M.B. i mlljt. R. B. u ovom parničnom postupku radi donošenja odluke o roditeljskoj skrbi.

III. Posebna skrbnica dužna je podnijeti izvješće o svom radu na zahtjev ravnatelja Centra tijekom obavljanja poslova skrbništva, u roku od 8 dana po okončanju dužnosti posebne skrbni

IV. Prava i dužnosti posebne skrbnice prestaju kad rješenje o prestanku tog skrbništva postane izvršno.

V. Žalba na ovo rješenje ne odgađa izvršenje."

Prvostupanjski sud donio je osporeno rješenje na temelju odredbe članka 240. stavak 1. ObZ-a, dočim poseban skrbnik smatra kako zbog činjenice da maloljetna djeca žive s majkom a traže uzdržavanje i naknadu od oca s kojim zajedno ne žive, zbog odredbe članka 474. stavak 1. i 2. ObZ-a nema mjesta primjeni odredbe članka 240. ObZ-a.

Odredbom članka 240. stavka 1. ObZ-a propisano je:

Radi zaštite pojedinih osobnih i imovinskih prava i interesa djeteta, Centar ili sud će imenovati posebnog skrbnika:

1. djetetu u bračnim sporovima i u postupcima osporavanja majčinstva ili očinstva,
2. djetetu u drugim postupcima u kojima se odlučuje o roditeljskoj skrbi, pojedinim sadržajima roditeljske skrbi i osobnim odnosima s djetetom kad postoji spor među strankama,
3. djetetu u postupku izricanja mjera za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta iz nadležnosti suda kada je to propisano odredbama ovoga Zakona,
4. djetetu u postupku donošenja rješenja koje zamjenjuje pristanak na posvojenje,
5. djetetu kad postoji sukob interesa između njega i njegovih zakonskih zastupnika u imovinskim postupcima ili sporovima, odnosno pri sklapanju pojedinih pravnih poslova,
6. djeci u slučaju spora ili sklapanja pravnog posla između njih kad ista osoba nad njima ostvaruje roditeljsku skrb,
7. djetetu stranom državljaninu ili djetetu bez državljanstva koje se bez pratnje zakonskoga zastupnika zatekne na teritoriju Republike Hrvatske,
8. u drugim slučajevima kada je to propisano odredbama ovoga Zakona, odnosno posebnih propisa ili ako je to potrebno radi zaštite prava i interesa djeteta.

Odredbom članka 474. stavak 1. i 2. ObZ-a propisano je:

(1) Stranke u postupku radi uzdržavanja djeteta su dijete i roditelj koji ne stanuje s djetetom.

(2) Dijete iz stavka 1. ovoga članka u postupku radi uzdržavanja zastupa roditelj s kojim dijete stanuje.

Stoga se po ustaljenom shvaćanju ovog suda radi o očitoj koliziji unutar jednog zakona jer postoje suprotstavljene norme. Naime, jasno je i bez odredbe članka 474. ObZ-a tko su stranke u postupku i to nije niti trebalo posebno propisivati, kao što u bilo kojem obiteljskom sporu nije poseban skrbnik stranka. Kada bi se odredba članka 474. ObZ-a tumačila restriktivno zaista ne bi bilo moguće postavljanje posebnog skrbnika djetetu.

Upravo je ovu nomotehničku zbrku (koliziju) ovaj sud razriješio na način da se primjenom općeg načela zaštite djeteta, koje načelo je ustavne, konvencijske ali i zakonske prirode u smislu odredbe članka 5. ObZ-a može maloljetnoj djeci postavljati poseban skrbnik u postupcima radi uzdržavanja.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-487/2020-2 od 9. srpnja 2020.

41

417.401

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA > OPĆENITO > PODREDNA PRIMJENA ODREDAVA OVRŠNOG ZAKONA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15)*

Članak 523.

*Ovršni zakon
(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)*

Članak 16.

*Kazneni zakon
(NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18)*

Članak 43.

U smislu odredbe članka 523. ObZ-a sud će tek ako se novčana kazna ne može prisilno naplatiti u roku od 3 mjeseca, uz pristanak ovršenika donijeti odluka o zamjeni novčane kazne radom za opće dobro, a ako ovršenik ne pristane na rad za opće dobro ili ga ne izvrši, novčana kazna zamijeniti kaznom zatvora.

„Prema stanju u spisu predmeta proizlaze slijedeća utvrđenja:

- kako je ovrhovoditelj W. K. otac malodobnog S. K. kojeg je dana 11. ožujka 2015. rodila majka, ovršenica T. F.,

- kako je rješenjem Centra za socijalnu skrb P. (dalje u tekstu: CZSS) od 23. svibnja 2018. malodobnom djetetu S. K. imenovana posebna skrbnica T. K., službenica u Centru za

posebno skrbništvo, Dislocirana jedinica R., radi zaštite djetetovih prava i interesa u postupku,

- kako je pravomoćnom i ovršnom presudom prvostupanjskog suda od 04. studenog 2016. odlučeno da će se osobni odnosi maloljetnog S. K. s ocem ostvarivati svakog ponedjeljka od 14,00 do 14,40 sati u prostorijama Centra za socijalnu skrb P. u nazočnosti stručne osobe CZSS-a, na način što je majka dužna dovesti dijete u prostorije Centra i predati ga stručnoj osobi, a protekom određenog vremena doći po dijete, u trajanju do 6 mjeseci,

- kako ovršenica nije postupala po navedenoj sudskoj odluci,

- kako je pravomoćnim rješenjem o ovrši prvostupanjskog suda poslovni broj Ovr Ob-29/18 od 1. listopada 2018. određena ovrha radi predaje djeteta, temeljem spomenute pravomoćne i ovršne presude istog suda od 4. studenoga 2016.,

- kako je ovršenici pravomoćnim rješenjem prvostupanjskog suda poslovni broj Ovr Ob-12/17-8 od 15. svibnja 2017. izrečena novčana kazna u iznosu od 5.000,00 kuna,

- kako je djetetova posebna skrbnica izjavila da ne osporava postojanje pravomoćne i ovršne sudske odluke na temelju koje ovrhovoditelj ima pravo viđati dijete, kako je pravo maloljetnog djeteta ostvarivati osobne odnose s roditeljem s kojim ne živi, a roditelj koji stanuje s djetetom kako ima dužnost i odgovornost omogućavati i poticati ostvarivanje osobnih odnosa s drugim roditeljem,

- kako je ovršenici pravomoćnim rješenjem prvostupanjskog suda poslovni broj Ovr Ob-8/2019-48 od 23. siječnja 2019. izrečena novčana kazna u iznosu od 10.000,00 kuna te da ovršenica izrečenu kaznu nije platila.

Imajući u vidu navedena utvrđenja prvostupanjski sud je zaključio kako su ostvareni zakonski razlozi za zamjenu novčane kazne kaznom zatvora sukladno članku 523. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, dalje u tekstu: ObZ) i članku 16. Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, dalje u tekstu: OZ), uz primjenu odredaba Kaznenog zakona (Narodne novine broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, dalje u tekstu: KZ/11) jer ovršenica nije u roku koji joj je određen sudskom odlukom platila novčanu kaznu.

Međutim, prema shvaćanju ovog drugostupanjskog suda, pobijano rješenje donijeto je na uz pogriješno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, a na što izravno ukazuje i žalba ovršenice. Naime, pobijana odluka kojom je novčana kazna od 10.000,00 kn zamijenjena kaznom zatvora u trajanju od 47 dana nije u skladu s pravilima kaznenog prava, sadržanim u odredbama članka 43. KZ/11.

Člankom 523. ObZ-a propisano je kako će sud, s obzirom na okolnosti slučaja, odrediti ovrhu izricanjem i provođenjem novčane kazne do trideset tisuća kuna ili zatvorske kazne u trajanju od jednog dana do šest mjeseci.

Člankom 43. KZ/11 propisano je:

(1) Kad novčana kazna nije u cijelosti ili djelomično plaćena u roku koji je određen presudom, a ne postoje uvjeti iz članka 42. stavka 7. ovoga Zakona, naplatit će se prisilno putem ovlaštene institucije sukladno odredbama posebnog Zakona.

(2) Ako se novčana kazna ne može ni prisilno naplatiti u roku od tri mjeseca, sud će uz pristanak osuđenika donijeti odluku o zamjeni novčane kazne radom za opće dobro, na način da se jedan dnevni iznos zamijeni s dva sata rada, pri čemu rad za opće dobro ne smije premašiti sedamsto dvadeset sati.

(3) Ako osuđenik ne pristane na rad za opće dobro ili ga ne izvrši, novčana kazna, odnosno rad za opće dobro zamijenit će se kaznom zatvora.

(4) Kada se novčana kazna zamjenjuje kaznom zatvora, sud će jedan dnevni iznos zamijeniti s jednim danom zatvora, a rad za opće dobro će se zamijeniti sukladno odredbi članka 55. stavka 2. ovoga Zakona, pri čemu kazna zatvora ne može biti dulja od dvanaest mjeseci.

(5) Isplati li osuđenik novčanu kaznu nakon pravomoćnosti odluke o zamjeni, izvršenje kazne zatvora ili rada za opće dobro će se obustaviti. U slučaju djelomične isplate, izvršit će se samo preostali dio navedenih kazni.

(6) Ako osuđenik koji nema stalno prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj ne plati novčanu kaznu u roku određenom presudom, sud će je zamijeniti kaznom zatvora.

Prema shvaćanju ovog suda, koje se temelji na sudskoj praksi (isto i Županijski sud u Zagrebu, sentence sudske odluke od 13. svibnja 2014.), odredbe članka 43. stavka 2. i 3. KZ/11 koji Zakon se supsidijarno primjenjuje u ovršnom postupku, ne daju osnovu za zamjenu novčane kazne kaznom zatvora, prije nego što kažnjena fizička osoba pristane na rad za opće dobro ili ga ne izvrši, a u konkretnom slučaju prvostupanjski sud, očito zbog pogriješnoga pravnog stava, nije utvrđivao pristaje li ovršenica na rad za opće dobro, prema citiranim odredbama članka 43. KZ/11, a osim toga prethodno nije utvrđivao niti je li moguće novčanu kaznu prisilno naplatiti.

Dakle, prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem pogriješno primijenio odredbe članka 43. KZ/11 te je pogriješno zaključio kako su ostvareni zakonski razlozi za zamjenu novčane kazne kaznom zatvora prema pravilima kaznenog prava jer ovršenica nije platila novčanu kaznu. Sud je prethodno bio dužan postupiti u cijelosti prema odredbama članka 43. KZ/11 te, ako se novčana kazna ne može ni prisilno naplatiti u roku od tri mjeseca, uz pristanak ovršenice donijeti odluku o zamjeni novčane kazne radom za opće dobro, na način što će jedan dnevni iznos zamijeniti s dva sata rada, a ako ovršenica ne pristane na rad za opće dobro ili ga ne izvrši, novčana kazna, odnosno rad za opće dobro zamijenit će se kaznom zatvora.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr Ob-94/2019-2 od 24. srpnja 2020.

42

425.414

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > PRETHODNE RADNJE > POSTAVLJANJE SKRBNIKA OSTAVINE

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)*

Članak 128. stavak 1.

Članak 200. stavak 1.

Privremenog zastupnika ostavine ovlašten je postaviti sud u ostavinskom postupku (pred kojim je postupak u tijeku) radi čega takav prijedlog radi postavljanja privremenog skrbnika ostavine ne može osnovano biti podnesen u ovršnom postupku.

„Odredbom članka 128. stavka 1. ZN-a propisano je, kad su nasljednici nepoznati ili nepoznatog boravišta, odnosno nedostupni, kao i u ostalim slučajevima kad je to potrebno, sud će im postaviti privremenog skrbnika ostavine, koji je ovlašten da u ime nasljednika tuži ili bude tužen, da naplaćuje tražbine ili isplaćuje dugove i uopće da zastupa nasljednike, a člankom 200. stavkom 1. ZN-a propisano je da privremenog skrbnika ostavine postavlja ostavinski sud.

Imajući u vidu odrednice naprijed navedenih članaka, nisu ispunjene zakonske pretpostavke za određivanje predložene privremene mjere, jer u konkretnom slučaju nasljednici nisu nepoznati ili nepoznatog boravišta, odnosno nedostupni, a čak što više

privremenog skrbnika ostavine može postaviti samo ostavinski sud, a ne koji drugi sud, pa predlagateljica nije ovlaštena predlagati postavljanje privremenog skrbnika u ovršnom postupku, kako to ista predlaže svojim prijedlogom, a niti je predviđeno da se privremenog skrbnika ostavine postavlja rješenjem o osiguranju određivanjem privremene mjere.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-567/2020-4 od 28. kolovoza 2020.

7 > Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji

43

711.49

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENO DJELO > POSEBNI DIO KAZNENOG ZAKONA > OSTALA KAZNENA DJELA

Kazneni zakon

(NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19)

Članak 306. stavak 2.

Kazneno djelo sprječavanje dokazivanja može počinuti bilo koja osoba, uključujući i počinitelja kaznenog djela koji postupka s namjerom da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u postupku pred sudom, međunarodnim sudom čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvaća, arbitražnom, u prekršajnom postupku, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku sakrije, ošteti ili uništi predmet ili ispravu koji služi dokazivanju krivotvori dokaz pa čak i onda kada taj postupak nije ni započeo.

"Nakon analize svakog provedenog dokaza pojedinačno i svih dokaza u jedinstvenoj cjelini prvostupanjski sud razjasnit će kada i na koji način su pronađeni usb stikovi u obliku ključeva i u obliku upaljača, a u kojima su bili pohranjeni pornografski sadržaji te će o tome dati jasne i neproturječne razloge. Također prvostupanjski sud dati će jasne razloge na temelju kojih provedenih dokaza je utvrdio sporne činjenice te prihvaća li određeni dokaz ili ne i iz kojih razloga. Pri tome prvostupanjski sud imat će u vidu kako kazneno djelo sprječavanje dokazivanja iz članka 306. stavka 2. KZ/11 može počinuti bilo koja osoba, uključujući i

počinitelja kaznenog djela koji postupka s namjerom da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u postupku pred sudom, međunarodnim sudom čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvaća, arbitražnom, u prekršajnom postupku, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku sakrije, ošteti ili uništi predmet ili ispravu koji služi dokazivanju krivotvori dokaz pa čak i onda kada taj postupak nije ni započeo. Nakon toga donijeti će novu i zakonitu presudu s jasnom i neproturječnom izrekom, koja je u suglasju s razlozima, te će o svim odlučnim činjenicama dati jasne i neproturječne razloge".

Županijski sud u Splitu, KŽ-523/2019-13 od 18. lipnja 2020.

44

711.49

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENO PRAVO > POSEBNI DIO KAZNENOG ZAKONA > KAZNENA DJELA PROTIV OPĆE SIGURNOSTI

Kazneni zakon

(NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19)

Članak 215. stavak 1.

Zakon o kaznenom postupku

(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19)

Članak 453. točka 1.

Ne radi se o kaznenom djelu dovodenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom kada je očito da je radnja počinjenja bila usmjerena prema individualno određenim osobama jer se u takvom ponašanju okrivljenika ostvaruju obilježja nekog od kaznenih djela protiv života i tijela i oštećenja tuđe stvari.

"Dakle, iz činjeničnog opisa izreke pobijane presude proizlazi da je okrivljenik inkriminirane prigode svoje inkriminirano ponašanje usmjerio prema tada još uvijek svojoj supruzi, K. P. i njezinom prijatelju - oštećeniku A. J. Naime, iz iskaza štetnice K. P., kao i obrane samog okrivljenika, proizlazi da je okrivljenik vidio svoju suprugu u vozilu, koje je došlo na mjesto gdje je ona trebala izaći i prijeći u svoje vozilo.

Kod ovakvog stanja stvari očito je da je radnja počinjenja bila usmjerena prema individualno određenim osobama pa se u takvom ponašanju okrivljenika ostvaruju obilježja nekog od kaznenih djela protiv života i tijela i oštećenja tuđe stvari, a ne kaznenog djela dovodenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom iz članka 215. stavka 1. KZ/11.

S obzirom na istaknute okolnosti, ovaj sud je preinačio presudu suda prvog stupnja na način da je okrivljenika temeljem članka 453. točke 1. ZKP/08 oslobodio optužbe za kazneno djelo iz članka 215. sta 1. KZ/11, a uslijed čega je preinačena pobijana presuda i u odluci o izrečenoj sigurnosnoj mjeri zabrane približavanja oštećenicima K. P. i A. J. na način da je navedena sigurnosna mjera ukinuta".

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENI POSTUPAK > PRETHODNI POSTUPAK > KAZNENA PRIJAVA

Zakon o kaznenom postupku

(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19)

Članak 205. stavak 2.

Članak 351. stavak 5.

Zapisnik o zaprimanju kaznene prijave može biti samo dokaz o tome tko je, kada, kome i zbog kojeg kaznenog djela podnio kaznenu prijavu, ali sadržaj iskaza podnositelja kaznene prijave u postupku se ne može koristiti jer se u suštini radi o obavijesnom kazivanju građana policijskim službenicima.

"Međutim, suprotno navodima okrivljenika, prvostupanjski sud je potpuno pravilno odbio prijedlog da se pročita zapisnik o zaprimanju kaznene prijave, budući da taj zapisnik sadrži i kazivanje oštećene policijskim službenicima. Pravilno kod toga sud ističe da je zapisnik o zaprimanju kaznene prijave pismeno kojim se inicira kazneni postupak, a ne dokaz na kojem sud temelji presudu. Točnije kazano, zapisnik o zaprimanju kaznene prijave može biti samo dokaz o tome tko je, kada, kome i zbog kojeg kaznenog djela, podnio kaznenu prijavu, međutim, sadržaj iskaza podnositelja kaznene prijave se u postupku ne može koristiti jer se u suštini radi o obavijesnom kazivanju građana policijskim službenicima, što ne može biti dokaz u postupku.

Ne radi se, međutim, o nezakonitom dokazu, s obzirom da je zapisnik o zaprimanju kaznene prijave pismeno koje se, sukladno članku 205. stavku 2. ZKP/08, mora sastaviti u situaciji kada je kaznena prijava podnesena usmeno, ali isto tako ni o "nedozvoljenom dokazu", kako to pravilno uočava okrivljenik u svojoj žalbi, jer takav termin u Zakonu o kaznenom postupku doista ne postoji, no suštinski sadržaj iskaza podnositelja u zapisniku o zaprimanju kaznene prijave predstavlja obavijest koju je policijskim službenicima dao građanin".

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENI POSTUPAK > OPĆENITO > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVITI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRVOSTUPANJSKE PRESUDE > OSNOVE ZBOG KOJIH SE PRESUDA MOŽE POBIJATI > BITNE POVREDE ODREDAVA KAZNENOG POSTUPKA > APSOLUTNO BITNE POVREDE

Zakon o kaznenom postupku

(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19)

Članak 468. stavak 1. točka 11.

Kazneni zakon

(NN 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03 – odluka Ustavnog suda, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08, 57/11, 125/11 i 143/12)

Članak 39.

Kada prvostupanjski sud u obrazloženju presude navede samo kako su okrivljenici svojim postupanjem ostvarili objektivne i subjektivne elemente kaznenog djela, bez da je o krivnji okrivljenika dao ikakve razloge, to je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka jer nisu dati razlozi o odlučnim činjenicama.

"Osim toga, ispitujući pobijanu presudu povodom žalbi okrivljenika D. M. i V. V.₂ i po službenoj dužnosti, u smislu odredbe članka 476. stavka 1. ZKP/08, ovaj drugostupanjski sud je utvrdio da je prvostupanjski sud u svojoj presudi počinio i daljnju bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08, s obzirom na to da je u posljednjoj rečenici na 17. stranici samo naveo kako je utvrđeno da su okrivljenici svojim postupanjem ostvarili "objektivne i subjektivne elemente kaznenog djela", nakon čega je dao razloge o izboru vrste i mjere kazne, dok o krivnji okrivljenika nije dao nikakve razloge.

Pitanje krivnje, kao subjektivnog odnosa počinitelja prema kaznenom djelu i posljedici, u kaznenom postupku je, izvan svake sumnje, odlučna činjenica pa je upravo stoga u članku 459. stavku 5. ZKP/08, izričito propisano da je o krivnji sud osobito dužan dati jasne razloge. Sastojci krivnje su propisani u članku 39. KZ/97, kojim je određeno da je kriv za kazneno djelo onaj počinitelj koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela bio ubrojiv, koji je postupao s namjerom ili iz nehaja, kad je zakonom propisano kažnjavanje i za taj oblik krivnje te koji je bio svjestan ili je bio dužan i mogao biti svjestan da je njegovo djelo zabranjeno. Dakle, da bi se okrivljenika u kaznenom postupku proglasilo krivim, nije dostatno da se u njegovom postupanju ostvare obilježja nekog kaznenog djela propisana u posebnom dijelu Kaznenog zakona, već je potrebno da se na strani počinitelja uz to kumulativno ostvare i određeni subjektivni elementi, sadržani u članku 39. KZ/97, o čemu je sud obavezan dati jasne i uvjerljive razloge".

Županijski sud u Splitu, Kž-123/2020-8 od 17. studenog 2020.

47

712.311.311

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENI POSTUPAK > OPĆENITO > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVITI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRVOSTUPANJSKE PRESUDE > OSNOVE ZBOG KOJIH SE PRESUDA MOŽE POBIJATI > BITNE POVREDE ODREDEBA KAZNENOG POSTUPKA > APSOLUTNO BITNE POVREDE

Zakon o kaznenom postupku

(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19)

Članak 468. stavak 1. točka 11.

Kazneni zakon

(NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19)

Članak 52.

Članak 228. stavak 1.

Kada iz činjeničnog opisa kaznenog djela i njegove pravne oznake u izreci presude proizlazi da bi se radilo o produljenom kaznenom djelu krađe, a iz pravnog opisa kaznenog djela ta okolnost ne proizlazi, već proizlaze zakonska obilježja kaznenog djela krađe, to je izreka presude nerazumljiva i proturječna samoj sebi.

"Ispitujući prvostupanjsku presudu u povodu žalbi državnog odvjetnika i optuženika, a po službenoj dužnosti prema članku 476. stavku 1. točki 1. ZKP/08, ovaj drugostupanjski sud je utvrdio kako je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08 jer je izreka presude proturječna sama sebi, a time i nerazumljiva te o odlučnim činjenicama nisu dati razlozi pa se presuda ne može ispitati.

Naime, u činjeničnom opisu kaznenog djela u izreci pobijane presude navode se četiri učina počinjenih u razdoblju od 19. prosinca 2016. do 7. siječnja 2017., a koji s obzirom na njihovu prostornu i vremensku povezanost čine jedinstvenu cjelinu u pravnom smislu i po svojim zakonskim obilježjima odgovaraju produljenom kaznenom djelu krađe iz članka 228. stavka 1. u svezi članka 52. KZ/11.

To kazneno djelo prvostupanjski sud u izreci presude pravno označava kao "kazneno djelo protiv imovine-krađom-opisano i kažnjivo po članku 228. stavku 1. u svezi članka 52. KZ/11".

No, proturječno tome, prvostupanjski sud u pravnom opisu kaznenog djela u izreci presude glasi navodi "dakle, tuđe pokretne stvari oduzeo drugome s ciljem da ih protupravno prisvoji", a što odgovara zakonskom obilježju kaznenog djela krađe iz članka 228. stavka 1. KZ/11.

Dakle, iz činjeničnog opisa kaznenog djela i njegove pravne oznake, u izreci pobijane presude, proizlazi da bi se radilo o produljenom kaznenom djelu krađe, međutim, iz pravnog opisa u izreci prvostupanjske presude ta okolnost ne proizlazi, već proizlazi da se radi o kaznenom djelu krađe iz članka 228. stavka 1. KZ/11, što čini izreku presude nerazumljivom i proturječnom samoj sebi".

Županijski sud u Splitu, Kž-561/2020-4 od 27. kolovoza 2020.

48

712.311.33

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENI POSTUPAK > OPĆENITO > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVITI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRVOSTUPANJSKE PRESUDE > OSNOVE ZBOG KOJIH SE PRESUDA MOŽE POBIJATI > POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

Zakon o kaznenom postupku

(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19)

Članak 289. stavak 4. i 5.

Članak 470.

Kazneni zakon

(NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19)

Članak 139. stavak 2.

Zaključak suda o postojanju kaznenog djela i krivnje okrivljenika ne može se temeljiti u pretežitij mjeri na iskazu samog oštećenika te u preostalom dijelu na subjektivnom dojmu suda o uvjerenosti, odnosno neuvjerenosti iskaza okrivljenika i oštećenog, ako je utemeljen samo na osobnim zaključcima suda o značenju njihovog govora tijela i neverbalne komunikacije.

"Što se tiče žalbene osnove pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, u pravu je okrivljenik kada ističe kako je osuđujuća presuda protiv njega donesena jedino i isključivo na temelju iskaza svjedoka – oštećenika K. K., a čiji iskaz nije potvrđen niti jednim drugim dokazom. Kod toga je za istaknuti kako je i taj iskaz na raspravi izveden na način što je raspravni sudac "ponudio mogućnost svjedoku da mu pročita iskaz koji je dao pred ODO Split", na što je isti pristao te je sud istome iskaz u cijelosti pročitao, nakon čega je svjedok rekao da ostaje pri svemu onome što je upisano u tom zapisniku, a što je sve protivno odredbi članka 431. ZKP/08, u kojoj je taksativno navedeno u kojim slučajevima se može pročitati zapisnik o iskazima svjedoka, što bi predstavljalo povredu kaznenog zakona (468. stavak 3. ZKP/08), na koju međutim okrivljenik u svojoj žalbi ne ukazuje. Osim toga, u pogledu iskaza svjedoka – oštećenika K. K. kojeg je sud pročitao na raspravi je za naglasiti da se radi o iskazu danom pred državnim odvjetnikom, dakle o nekonfrontiranom iskazu, s obzirom na to da prilikom njegovog ispitivanja nisu bili prisutni okrivljenik i njegova braniteljica te mu nisu bili u mogućnosti postavljati pitanja ni stavljati eventualne prigovore na taj iskaz.

Istina, prvostupanjski sud se u razlozima presude doista potrudio obrazložiti čime se vodio kada je prihvatio iskaz tog svjedoka kao istinit i uvjerljiv, međutim za istaknuti je da se radi uglavnom o subjektivnom doživljaju suda u pogledu uvjerenosti njegovog iskaza, koji se temelji isključivo na ponašanju tog svjedoka na raspravi, njegovoj "neverbalnoj ekspresiji lica te s druge strane hladnom i arogantnom ponašanju i govoru tijela okrivljenika". Kod ovoga je za istaknuti kako se u konkretnom slučaju nije radilo o formalnoj radnji suočenja okrivljenika i svjedoka, koja je propisana člankom 289. stavkom 4. i 5. ZKP/08, međutim i u takvim situacijama je predviđeno da se suočenje mora snimati uređajem za audio video snimanje te da se ta snimka mora priključiti zapisniku, a ako suočenje nije snimljeno, da se zapisnik ne može koristiti kao dokaz. Ovakvo rješenje zakonodavca je očigledno usmjereno na to da se otkloni moguća arbitrarnost suda u pogledu procjene uvjerenosti iskaza kroz neverbalnu komunikaciju i govor tijela, o čemu uostalom sud i nema stručna znanja.

Međutim, prvostupanjski sud je, iako nije suočio okrivljenika i svjedoka, svoju ocjenu o tome da prihvaća iskaz svjedoka – oštećenika K. K., najvećim dijelom utemeljio upravo na svom dojmu o njegovoj uvjerenosti, kroz promatranje govora tijela okrivljenika i svjedoka, što nije dopušteno. U tom smislu prvostupanjski sud ističe kako je oštećenik cijelo vrijeme iskazivanja bio vidno preplašen, što je i sam verbalizirao, da je cijelo vrijeme imao "neverbalnu ekspresiju na licu, koja je također ukazivala na uzbuđenost i strah, za razliku od

okrivljenog koji se ponašao vrlo smireno, hladno i na momente arogantno i nije ispoljavao nikakav strah". Navedenu argumentaciju prvostupanjskog suda opravdano je okrivljenik u svojoj žalbi doveo u pitanje navodom da bi se ovakvo ponašanje svjedoka i okrivljenika isto tako moglo tumačiti i na potpuno suprotan način, odnosno da je upravo ona osoba koja iskazuje neistinu vidno uznemirena, a ona koja iskazuje istinu da je staložena, mirna i hladna.

Slijedom svega navedenog, doista je preuranjen zaključak prvostupanjskog suda da je u ovom postupku na nedvojben i pouzdan način dokazano da je okrivljenik M. S. počinio kazneno djelo prijetnje iz članka 139. stavka 2. KZ/11, na štetu K. K., pogotovo stoga što je zaključak suda o postojanju kaznenog djela i krivnje okrivljenika utemeljen u pretežitoj mjeri na iskazu samog oštećenika te u preostalom dijelu na subjektivnom dojmu suda o uvjerljivosti, odnosno neuvjerljivosti iskaza okrivljenika i oštećenog, koji je utemeljen na osobnim zaključcima suda o značenju njihovog govora tijela i neverbalne komunikacije, što je svojim žalbenim navodima okrivljenik argumentirano osporio".

Županijski sud u Splitu, Kž-345/2020-5 od 10. studenog 2020.

8 > Građansko procesno pravo

49

810.28

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > NAČELA > OSTALA NAČELA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 9.

Članak 10.

Ispunjene su pretpostavke za izricanje novčane kazne stranci koja onemogućiti sudionicima u postupku pristup predmetu spora kako bi se proveo dokaz očevitom na licu mjesta uz sudjelovanje vještaka, jer time iskazuje grubo nepoštivanje suda i njegova autoriteta kao institucije države.

„Prvostupanjski sud je pozivom na odredbu članak 10. ZPP-a izrekao novčanu kaznu tuženicima u iznosu od po 5.000,00 kuna svakom, smatrajući da su tuženici znali da će sud 11. lipnja 2019. održati uviđaj na licu mjesta, da je sud za te potrebe angažirao vještake koji su izdvojili svoje vrijeme za sud za utvrđenje bitnih činjenica i izradu nalaza i mišljenja potrebnih za konačno rješenje odnosa među strankama, da se radi o hitnom postupku, da nitko od tuženika nije omogućio sudu i svim sudionicima u postupku pristup predmetu spora

svjesno i svojevolumno bez obavijesti o opravdanom razlogu za isto i očigledno smatrajući da na to imaju pravo bez da za to i odgovaraju s namjerom da odugovlače ionako hitan postupak koji traje od 2016., da su time uzrokovali dodatne nepotrebne troškove suprotnoj strani koja predujmljuje troškove za potrebe izvođenja tog dokaza i kojih će svakako još biti ukoliko tuženici budu i dalje nastavili s ovakvim postupanjem, ovaj da je stajalište suda da je takvo postupanje krajnje nedopustivo i da je u konkretnom slučaju nužna novčana kazna. Izricanje predmetne novčane kazne u demokratskom društvu da je iznimno nužno i predstavlja snažno prisutnu društvenu potrebu radi ostvarenja legitimnog cilja-zaštite autoriteta sudbene vlasti, a tuženici da su takvim postupanjem iskazali grubo nepoštivanje suda i njegova autoriteta kao institucije društva. Upravo postupanjem tuženih da je onemogućeno da se provede postupak bez odugovlačenja u razumnom roku i sa što manje troškova, pa da je ova kazna u visini koja je odmjerena primjerena s uvjerenjem da će ista postići svrhu kažnjavanja smatrajući da će ona ipak edukativno i poučno djelovati na tužene, budući da su se takvima ponašanjem upravo prema sudu, kao i ostalim sudionicima postavili superiorniji, a ista svakako može utjecati i na to da se ubuduće suzdrže od takvog postupanja koje ponašanje je prema mišljenju suda rezultat dijelom i nedostatak ovakvih mjera općenito prema strankama u ovim ili sličnim situacijama.

Prema odredbi iz članka 10. ZPP-a sud je dužan postupak provesti bez odugovlačenja u razumnom roku, i sa što manje troškova te onemogućiti svaku zlouporabu prava u postupku.

Načelo savjesnog vođenja parnice izraženo je u članku 9. i 10. ZPP-a koji na taj način čine nerazdvojenu cjelinu.

Poštenje i savjesnost je osnovno načelo koga se stranke moraju pridržavati pri poduzimanju svih parničnih radnji u postupku. Stranke su dužne da se savjesno parniče: da savjesno koriste svoja procesna ovlaštenja i da savjesno ispunjavaju procesne dužnosti. Suprotno ovom načelu postupa onaj parničar koji ne postupa samo u zloj vjeri nego i onda kada su njegove akcije pred sudom poduzete protivno cilju radi kojeg je neko pravo ustanovljeno, bez pravnog interesa ili nepromišljeno i zanemarujući pažnju koja se u parnici zahtjeva. Ponašanje stranke treba usporediti sa načinom na koji bi u danoj procesnoj situaciji postupao pošten i pažljiv građanin.

U pojmu savjesnog parničenja sadržani su i iz njega izvedeni i drugi principi: dužnost govorenja istine pred sudom, savjesnog vršenja prava i zabrane zloupotrebe procesnih prava.

Načelo savjesnog vršenja prava i načelo zabrane zloupotrebe prava su dvije strane jedne te iste pojave. Zakon nalaže strankama da savjesno koriste prava koja su mu priznata zakonom i istovremeno stavlja u dužnost sudu "da onemogući svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku."

Dakle, sudsko rukovođenje postupkom ima za cilj da se postupak vodi bez odugovlačenja sa što manje troškova ali i da se onemogući zloupotreba prava koja strankama pripadaju u postupku.

Predstavlja li konkretni postupak grubu zlouporabu procesnih ovlaštenja stranke treba poći u prvom redu od sadržaja prava koja su stranci priznata odredbama ZPP-a, pa je li za takvo postupanje propisana neka druga sankcija.

U konkretnom slučaju, i po mišljenju ovog žalbenog suda, a imajući u vidu da se radi o hitnom postupku, da su žalitelji znali da će se dana 11. lipnja 2019. održati uviđaj na licu mjesta uz sudjelovanje vještaka to su isti bili dužni omogućiti sudionicima u postupku pristup predmetu spora, što nisu, čime su iskazali grubo nepoštivanje suda i njegova autoriteta kao institucije države kako to i osnovano navodi prvostupanjski sud pa su suprotno žalbenim navodima žalitelja ispunjene pretpostavke iz citiranih odredbi ZPP-a za izricanje novčane kazne.“

Županijski sud u Splitu, Gž-521/2020-3 od 5. listopada 2020.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PRETHODNO PITANJE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 - Odluka USRH, 84/08, 96/08 – Odluka USRH, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 - Odluka USRH i 70/19)

Članak 12. stavak 1.

Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republika Hrvatske

(NN 99/99, 29/02 i 49/02)

Članak 31.

Parnični sud je na temelju odredbe članka 12. stavka 1. ZPP-a vezan ne samo za odluku upravnog tijela u granicama njezine pravomoćnosti, već i za činjenična utvrđenja u toj odluci koja supstanciraju sadržaj izreke te odluke.

„U svezi glavnog pitanja u ovom sporu, je li do oboljenja tužitelja došlo u svezi s radom ili pak ne, a radi kojeg je oboljenja i došlo do odlaska tužitelja u invalidsku mirovinu, potrebno je reći slijedeće.

Rješenjem Ministarstva unutarnjih poslova, Drugostupanjske zdravstvene komisije , broj 21/08 od 1. srpnja 2009. žalba tužitelja u ovom parničnom postupku je usvojena te je poništeno rješenje Prvostupne zdravstvene komisije od 6. studenog 2008. Također ovim rješenjem od 1. srpnja 2009. i to baš u točki 3. izreke je utvrđeno kako je L. Ž. (tužitelj u ovoj parnici) nesposoban za obavljanje poslova policijskog službenika. Posebno je za istaknuti kako je u točki 4. izreke ovog rješenja navedeno slijedeće: „ Nesposobnost imenovanog posljedica je oboljenja koje je nastalo povodom obavljanja službe.“ Nadalje, rješenjem Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, dalje u tekstu: HZMO, Područna služba u Z., Klasa: 141-02/13-03 OB ..., Ur. broj: 341-25-05/13- 09-105307 od 14. studenog 2013. priznato je pravo tužitelja na invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad, što je navedeno u samoj izreci rješenja.

U pravu je prvostupanjski sud kada u pobijanoj presudi navodi kako je vezan za rješenje HZMO-a, od 14. studenog 2013. koje rješenje da predstavlja upravni akt. Naime parnični je sud sukladno odredbi članka 12. ZPP-a, vezan za konačnu i pravomoćnu odluku upravnog tijela u pogledu ocjene radne sposobnosti, koja odluka je svakako i navedeno rješenje HZMO-a. U tom smislu izjasnio se i Vrhovni sud Republike Hrvatske u brojnim svojim odlukama primjerice, Revr 64/13-2 od 13. svibnja 2014. i Revr-1404/2009 od 22. siječnja 2013.

Zaista, kako primjećuje i prvostupanjski sud, u izreci rješenja HZMO-a od 14. studenog 2013. se ne navodi da je tužitelj ostvario pravo na invalidsku mirovinu zbog bolesti - oboljenja u svezi sa radom kod tuženice. Naime za ponoviti je kako se u ovom rješenju, i to u dijelu izreke, tek navodi kako se tužitelju priznaje „pravo na invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad“ bez da se u izreci precizira na koji je način i pod kakvim okolnostima došlo do te nesposobnosti.

Međutim, parnični je sud na temelju odredbe članka 12. stavka 1. ZPP-a vezan ne samo za odluku upravnog tijela u granicama njezine pravomoćnosti, već i za činjenična

utvrđenja u toj odluci koja supstanciraju sadržaj izreke te odluke. U tom smislu izjasnio se Ustavni sud Republike Hrvatske u odluci U-III-350/2006 od 20. svibnja 2008. Pravna stajališta Ustavnog suda Republike Hrvatske zauzeta u ustavnosudskoj praksi ustanovljuju obvezujuće pravne standarde u odnosu na zaštitu ljudskih prava, koje su dužna uvažavati i poštivati sva tijela državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave prilikom odlučivanja o konkretnom pravnom pitanju, a sukladno odredbi članka 31. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republika Hrvatske („Narodne novine“, broj 99/99., 29/02. i 49/02.).“

Županijski sud u Splitu, Gž R-738/2018-2 od 23. rujna 2020.

51

810.511.26

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > APSOLUTNA NADLEŽNOST > NADLEŽNOST U SPOROVIMA S MEĐUNARODNIM ELEMENTOM (MEĐUNARODNA NADLEŽNOST) > APSOLUTNA NENADLEŽNOST

*Uredba vijeća (EZ) broj 2001/2003 od 27. studenog 2003.
(SL EU L338/1, Uredba Bruxelles II bis)*

Članak 3.

U okolnostima kada tuženica nema hrvatsko državljanstvo niti su bračni drugovi imali zadnje prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj, a uobičajeno boravište tužitelja je u Njemačkoj, u postupku razvoda braka stranaka nije nadležan sud u Republici Hrvatskoj.

„Pobijanim se rješenjem prvostupanjski sud oglasio apsolutno nenadležnim za postupanje u ovoj pravnoj stvari, ukinuo sve provedene radnje i tužbu odbacio.

Postupak u ovoj pravnoj stvari je iniciran tužbom tužitelja radi razvoda braka.

- da tuženica nema OIB, te da nikada nije imala prijavljeno prebivalište niti boravište u Republici Hrvatskoj,

Temeljem naprijed navedenih utvrđenja prvostupanjski je sud smatrao kako za suđenje u ovoj pravnoj stvari nije nadležan sud u Republici Hrvatskoj jer stranke nisu imale posljednje prebivalište u K., na adresi

Uredbom vijeća (EZ) broj 2001/2003 od 27. studenog 2003. (Službeni list Europske unije L338/1, Uredba Bruxelles II bis, dalje u tekstu Uredba) regulirana su pitanja nadležnosti, priznanja i izvršenja sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te je stavljena izvan snage Uredba (EZ) broj 1347/2000.

Člankom 3. navedene Uredbe propisano je slijedeće:

"Opća nadležnost

1. U predmetima koji se odnose na razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka nadležni su sudovi država članica;

a) na čijem području:

- bračni drugovi imaju uobičajeno boravište, ili

- su bračni drugovi imali zadnje uobičajeno boravište, ako jedan od njih i dalje ima isto boravište, ili

- protustranka ima uobičajeno boravište, ili

- u slučaju zajedničkog prijedloga za pokretanje postupka, ima uobičajeno boravište bilo koji od bračnih drugova, ili

- stranka koja pokreće postupak ima uobičajeno boravište, ako je on ili ona tamo imao boravište najmanje godinu dana prije pokretanja postupka, ili

- stranka koja pokreće postupak ima uobičajeno boravište, ako je on ili ona tamo imao boravište najmanje šest mjeseci prije pokretanja postupka, a on ili ona je bio državljanin države članice o kojoj je riječ ili, u slučaju da je riječ o Velikoj Britaniji ili Irskoj, tamo imao svoj „domicile”;

b) prema državljanstvu oba bračna druga ili, u slučaju Velike Britanije ili Irske, prema „domicile” oba bračna druga.

2. U svrhe ove Uredbe, „domicile” označava isti pojam koji označava u pravnim sustavima Velike Britanije i Irske.”

Kako prema pravilnim utvrđenjima prvostupanjskog suda tuženica nema hrvatsko državljanstvo, te kako bračni drugovi nisu imali zadnje boravište niti prebivalište u K., dok je uobičajeno prebivalište i boravište tužitelja u SR Njemačkoj, a tuženica nikada nije imala boravište ili prebivalište u Republici Hrvatskoj, pravilno je stajalište prvostupanjskog suda da u konkretnom slučaju u postupku radi razvoda braka stranaka nije nadležan sud u Republici Hrvatskoj, sve u smislu naprijed citiranih odredaba čl. 3. Uredbe koja se ima primijeniti u predmetima koji se odnose na razvod braka.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-227/2020-2 od 15. svibnja 2020.

52

810.512.2

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > STVARNA NADLEŽNOST > STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKIH SUDOVA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 143/13, 89/14 i 70/19)

Članak 17.

Članak 34. stavak 1. i 2.

Članak 34.b

Zakon o trgovačkim društvima

(NN 111/93, 34/99, 121/99 – vjerodostojno tumačenje, 52/00 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 152/11 – pročišćeni tekst, 111/12 i 68/13)

Članak 3. stavak 1.

Zakon o trgovini

(NN 87/08, 116/08, 76/09, 114/11 i 68/13)

Članak 5. stavak 1. i 2.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini

(NN 30/14)

Članak 2.

Zakon o poljoprivredi
(NN 149/09)

Članak 3. stavak 4. i 6.

Kada je tužitelj nositelj OPG-a, a tuženik pravna osoba, ne postoji nadležnost trgovačkog suda, jer nositelj OPG-a nije trgovac.

„Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi da je prvostupanjski sud utvrdio da je ovrhovoditelj obrtnik, a ovršenik pravna osoba te da nije riječ o sporu u kojem uvijek sude općinski sudovi iz članka 34. ZPP-a. Stoga da je za postupanje u ovoj pravnoj stvari stvarno i mjesno nadležan Trgovački sud u Osijeku pa je, temeljem članka 17. i 34.b ZPP-a, odlučio kao u izreci.

Osnovano žalitelj ukazuje da takva primjena materijalnog prava nije pravilna.

Prema odredbi čl. 34. st. 2. ZPP-a općinski sudovi sude u prvom stupnju, osim sporova iz članka 34. stavka 1. ZPP-a, i u svim drugim sporovima iz članka 1. tog Zakona koji nisu u prvostupanjskoj nadležnosti trgovačkih ili kojih drugih sudova.

Pojam trgovca pojedinca određen je člankom 3. stavkom 1. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“, broj 111/93, 34/99, 121/99 – vjerodostojno tumačenje, 52/00 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 152/11 – pročišćeni tekst, 111/12 i 68/13, dalje u tekstu: ZTD). Prema toj odredbi trgovac pojedinac je fizička osoba koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost u skladu s propisima o obrtu i upisana je u sudskom registru kao trgovac pojedinac.

Odredbom članka 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini („Narodne novine“, broj 30/14, dalje u tekstu: ZID ZT) izmijenjen je člankom 5. stavkom 1. podstavkom 2. Zakona o trgovini („Narodne novine“, broj 87/08, 116/08, 76/09, 114/11 i 68/13, dalje u tekstu: ZT) prema kojem, osim trgovca iz članka 4. toga Zakona, djelatnost trgovine može obavljati i nositelj i/ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u skladu s posebnim propisima, kada svoje poljoprivredne proizvode prodaje na malo izvan prodavaonica na način iz članka 10. stavka 1. podstavka 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 9. i 10. toga Zakona, kao i na tržnicama na veliko iz članka 7. stavka 3. toga Zakona.

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (u daljnjem tekstu: OPG) je prema odredbi članka 3. stavka 4. Zakona o poljoprivredi („Narodne novine“, broj 149/09, dalje u tekstu: ZOP) samostalna gospodarska i socijalna jedinica koju čine punoljetni članovi zajedničkog kućanstva, a temelji se na vlasništvu i/ili uporabi proizvodnih resursa u obavljanju poljoprivredne djelatnosti.

Nositelj OPG-a je punoljetna osoba koja radi stalno ili povremeno na gospodarstvu i odgovorna je za njegovo poslovanje (članak 3. stavak 6. ZOP). OPG je posebna zajednica koja počiva, s jedne strane, na obiteljskoj povezanosti svojih članova, a s druge strane na njihovoj slobodnoj volji da sudjeluju u zajedničkom bavljenju poljoprivrednom djelatnošću. Nositelj prava i obveza OPG-a je fizička osoba koju članovi OPG-a biraju među sobom i jedini je od članova koji nastupa u pravnom prometu prema trećima u svoje ime, a za račun svih članova.

Ovršenik, odnosno u daljnjem tijeku postupka tuženik, je u konkretnom slučaju pravna osoba i nedvojbeno je subjekt iz članka 34.b točke 1. ZPP-a. Međutim, u smislu citiranih

zakonskih odredbi ovrhovoditelj, odnosno u daljnjem tijeku postupka tužitelj D. D., kao nositelj OPG-a nije trgovac niti trgovac pojedinac, a gospodarsku djelatnost ne obavlja samostalno u ni skladu s propisima o obrtu.

Slijedom navedenog nisu ispunjene pretpostavke za nadležnost trgovačkog suda u ovoj pravnoj stvari. Budući da je u ovom predmetu riječ o sporu između fizičke i pravne osobe to je prema odredbi članka 34. stavka 2. ZPP-a za postupanje stvarno nadležan općinski sud.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1415/2020-2 od 25. rujna 2020.

53

810.512.2

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > STVARNA NADLEŽNOST > STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKIH SUDOVA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 34.b točka 2.

Za odlučivanje o zahtjevima tužiteljice radi dostave bilance trgovačkog društva i isplate u okolnostima kada tužiteljica kao bračni drug tvrdi da je povećanje vrijednosti udjela društva bračna stečevina stranaka, stvarno je nadležan trgovački sud.

„Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi da je tužiteljica u predmetnoj pravnoj stvari postavila zahtjev na utvrđenje da bračnu stečevinu stranka predstavljaju nekretnine za po 1/2 dijela, te je predložila obzirom da je pridonijela povećanju vrijednosti udjela u TD B. d.o.o. da sud donese presudu kojom će naložiti tuženiku dostavu bilanci TD, da mu se naložiti da joj isplati novčani iznos s osnova sudjelovanja u povećanju vrijednosti udjela u TD B. d.o.o. i da sud donese rješenje o privremenoj mjeri, kojim će zabraniti-tuženiku- protivniku osiguranja kao odgovornoj osobi TD B. d.o.o, te svim odgovornim osobama tog TD da otuđe ili opterete poslovne udjele tog društva, upisanog u Registar Trgovačkog suda u Rijeci, uz zabilježbu zabrane u sudskom registru, knjizi udjela i poslovnih udjela. Za ocjenu pitanja stvarne nadležnosti Trgovačkog suda u sporovima o raspolaganju članstvom i članskim pravim u trgovačkom društvu da nije od značaja način stjecanja, pa stoga nije od značaja okolnost da se zahtjev tužiteljice za isplatom novčanog iznosa s osnova njezinog sudjelovanja u povećanju udjela u TD B. d.o.o temelji na tvrdnji da joj to pravo pripada po osnovi bračne stečevine, stečene za vrijeme trajanja bračne zajednice s tuženikom, za kojeg je uvidom u sudski registar Trgovačkog suda u Rijeci utvrđeno da je jedini osnivač i član uprave istog TD. Stoga da sud nije stvarno nadležan za donošenje rješenja o privremenoj mjeri zabrane otuđenja ili opterećenja poslovnih udjela u TD B. d.o.o. a imajući u vidu odredbu članak 34.b. točka 2. ZPP. Nakon pravomoćnosti rješenja predmet da će se ustupiti nadležnom-Trgovačkom sudu u Rijeci, budući je TD B. d.o.o. društvo sa sjedištem u R.

Odredbom članka 34.b točke 2. ZPP-a propisano je da trgovački sudovi u parničnom postupku u prvom stupnju sude sporove u povodu osnivanja, rada i prestanka trgovačkog društva kao i o raspolaganju članstvom i članskim pravima u trgovačkom društvu.

Dakle, predmet spora je, između ostalog, dostava bilanci TD B. te isplata novčanog iznosa s osnova sudjelovanja u povećanju vrijednosti udjela u TD B. d.o.o. S obzirom da

poslovni udjeli u određenim trgovačkim društvima podrazumijevaju skup svih prava i obveza članova društva u tim društvima, tužiteljica svojim zahtjevom zadire u članska prava tuženika koji je jedini osnivač i član TD.

Iz izloženog proizlazi da se u tom dijelu radi o sporu iz članka 34.b točke 2. ZPP-a kojemu je za suđenje nadležan trgovački sud, pa je osnovano prvostupanjski sud smatrao da nije stvarno nadležan za donošenje rješenja o privremenoj mjeri zabrane otuđenja ili opterećenja poslovnih udjela u TD B. d.o.o. a imajući u vidu citiranu odredbu ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-596/2020-2 od 14. listopada 2020.

54

810.513.24

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > NADLEŽNOST SUDOVA > MJESNA NADLEŽNOST > POSEBNA MJESNA NADLEŽNOST > MJESNA NADLEŽNOST ZA POJEDINE VRSTE SPOROVA

*Zakona o zaštiti potrošača
(NN 41/14, 110/15 i 14/19)*

Članak 49. stavak 1. i 2.

*Zakona o potrošačkom kreditiranju
(NN 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16)*

Članak 19.1

*Zakon o sudovima
(NN 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19)*

Članak 20.

U sporovima u svezi s ugovorom o kreditu nadležan je sud mjesta gdje potrošač ima prebivalište.

„Pobijanim prvostupanjskim rješenjem odbijen je prigovor tuženika E.&S. b. d.d. R. mjesne nenadležnosti ovoga suda.

Iz stanja spisa proizlazi:

- kako je tužitelj dana 22. listopada 2019. podnio tužbu prvostupanjskom sudu koji je sud njegova prebivališta;

- kako je predmet ovog postupka utvrđenje ništetnim odredbi Ugovora o kreditu broj 5102287828 od 15. ožujka 2005. (dalje u tekstu: Ugovor) te isplate;

- kako je tuženik u odgovoru na tužbu, prije nego li se upustio u raspravljanje istaknuo prigovor mjesne nenadležnosti prvostupanjskog suda, pozivajući se na odredbu članka 46. i 48. ZPP-a, ovo jer su parnične stranke Ugovorom potvrdile zakonske odredbe o općemjesnoj nadležnosti za tuženika (članak 14. stavak 1. Ugovora – list 31 spisa).

Prvostupanjski sud je pobijano rješenje donio nakon što je ocijenio da bi odredba članka 16. stavka 7. Ugovora bila nepoštена u smislu odredbe članka 49. stavka 1. i 2. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 41/14, 110/15 i 14/19, dalje u tekstu:

ZZP), ovo jer kao odredba unaprijed formuliranog ugovora uzrokuje, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, znatnu neravnotežu u pravima i obvezama stranaka na štetu tužitelja.

Potrebno je navesti kako je Vrhovni sud Republike Hrvatske u svojoj odluci poslovnog broja Grl-143/2019-2 od dana 11. prosinca 2019. iznio pravno shvaćanje prema kojem je, za spor u vezi s ugovorom o kreditu, u smislu odredbe članka 19.1 Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine", broj 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16, dalje u tekstu: ZPK), mjesno nadležan sud prebivališta potrošača.

Odredbom članka 20. Zakona o sudovima ("Narodne novine", broj 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19) propisano je kako Vrhovni sud Republike Hrvatske:

1. osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni,
2. odlučuje o redovnim pravnim lijekovima kad je to propisano posebnim zakonom,
3. odlučuje o izvanrednim pravnim lijekovima protiv pravomoćnih odluka sudova u Republici Hrvatskoj,
4. rješava o sukobu nadležnosti kad je to propisano posebnim zakonom,
5. razmatra aktualna pitanja sudske prakse te predlaže područja za stručno usavršavanje sudaca, sudskih savjetnika i sudačkih vježbenika radi podizanja učinkovitosti i kvalitete pravosuđa u cjelini,
6. obavlja druge poslove određene zakonom.

S obzirom da je jedna od zadaća Vrhovnog suda Republike Hrvatske osiguravanje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a uzimajući u obzir stajalište izneseno u većem broju odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske prema kojem nižestupanjski sudovi odluke višestupanjskih sudova moraju akceptirati "in abstracto", a ne samo "in concreto", tuženikov prigovor mjesne nenadležnosti je valjalo odbiti kao neosnovan.

U odnosu na žalbene navode tuženika valja kazati kako je točno da bi prvostupanjski sud prilikom ocjene da li je koja od ugovornih odredbi nepoštena u smislu odredbi ZZP-a trebao u obzir sve okolnosti slučaja, međutim u ovom konkretnom predmetu, do nadležnosti prvostupanjskog suda dolazi primjenom odredbe članka 19.1 stavka 1. ZPK-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž-677/2020-2 od 29. lipnja 2020.

55

810.513.241

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > NADLEŽNOST SUDOVA > MJESNA NADLEŽNOST > POSEBNA MJESNA NADLEŽNOST > MJESNA NADLEŽNOST ZA POJEDINE VRSTE SPOROVA > NADLEŽNOST ZA SUPARNIČARE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 50.

Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima

(SL SFRJ 43/51 i 77/82)

(NN 53/91 i 188/01)

Članak 46. stavak 1. i 4.

Članak 49. stavak 1.

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 101. stavak 1.

Dužnik po ugovoru o zajmu (tuženik 1.) i dužnik po ugovoru o pristupanju dugu (tuženik 2.) predstavljaju materijalne suparničare, radi čega se primjenjuju pravila o atrakciji nadležnosti (međunarodne nadležnosti suda Republike Hrvatske) za materijalne suparničare u smislu odredaba članka 246. stavka 4. ZRSZ-a.

„Naime, među strankama nije bilo sporno da se potraživanje tužitelja prema tuženiku 1. J. M. temelji na Ugovoru o kratkoročnoj pozajmici sklopljenom 18. svibnja 2011. u K., Republika Srbija, a prema tuženiku 2. M. M. na temelju Ugovora o pristupanju dugu sklopljenom 9. kolovoza 2012. u Z., Republika Srbija.

Sud prvog stupnja je, u odnosu na prigovor mjesne nenadležnosti prvostupanjskog suda kojeg su isticali tuženici, smatrao što se tiče tuženika 1. J. M. kako je nesporno da isti ima prebivalište u Republici Hrvatskoj i to na području toga suda. Stoga da, u odnosu na istog, dolazi do primjene odredbe članka 46. stavka 1. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima ("SLSFRJ", broj 43/51 i 77/82), ("Narodne novine", broj 53/91 i 188/01, dalje u tekstu: ZRSZ), kojom odredbom je propisano da nadležnost suda u RH postoji ako tuženik ima prebivalište, odnosno sjedište u RH.

U odnosu na tuženika 2. M. M., je smatrao da u odnosu na istog dolazi do primjene odredba članka 49. stavka 1. ZRSZ-a, kojom odredbom je propisano da se stranke mogu sporazumjeti o nadležnosti stranog suda samo ako je barem jedan od njih strani državljanin ili pravna osoba sa sjedištem u inozemstvu, a nije riječ o sporu za koji postoji, prema odredbama tog zakona i drugog zakona RH, isključiva nadležnost suda RH.

Kako su tužitelj i tuženik 2. člankom 4. Ugovora o pristupanju dugu u slučaju spora po tom Ugovoru, ugovorili nadležnost Osnovnog suda Sombor-Sudska jedinica Kula, a kako stranke nisu osporile da jedna od njih ne bi bila strani državljanin, sud prvog stupnja je smatrao da je za odlučivanje o tužbi protiv ovog tuženika nadležan strani sud konkretno-Osnovni sud Sombor-Sudska jedinica Kula.

Dakle, budući da je između tužitelja i tuženika 2. M. M. ugovorena nadležnost stranog suda, a tuženici nisu materijalni suparničari, da ne dolazi ni do primjene odredbe članka 46. stavka 4. ZRSZ-a, kojom odredbom je propisano, ako u parnici ima više tuženika sa svojstvom materijalnih suparničara, nadležnost suda RH postoji i kad jedan od tuženika ima prebivalište, odnosno sjedište u RH. Tom odredbom da je utvrđena tzv. atrakcijska međunarodna nadležnost suda u RH za materijalne suparničare.

Radi svega navedenog, sud prvog stupnja odlučio je kao u točki I. izreke pobijanog rješenja.

Gore navedeni zaključak prvostupanjskog suda, kako tuženici nisu materijalni suparničari, ne prihvaća ovaj žalbeni sud.

Naime, za pravilno odlučivanje o pitanju mjesne nadležnosti u ovom konkretnom slučaju, odlučan je odgovor na pitanje – jesu li tuženik 1., kao dužnik po Ugovoru o kratkoročnoj pozajmici i tuženik 2., kao dužnik po Ugovoru o pristupanju dugu, materijalni ili formalni suparničari, te primjenjuju li se, sukladno odredbi članka 46. stavka 4. ZRSZ-a i članka 50. ZPP-a, pravila o atrakciji nadležnosti.

Po stajalištu ovog žalbenog suda, na što žalitelj ukazuje s pravom u svojoj žalbi, unatoč činjenici što su Ugovor o kratkoročnoj pozajmici i Ugovor o pristupanju dugu,

formalno dva različita pravna posla, materijalnopравни odnosi između glavnog tuženika i pristupatelja dugu, odnosno njihovi odnosi prema vjerovniku, a koji nastaju kao nužna pravna posljedica i pravni učinci sklapanja Ugovora o pristupanju dugu, opravdavaju primjenu procesnih pravila o materijalnom suparničarstvu.

Prema odredbi članka 101. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, dalje u tekstu: ZOO), ugovorom između vjerovnika i trećega, kojim se ovaj obavezuje ovjereniku da će ispuniti njegovu tražbinu prema dužniku, treći stupa u obvezu pored dužnika.

Stoga, po mišljenju ovoga suda, u slučaju pristupa dugu za vjerovnika nastaje ista materijalnopravna situacija kao da je na mjestu pristupatelja dugu osoba u svojstvu solidarnog jamca ili sudužnika. Razlika između gore navedenih instituta osobnog pojačanja obveznopavnog odnosa, u pravnom smislu se svodi na pravila o regresu između glavnog dužnika i ispunitelja obveze. Kao takva, navedena razlika između spomenutih pravnih instituta ne utječe na pravni odnos "trećih" prema vjerovniku, a time i gledano sa stajališta procesnih pravila, između njih ne bi trebalo raditi razliku, kada je u pitanju primjena pravila o materijalnom suparničarstvu.

Konkretno, pravo je trećeg (pristupatelja dugu), isticati sve prigovore iz glavnog ugovora (ovdje Ugovora o kratkoročnoj pozajmici), što uključuje i prigovor da je glavni dužnik ispunio dio ili cijelu tražbinu, a što ne bi bio slučaj da nema stvarne povezanosti između glavnog dužnika i pristupatelja dugu (trećeg).

Na temelju iznesenog, ovaj sud smatra da između tuženika 1. i tuženika 2. postoji takav pravni koneksitet, koji opravdava primjenu procesnih pravila o materijalnom suparničarstvu, a posljedično takvom utvrđenju i potreba primjene pravila o atrakciji nadležnosti, koje imaju u vidu gore citirane odredbe.“

Županijski sud u Splitu, Gž-977/2019-2 od 4. svibnja 2020.

56

810.513.244

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > NADLEŽNOST SUDOVA > MJESNA NADLEŽNOST > POSEBNA MJESNA NADLEŽNOST > MJESNA NADLEŽNOST ZA POJEDINE VRSTE SPOROVA > NADLEŽNOST U BRAČNIM, PATERNITETSKIM I MATERNITETSKIM SPOROVIMA

*Zakon o međunarodnom privatnom pravu
(NN 101/17)*

Članak 48. stavak 1. i 2.

*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima o drugim zemljama u određenim odnosima
(NN 53/91 i 88/01)*

*Uredba Vijeća (EZ) o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću od 27. studenog 2003.
(SL 2201/2003)*

*Uredba (EZ) broj 1347/2000 od 23. prosinca 2003.
(SL 338/2003)*

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 380. stavak 2.

U postupku razvoda braka supružnika koji imaju uobičajeno boravište u SR Njemačkoj (kao i njihovo mal. dijete) nadležan je sud u SR Njemačkoj, a ne sud u Republici Hrvatskoj primjenom odredbe članka 3. stavka 1. točke a. Uredbe.

„Iz spisa proizlazi da se sud prvog stupnja proglasio nenadležnim za odlučivanje o razvodu braka stranaka pozivom na činjenicu da stranke borave u SR Njemačkoj te da se ima primijeniti Uredba EU broj 2001/2003 od 27. studenog 2003.

Žalbeni navodi predlagatelja i pozivanje na Zakon o međunarodnom privatnom pravu ("Narodne novine", broj 101/17) koji je stupio na snagu 29. siječnja 2019., a njegovim stupanjem na snagu prestaje važiti Zakon o rješavanju sukoba Zakona s propisima o drugim zemljama u određenim odnosima ("Narodne novine", broj 53/91 i 88/01) nisu osnovani i ne dovode u sumnju odluku suda prvog stupnja.

Prema članku 48. stavku 1. navedenog Zakona nadležnost suda RH u stvarima koje se odnose na razvod, rastavu ili poništaj braka određuje se prema poglavlju II. Uredbe Vijeća (EZ) broj 2201/2003 od 27. studenog 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) broj 1347/2000 (Sl. l., broj 338, 23. prosinca 2003.), a prema stavku 2. u bračnim sporovima sud RH nadležan je supsidijarno u smislu članka 7. Uredbe iz stavka 1. ovog članka i onda kada je bračni drug državljanin RH.

Stoga, prema mišljenju ovog suda, sud prvog stupnja pravilno je utvrdio da stranke i njihovo zajedničko mlt. dijete imaju uobičajeno boravište u SR Njemačkoj, članici Europske unije, što žalbeni navodi predlagatelja ne dovode u pitanje, pa kako su ispunjene pretpostavke glede (ne) nadležnosti suda, a pravilno je primijenjeno materijalno pravo, to je valjalo odlučiti kao u izreci – članak 380. stavak 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19).“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-428/2020-2 od 27. kolovoza 2020.

57

810.833

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNE RADNJE > PARNIČNE RADNJE SUDA > DOSTAVLJANJE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13 i 70/19)

Članak 335.

Članak 347.

Članak 352. stavak 1.

Obiteljski zakon
(*NN broj 103/15 i 98/19*)

Članak 345.

Članak 346.

Dostava rješenja u obiteljskom izvanparničnom predmetu stranci izvršena je onog dana kada je održano ročište za objavu.

„Prvostupanjski sud odbacio je kao nepravovremenu žalbu te odbio prijedlog za ukidanje potvrde pravomoćnosti jer je na ročištu održanom 18. listopada 2019. za objavu i uručenje zaista objavio rješenje, te ga je i oglasio na e-oglasnu ploču prvostupanjskog suda.

Kao prvo s obzirom na žalbene navode valja istaći da je sud odredio ročište za dan 3. rujna 2019., te je odbio predloženi prijedlog za odgodu tog ročišta, pa je upravo na ročištu održanom 3. rujna 2019. zaključio postupak, uz posebnu naznaku prema odredbi članka 335. ZPP-a da će se ročište za objavu i dostavu održati 18. listopada 2019. u 14,15 sati, da će se održati neovisno o tome jesu li stranke o njemu obaviještene, odnosno jesu li pristupile na to ročište, a stranci koja je uredno obaviještena o ročištu na kojem se rješenje objavljuje sud neće dostavljati rješenje prema odredbama ZPP-a o dostavi pismena, jer ako stranka nije pristupila na ročište na kojem se rješenje objavljuje, a uredno je obaviještena o tom ročištu smatrat će se da joj je dostava rješenja obavljena onog dana kada je održano ročište na kojem se rješenje objavljuje, time da ovjereni prijepis stranka može preuzeti u sudskoj pisarnici, a sud će istaknuti rješenja na internetskoj stranici e-oglasna ploča sudova, time da rješenje mora biti istaknuti na internetskoj stranici e-oglasna ploča 8 dana računajući od dana kada je održano ročište na kojem se rješenje objavljuje, kao i da se stranke upoznaju s činjenicom da sud ima e-oglasnu ploču.

Ovaj zapisnik s ročišta održanog 3. rujna 2019. uz valjano upozorenje u smislu odredbe članka 335. ZPP-a prema dostavnici koja predstavlja javnu ispravu dostavljen je predloženici B. G. 5. rujna 2019.

Sukladno odredbi članka 352. stavka 1. ZPP-a propisano je kako se u žalbi ne mogu iznositi nove činjenice niti predlagati novi dokazi ako se oni odnose na bitne povrede odredaba parničnog postupka zbog kojih se žalba može izjaviti, te predloženica nije u ovoj žalbi dostavila nikakve dokaze na okolnost da joj nije uredno dostavljen zapisnik s ročišta održanog 3. rujna 2019., u kojem su valjana upozorenja na posljedice nepristupanja na ročišta za objavu i dostavu u smislu odredbe članka 335. ZPP-a.

Zakon o sudskom vanparničnom postupku od 26. srpnja 1934. („Službene novine“ od 4. kolovoza 1934. broj 178/47), a koji se primjenjuje u Republici Hrvatskoj sukladno Zakonu o načinu primjene propisa donesenih prije 6. travnja 1941. ("Narodne novine", broj 73/91, propisuje kako se u izvanparničnim pravnim stvarima dostavljanje obavlja po službenoj dužnosti na način kako to propisuje ZPP, ali u vlastite ruke dostavlja se samo onda kada to zakon izričito naređuje ili kada sud smatra da je zbog priloženih izvornih isprava ili iz kojeg drugog razloga potrebna veća opreznost.

Posebno u paragrafu 21. Zakon o izvanparničnom postupku propisuje supsidijarnu primjenu odredaba ZPP-a.

I Obiteljski zakon (dalje u tekstu: ObZ – "Narodne novine", broj 103/15 i 98/19) u odredbi članka 345. propisuje kako se određuju pravila prema kojima sudovi postupaju kada u parničnim postupcima, izvanparničnim postupcima i postupcima ovrhe i osiguranja odlučuju o obiteljskim i statusnim stvarima koji se uređuju ObZ-om, dok je

odredbom članka 346. ObZ-a propisana supsidijarna primjena odredaba Zakona kojima se uređuje parnični postupak (ZPP) i Zakona kojim se uređuje prisilno ostvarenje tražbina (Ovršni zakon) osim ako ObZ-om nije drugačije određeno, a ObZ ne određuje pitanje održavanja ročište za objavu.

Kako se sukladno odredbi članka 347. ZPP-a između ostalog i odredba 335. ZPP-a na odgovarajući način primjenjuje i na rješenja, to je ispravno prvostupanjski sud zaključio kako se sukladno odredbi članka 335. ZPP-a u svezi odredbe članka 346. ObZ-a ima smatrati da je predloženici dostava rješenja obavljena onog dana kada je održano ročište na kojem se rješenje objavljuje, te je stoga zaista predloženičina žalba nepravovremena.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-724/2020-2 od 8. listopada 2020.

58

810.92

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > KOJI SE PARNIČNI TROŠKOVI NAKNAĐUJU

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 155. stavak 1.

Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika

(NN 142/12, 103/14, 118/14 i 107/15)

Tbr. 8. točka 1.

Tbr. 42.

Kada tuženik jednim podneskom odgovara na jedan podnesak tužitelja kao što su tužba ili protutužba u kojem je sadržan i prijedlog za određivanje privremene mjere, tada njemu pripada trošak jednog odgovora čak i onda kada se tim odgovorom u isto vrijeme odgovara na tužbu ili protutužbu i prijedlog za određivanje privremene mjere.

„Žalitelj ne osporava pravilnost primjene materijalnog prava kod dosuđenja troška zastupanja na ročištu od 9. prosinca 2019., ali osporava pravilnost primjene materijalnog prava kod dosuđenja troška sastava odgovora na žalbu i prijedloga za određivanje privremene mjere smatrajući da se radi o nepotrebim troškovima.

Žalitelj je djelomično u pravu. Naime, u konkretnom je slučaju tužena radnje sastava odgovora na protutužbu i odgovora na prijedlog za određivanje privremene mjere koje je tužitelj podnio u jednom podnesku, također poduzela u jednom podnesku što se ima smatrati obrazloženim odgovorom na više različitih tvrdnji i prijedloga iz istog podneska zbog čega dva podneska nisu bila potrebna za vođenje parnice u smislu odredbe članka 155. stavka 1. ZPP-a. Prema ocjeni žalbenog suda, kada tuženik jednim podneskom odgovara na jedan podnesak tužitelja kao što su tužba ili protutužba u kojem je sadržan i prijedlog za određivanje privremene mjere, tada njemu pripada trošak jednog odgovora čak i onda kada se tim odgovorom u isto vrijeme odgovara na tužbu ili protutužbu i prijedlog za određivanje privremene mjere.

Stoga žalbeni sud ocjenjuje da tuženoj za sastav podneska od 13. studenoga 2019. kojim odgovara na protutužbu i prijedlog za određivanje privremene mjere pripada trošak u iznosu od 1.000,00 kuna (Tbr. 8. točka 1. Tarife) koji je uvećan za trošak poreza na dodanu vrijednost u iznosu od 250,00 kuna (Tbr. 42. Tarife) i daje ukupan iznos od 1.250,00 kuna.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-318/2020-2 od 1. lipnja 2020.

59

810.95

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14)

Članak 157.

Kada tuženik nije podmirio dugovanje tužitelja odmah po primitku rješenja o ovrsi, već u tijeku parničnog postupka povodom prigovora ovršenika protiv donesenog rješenja o ovrsi, nije ispunjen uvjet prema kojem tuženik nije obvezan naknaditi tužitelju trošak postupka ako nije dao povoda za tužbu.

„Iz stanja u spisu u bitnom proizlazi da je ovrhovoditelj (sada tužitelj) 12. srpnja 2017. javnom bilježniku podnio prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave – izvoda iz poslovnih knjiga, a radi naplate iznosa od 25,00 kuna na ime participacije za obavljeni liječnički pregled u veljači 2015. Na rješenje o ovrsi doneseno po navedenom prijedlog ovršenica (sada tuženica) je podnijela prigovor u kojem je navela da predmetni račun nikada nije niti zaprimila te da je uobičajena praksa da se participacija za pružanje zdravstvenih usluga plaća na licu mjesta. Povodom prigovora ovršenice predmet je na nadležno postupanje dostavljen Općinskom građanskom sudu u Zagrebu gdje je 20. lipnja 2018. održano pripremno ročište. Na navedenom pripremnom ročištu punomoćnik tuženice je naveo da je predmetna obveza uistinu nastala, međutim, da je tužena za nju saznala tek u trenutku primitka rješenja o ovrsi te je u spis dostavio dokaz o uplati predmetnog dugovanja u iznosu od 25,00 kuna. Posljedično, tužitelj je povukao tužbu u dijelu koji se odnosi na glavno potraživanje, ali je ostao pri svom zahtjevu za naknadu parničnog troška.

Na takvo stanje u spisu prvostupanjski sud je odbio zahtjev tužitelja za naknadu parničnog troška uz obrazloženje da tužiteljica nije prouzrokovala parnični trošak.

S takvim stavom prvostupanjskog suda ovaj drugostupanjski sud se ne može složiti.

Odredbom članka 157. ZPP-a propisano je da ako tuženik nije dao povod za tužbu i ako je prije nego što se upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, priznao tužbeni zahtjev, tužitelj će nadoknaditi tuženiku parnične troškove.

Iz sadržaja navedene odredbe proizlazi da tuženik nije obvezan naknaditi parnični trošak tužitelju uz ispunjenje dva kumulativno postavljena uvjeta, a to je da tuženik prizna tužbeni zahtjev prije nego se upusti u raspravljanje o glavnoj stvari i da nije dao povoda za tužbu.

U konkretnom slučaju tužitelj uistinu nije dokazao da je tuženici dostavio predmetni račun prije podnošenja prijedloga za ovrhu, a niti da ju je na bilo koji način upozorio na

predmetno dugovanje, čime je ispunjen jedan od dva kumulativno postavljena uvjeta iz odredbe članka 157. ZPP-a – da tuženik nije dao povoda za tužbu.

Međutim, uvjet da tuženik prizna tužbeni zahtjev prije nego se upusti u raspravljanje o glavnoj stvari u konkretnom slučaju nije ispunjen. Naime, tuženica nije podmirila predmetno dugovanje odmah po primitku rješenja o ovisi, već u tijeku parničnog postupka.

Slijedom navedenog, u konkretnom slučaju za primijeniti je odredbu članka 158. stavka 1. ZPP-a kojom je propisano da je tuženik dužan nadoknaditi troškove postupka tužitelju, ako je tužba povučena odmah nakon što je tuženik udovoljio zahtjevu tužitelja.

Županijski sud u Splitu, Gž-1281/2019-2 od 10. rujna 2020.

60

810.95

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08,123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 158. stavak 1. i 2.

Tuženik je dužan primjenom članka 158. stavka 1. ZPP-a naknaditi tužitelju parnični trošak, ako je tužitelj povukao tužbu odmah nakon što je obustavljena ovrha, a zahtjevom je tražio proglasiti ovrhu nedopuštenom i to stoga što je do obustave došlo iz razloga koji se mogu pripisati tuženiku.

„Iz spisa proizlazi da je povučen tužbeni zahtjev iz razloga što je ovršni postupak pod brojem Ovr-3629/16 pravomoćno obustavljen.

Naime, u konkretnom slučaju tužitelj iz navedenog ovršnog postupka (kao ovršenik) upućen je u parnicu radi utvrđenja da je ovrha pokrenuta od strane tuženika (ovrhovoditelja u navedenom ovršnom postupku) nedopuštena.

Prema članku 158. stavku 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08,123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19, dalje u tekstu: ZPP), tužitelj koji povuče tužbu ili se odrekne tužbenog zahtjeva, dužan je tuženiku naknaditi troškove postupka.

A prema stavku 2. citiranog članka iznimno od stavka 1., ako je tužitelj povukao tužbu ili se odrekao tužbenog zahtjeva, odmah nakon što je tuženik udovoljio zahtjevu ili zbog drugih razloga koji se mogu pripisati tuženiku, troškove postupka dužan je tužitelj nadoknaditi tuženiku.

Kako je u konkretnom slučaju tužitelj upućen u parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, a ovrha je u međuvremenu u ovršnom postupku obustavljena, to je tužitelj povukao tužbu odmah nakon što je obustavljen ovršni postupak. Razlozi obustave ovrhe mogu se pripisati tuženiku, pa žalbeni navodi tuženika da je do obustave došlo krivnjom tužitelja ne dovode u sumnju odluku suda prvog stupnja koja je prema mišljenju ovog suda zakonita.

Naime, tužitelj je povukao tužbu nakon što je ovršni postupak obustavljen, a isti je obustavljen i na računima tuženika. Ujedno je rješenjem suda odbačen prijedlog promjene predmeta i sredstva ovrhe kao nedopušten, o čemu se izjasnio sud prvog stupnja, pa zaključak suda prvog stupnja glede opravdanosti naknade troškova postupka tužitelju u potpunosti prihvaća žalbeni sud i upućuje žalitelja na isto.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1203/2020-2 od 7. rujna 2020.

61

811.123

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > VRSTE TUŽBI > KONDEMNATORNA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 187. stavak 2.

Ovršni zakon

(NN 91/96)

Članak 183.a

Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona

(NN 29/99)

Članak 24.

Članak 25.

Tužitelj nema pravni interes ostvarivati tražbinu u parnici pa niti kondemnatornim zahtjevom za isplatu, u situaciji kada raspolaže zadužnicom koja ima svojstvo rješenja o ovrsi, temeljem koje može ostvariti tražbinu, a zadužnicu mu je izdao dužnik u svrhu osiguranja potraživanja. U tom bi slučaju vođenje parnice bilo suprotno načelu ekonomičnosti.

„Prvostupanjski sud prilikom donošenja pobijane odluke je cijenio pravni interes tužitelja u parnici radi podnošenja kondemnatorne tužbe.

Naime, tužitelj je podnio sudu prijedlog za ovrhu protiv tuženika (ovršenika) radi naplate duga nastalog po kreditu iz 2001. Pravilno utvrđuje prvostupanjski sud sve okolnosti i pri tome vodi računa da se kod kondemnatorne tužbe postojanje pravnog interesa tužitelja presumira ali tako presumirani interes može nedostajati ukoliko postoji neka od negativnih procesnih pretpostavki za vođenje parnice.

Vodeći računa da su tuženi s tužiteljem zaključujući ugovor o kreditu i istome izdali zadužnicu koja ima karakter ovršne isprave sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj 29/99, dalje u tekstu: ZID OZ/99) i to članaka 24. i 25. ZID OZ/99 kojim člankom je dodan članak 183.a u Ovršnom zakonu („Narodne novine“, broj 91/96) gdje se reguliraju po prvi put postupanja vjerovnika i dužnika u poslovima platnog prometa kojim dužnik može dati suglasnost za zapljenu jednog ili svih računa koje ima kod pravnih osoba. Nadalje, ZID OZ/99 uvedena je mogućnost da obvezu prema vjerovniku mogu

preuzeti druge osobe u svojstvu jamaca plataca, kao i mogućnost prijenosa prava vjerovnika iz isprave na druge osobe, odnosno detaljnije su propisane i obveze pravne osobe koja obavlja poslove platnog prometa prema vjerovnicima u slučajevima ako njihove tražbine nisu namirene u cijelosti.

Dakle, u parničnom postupku je postojanje pravnog interesa nužna pretpostavka za vođenje istog, zbog čega je za podnošenje deklaratorne tužbe izrijekom propisano da se takva tužba može podići kad je to posebnim propisima predviđeno ili kada tužitelj za to ima pravni interes (članak 187. stavak 2. ZPP-a).

Kod kondemnatorne tužbe pravni interes se presumira zbog čega je bila sasvim jasna dvojba prvostupanjskog suda kod donošenja pobijane odluke o mogućnosti ostvarenja tražbine tužitelja u parničnom postupku u situaciji kada tužitelj, kao vjerovnik, raspolaže zadužnicom.

Primjenjujući načelo ekonomičnosti parničnog postupka, na konkretni odnos, koje podrazumijeva provođenje postupka bez odugovlačenja, u razumnom roku, sa što manje troškova, sudska praksa je zauzela stav o nemogućnosti ostvarenja tražbine tužitelja (vjerovnika) u parničnom postupku u situaciji kada tužitelj, kao vjerovnik, raspolaže zadužnicom koju su mu izdali tuženi, kao dužnici, u svrhu osiguranja potraživanja tužitelja (VS RH, Revt-184/14-2 od 14. travnja 2015., Revt-288/15-2 od 18. listopada 2016.).

Vodeći računa o svemu navedenom, te posebno o okolnosti da zadužnica ima svojstvo ovršne isprave i rješenja o ovrši, a tužitelj zahtijeva donošenje presude koja će imati svojstvo "samo" ovršne isprave, sasvim je jasno da tužitelj ima "u ruci" efikasniji način ostvarenja svoje tražbine u okvirima ovršnog postupka, pa bi vođenje parničnog postupka u takvoj situaciji bilo u suprotnosti s načelom ekonomičnosti parničnog postupka.“

Županijski sud u Splitu, Gž-970/2019-11 od 12. kolovoza 2020.

62

811.15

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > PREINAKA TUŽBE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13 i 89/14)

Članak 191. stavak 1. i 3.

Tužbeni zahtjev je novi ukoliko tužitelj mijenja njegovu sadržajnu osnovu.

„Suprotno žalbenim navodima, pravilno je prvostupanjski sud ocijenio da je u konkretnom slučaju došlo do preinake tužbe jer je tužitelj predmetnu isplatu u tužbi potraživao s osnove sklopljenog ugovora o prvenstvenom zakupu, da bi kasnije naveo da ne postoji ta osnova po kojoj bi tužena imala pravo na korištenje predmetnog poslovnog prostora.

Naime, odredbom je članka 191. stavka 1. ZPP-a propisano da je preinaka tužbe promjena istovjetnosti zahtjeva, povećanje postojećeg ili isticanje drugog zahtjeva uz postojeći, dok prema odredbi članka 191. stavka 3. ZPP-a, tužba nije preinačena ako je tužitelj promijenio pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, ako je smanjio tužbeni zahtjev ili ako je promijenio, dopunio ili ispravio pojedine navode, tako da zbog toga tužbeni zahtjev nije promijenjen. To znači da na temelju ove zakonske odredbe tužba može biti objektivno

preinačena na temelju tri razloga: a) promjenom istovjetnosti zahtjeva, b) povećanjem postojećeg zahtjeva i c) isticanjem drugog zahtjeva uz postojeći.

Promjena istovjetnosti postoji onda kada se protivno postavljeni zahtjev zasniva na jednom životnom događaju, jednom činjeničnom stanju, odnosno jednom pravnom odnosu ili kada se novopostavljeni zahtjev, neovisno o tome kako je to nazvano (pojašnjenje, preciziranje ili slično) zasniva na drugim činjenicama, drugom događaju ili pravnom odnosu koji nije identičan prvom. Kod ovakvog preinačenja tužitelj postavlja jedan sasvim novi zahtjev u tužbi, o kome se do tada nije raspravljalo u parnici koja teče. Promjena istovjetnosti zahtjeva predstavlja zapravo povlačenje ranije istaknutog zahtjeva, njegovo zamjenjivanjem drugačijim, novim zahtjevom, kao je to pravilno ocijenio sud prvog stupnja i prihvatio i najviši sud u revizijskoj odluci. Tužbeni zahtjev je novi ukoliko tužitelj mijenja njegovu sadržajnu osnovu. Pritom je dovoljno da je tužitelj sadržajno izmijenio jednu od više odlučnih činjenica, pa da budu ispunjeni uvjeti za preinaku tužbe po navedenim odredbama ZPP-a.

Budući da je tužitelj ne samo promijenio pravnu osnovu svog tužbenog zahtjeva, već je promijenio i činjeničnu istovjetnost zahtjeva, to je sud prvog stupnja pravilno ocijenio da su u konkretnom slučaju bili ispunjeni uvjeti za preinaku tužbe. Stoga je sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev ispravno ocijenivši osnovanim prigovor zastare kojeg je istakla tužena tijekom postupka. upravo s obzirom na preinaku tužbe.“

Županijski sud u Splitu, Gž-637/2020-2 od 3. rujna 2020.

63

811.173

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > LITISPENDENCIJA (POSTOJANJE PARNICE) OTUĐENJE STVARI ILI PRAVA O KOJEM TEČE PARNICA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13 i 89/14)

Članak 84. stavak 1.

Članak 195. stavak 1. i 2.

Članak 451. stavak 3.

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Članak 80. stavak 1.

Tužitelj je cesijom tražbine prestao biti vjerovnik i isti nije ovlašten preinačiti tužbu te tražiti isplatu novom stjecatelju odnosno osobi na koju je tražbina cedirana.

„Iz sadržaja je spisa razvidno da je ovom parničnom postupku prethodio ovršni postupak na temelju vjerodostojne isprave (mjenice) u kojemu je javni bilježnik M. B. na prijedlog ovrhovoditelja (ovdje tužitelja) donio rješenje o ovrsi poslovni broj Ovr- 463/06 od 18. prosinca 2006. Platnim nalogom sadržanim u rješenju o ovrsi naloženo je ovršeniku isplatiti ovrhovoditelju na temelju vlastite mjenice, serije A, broj 01611853 iznos od 766.481,75 kuna jer ovaj iznos predstavlja mjeničnu svotu navedenu u mjenici broj 01611853, sa zateznim kamatama koje na taj iznos teku od 1. rujna 2006. do isplate, te mu nadoknaditi

troškove ovršnog postupka u iznosu od 6.173,20 kuna. Radi ostvarenja navedene tražbine određena je ovrha na pokretnim stvarima ovršenika.

Općinski građanski sud u Zagrebu je, postupajući po prigovoru ovršenika, rješenjem poslovni broj Ovrvmj-47/08 od 3. prosinca 2008. stavio izvan snage rješenje o ovrsi u dijelu u kojemu je određena ovrha, ukinuo provedene radnje te odlučio da će se postupak nastaviti kao povodom prigovora protiv platnog naloga.

U međuvremenu, podneskom od 25. svibnja 2018., tužitelj je izmijenio činjeničnu i pravnu osnovu spora navodeći da je od tuženika naplatio dio predmetnog potraživanja u iznosu od 495.660,77 kuna, dok je nakon ove isplate preostali dio tražbine u iznosu od 270.820,98 kuna prenio Ugovorom o cesiji od 22. srpnja 2016. na treću osobu društvo E. M. d.o.o. S obzirom na novonastale materijalnopravne okolnosti, tužitelj je predložio sudu da tuženika obveže da preostali iznos obveze u visini od 270.820,98 kuna isplati društvu E. M.-u d.o.o. (time da je pogrešno naznačio svojstvo spomenutog društva, i to kao tuženika, što ovaj nije).

U takvim je okolnostima sud prvog stupnja temeljem odredbe članka 451. stavka 3. ZPP-a ukinuo platni nalog u cijelosti i odlučio kondemnatornom odlukom smatrajući da je tužitelj postavljajući kondemnatorni tužbeni zahtjev uskladio tužbeni zahtjev s novonastalom materijalnopravnom situacijom.

Pravilno je sud prvog stupnja primijenio odredbu članka 451. stavka 3. ZPP-a kada je ukinuo predmetni platni nalog jer tražbina sadržana u tom platnom nalogu više ne egzistira, niti postoji podudarnost stranaka iz platnog naloga s novim činjeničnim i pravnim supstratom spora. Zbog toga je žalbu tužitelja valjalo odbiti i potvrditi ovaj dio prvostupanjske presude temeljem odredbe članka 368. stavka 1. ZPP-a.

Donoseći odluku s naprijed navedenim sadržajem, sud je imao na umu i sadržaj odredbe članka 195. stavka 2. ZPP-a iz kojeg proizlazi ako koja od stranaka otuđi stvar ili pravo o kojem teče parnica, to ne sprječava da se parnica među istim strankama dovrši. U primjeni ove zakonske odredbe sud je izrazio pravno stajalište prema kojem u tom slučaju uspjeh stranke koja je tijekom parnice otuđila stvar ili pravo ovisi hoće li svoje procesnopravno ovlaštenje uskladiti s novonastalom situacijom u vidu promjene tužbenog zahtjeva i tražiti da sud tuženika obveže na plaćanje trećoj osobi kojoj je utuženo potraživanje tijekom parnice ustupljeno, što, prema stajalištu suda prvog stupnja, znači da tužitelj koji je cedirao svoju tražbinu može voditi parnicu i uspjeti u njoj kao da te cesije uopće nije bilo.

Stoga je sud ocijenio da tužitelj koji je cesijom sporne tražbine prestao biti vjerovnik ne može uspjeti s tužbenim zahtjevom da tuženik tu tražbinu njemu ispuni jer je prestala njegova ovlast da se namiri od cedenta, ovdje tuženika, budući je treća osoba postala novi vjerovnik.

U takvim je okolnostima sud ocijenio da je tužitelj zadržao procesno ovlaštenje nastaviti postupak sukladno članku 195. stavku 1. ZPP-a i da je dopuštena objektivna preinaka tužbe kojom tužitelj traži da sud obveže tuženika da isplati utuženo potraživanje E. M.-u kao trećoj osobi koja je novi stjecatelj na kojeg je preneseno potraživanje, pa je ukinuo platni nalog i naložio da neplaćeni iznos predmetnog dugovanja tužitelj isplati trećoj osobi.

Ovakvo postupanje suda prvog stupnja nije pravilno.

Okolnost da je tužitelj cedirao svoju tražbinu u primjeni odredbe članka 195. stavka 1. ZPP-a omogućuje tužitelju nastaviti parnicu koju je otpočeo, ali njegov uspjeh u parnici ovisi o tome hoće li svoje procesnopravno ponašanje uskladiti s novonastalom materijalnopravnom situacijom. Tužitelj je smatrao pravilnim, a sud je prvog stupnja takvo postupanje pogrešno ocijenio pravilnim, da tužitelj koji je prestao biti vjerovnik sporne tražbine može uspjeti s tužbenim zahtjevom da se tuženiku naloži da tu tražbinu ispuni trećoj osobi.

Naime, ustupanjem tražbine dolazi do promjene vjerovnika u obveznom odnosu pri čemu ustupitelju (cedentu) prestaje svojstvo vjerovnika, a to svojstvo stječe primatelj

(cesionar). Na taj je način cesijom tražbine tužitelj prestao biti tuženikov dužnik čime je on izgubio materijalnoopravno ovlaštenje tražiti ne samo da tuženik njemu ispuni prenesenu tražbinu, već je on izgubio i ovlaštenje tražiti da dužnik isplatu izvrši primatelju odnosno cesionaru. To pravo, sukladno odredbi članka 84. stavka 1. u vezi s člankom 80. stavkom 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18) stječe primatelj (cesionar) i ne dijeli ga s ustupiteljem. Gubitak materijalnoopravnog ovlaštenja za postavljenje ovakvog zahtjeva znači gubitak aktivne legitimacije za traženje kakvo je tužitelj istakao, a posljedica izostanka tog materijalnoopravnog ovlaštenja je upravo odbijanje tužbenog zahtjeva.

Na tragu ovakvog pravnog shvaćanja je i tumačenje domaće pravne doktrine (primjerice, M. Dika, Građansko parnično pravo, Stranke, njihovi zastupnici i treći u parničnom postupku, IV. knjiga, Zagreb, 2008., str. 123.) prema kojem nakon što je tužitelj cedirao svoju tražbinu, on više nije ovlašten preinačiti svoju tužbu tako da traži da se tuženik obveže cedirani iznos isplatiti novom stjecatelju jer za tako nešto, odnosno za to da tužitelj nastavi voditi parnicu u svoje ime a za tuđi račun, nedostaje uporište u zakonu. Rješenje po kojem bi to bilo moguće bilo bi protivno načelu saslušanja stranaka, odnosno ustavnoj kategoriji prava na pravično suđenje jer bi donesena odluka trebala, da bi nastavljanje parnice uopće imalo smisla, djelovati ne samo u korist, već i na štetu slijednika, unatoč tome što on ne bi bio stranka u postupku.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1707/2019-2 od 21. studenog 2019.

64

811.312

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA > PO ODLUCI SUDA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 12.

Članak 213. stavak 1.

Pitanje (ne)osnovanosti izvanrednog otkaza ugovora o radu ne predstavlja prethodno pitanje u predmetnom sporu koji se vodi radi utvrđivanja uznemiravanja na radnom mjestu, zabrane i otklanjanja uznemiravanja, te naknade štete.

„Odredbom članka 213. stavka 1. ZPP-a propisano je da će sud odrediti prekid postupka i ako je odlučio sam ne rješavati o prethodnom pitanju (članak 12.), dok je odredbom članka 12. istog zakona propisano da kad odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugo nadležno tijelo (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Sud prvog stupnja prekinuo je predmetni postupak do pravomoćnog okončanja predmeta broj Pr-191/19, a koji se vodi pred istim sudom, smatrajući da odluka donesena u tom predmetu ima značaj prethodnog pitanja za rješenje predmetnog spora.

U postupku Općinskog suda u Varaždinu, Stalne službe u Ivancu broj Pr-191/19 sud raspravlja o osnovanosti izvanrednog otkaza ugovora o radu, koji je ovdje tužiteljica kao radnica dobila od ovdje tuženika kao poslodavca.

Predmetni postupak tužiteljica je pokrenula radi utvrđivanja uznemiravanja na radnom mjestu, zabranu i otklanjanje uznemiravanja, te naknade štete. Tužiteljica u predmetnom postupku ne potražuje štetu radi dobivanja izvanrednog otkaza, u kojem bi slučaju rješenje tog predmeta imalo prejudicijelni značaj za ovaj predmet, već smatra da je ponašanje tuženika prilikom davanja otkaza, kao i prije davanja otkaza neprimjereno, odnosno diskriminirajuće, te da je vršen mobbing.

Dakle, prema stavu ovoga suda, pitanje (ne)osnovanosti izvanrednog otkaza ugovora o radu ne predstavlja prethodno pitanje u predmetnom sporu, budući se radi o dvije različite pravne osnove, koje ne ovise jedna o drugoj.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-654/2020-2 od 23. rujna 2020.

65

811.32

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > ZASTOJ POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14)

Članak 186.g stavak 1., 2. i 3.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku

(NN 70/19)

Članak 38.

Članak 117. stavak 2.

U okolnostima kada je rok za zastoj postupka istekao prije stupanja na snagu ZID ZPP/19, tada se kao mjerodavno materijalno pravo primjenjuje odredba članka 186.g Zakona o parničnom postupku (NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14) tako da će protekom roka sud nastaviti s postupkom po službenoj dužnosti.

„Iz stanja spisa u bitnom proizlazi da je sud prvog stupnja na ročištu održanom dana 21. svibnja 2018. (list 102 spisa) odredio zastoj postupka na rok od godinu dana.

Nadalje proizlazi da je sud prvog stupnja rješenjem od 3. veljače 2020. (listovi 103-104 spisa) pozvao stranke da u roku od 15 dana predlože nastavak postupka, a koji rok da počinje teći od dana primitka rješenja, te je odredio da će se smatrati da je tužba povučena, ukoliko ni jedna stranka ne predloži nastavak postupka. Navedeno je rješenje dostavljeno punomoćniku tužitelja 7. veljače 2020., a punomoćniku tuženika 11. veljače 2020. (dostavnica na poledini lista 104 spisa).

Na ročištu održanom dana 9. ožujka 2020., za koje je poziv strankama uredno dostavljen dana 27. siječnja 2020. (dostavnica na listu 105 spisa), sud prvog stupnja je utvrdio

da stranke nisu u roku od petnaest dana od dana zaprimanja rješenja od 3. veljače 2020., predložile nastavak postupka te je rješenjem odredio da se tužba smatra povučenom u smislu odredbe članka 186.g stavka 3. ZPP-a, a da će se pisani otpravak rješenja dostaviti strankama u propisanom roku.

Osnovano žalitelj pobija pravilnost i zakonitost prvostupanjskog rješenja.

Odredbom članka 38. ZID ZPP/19, koji je stupio na snagu 1. rujna 2019., izmijenjena je odredba članka 186. g. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14), na način da je propisano kako stranke mogu tijekom postupka parničnog postupka suglasno zatražiti od suda zastoj postupka radi pokušaja mirnog rješenja spora, bez obzira na način i formu rješavanja.

Zastoj iz stavka 1. ovog članka može trajati najduže 60 dana, s tim da na suglasni obrazloženi prijedlog stranaka, podnesen prije proteka roka čije se produljenje traži, sud može jednom ovaj rok produžiti za određeno vrijeme, najviše za daljnjih 120 dana.

Ako nijedna stranka nakon isteka rokova iz stavka 2. ovog članka na poziv suda ne predloži nastavak postupka u roku od 15 dana, smatra se da je tužba povučena.

Odredbom članka 117. stavka 2. ZID ZPP/19 propisana je primjena odredaba članka 38. ZID ZPP/19 na sve postupke u tijeku.

Međutim, u ovoj pravnoj stvari zastoj postupka na rok od godinu dana je određen na ročištu održanom dana 21. svibnja 2018., iz čega proizlazi da je rok za zastoj postupka istekao dana 21. svibnja 2019. (prije stupanja na snagu ZID ZPP/19).

Stoga se kao mjerodavno materijalno pravo primjenjuje odredba članka 186g. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14), kojom je bilo propisano da stranke mogu tijekom cijelog prvostupanjskog i drugostupanjskog postupka suglasno zatražiti od suda zastoj postupka radi pokušaja mirnog rješenja spora, bez obzira na način i formu rješavanja. Zastoj iz stavka 1. ovog članka može trajati godinu dana, s tim da na suglasni obrazloženi prijedlog stranaka, sud može ovaj rok produžiti jednom. Protekom roka iz stavka 2. ovog članka sud će nastaviti s postupkom po službenoj dužnosti.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-886/2020-2 od 5. listopada 2020.

66

811.812

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PRESUDA > VRSTE PRESUDA > DJELOMIČNA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13 i 70/19)

Članak 311. stavak 5.

Članak 354. stavak 2. točka 11.

Kada je djelomičnom presudom sud u izreci odbio (djelomično) tužbeni zahtjev, a zapravo odbio prijedlog za (u tom dijelu) donošenje djelomične presude, počinjena je bitna povreda postupka iz članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP-a.

„Prvostupanjski sud prilikom donošenja djelomične presude počinio je apsolutnu bitnu povredu postupka propisanu odredbu članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP-a, na koju povredu u žalbi i izrijekom i opisno ukazuje tužitelj-protutuženik T. P.

Kao prvo valja istaći da je sud donio presudu kojim odbija dio tužbenog zahtjeva za donošenjem djelomične presude koji glasi: Nalaže se....

Isto tako iz obrazloženja presude, i to u zadnjem odjeljku na stranici 5 proizlazilo bi kako su ostali zahtjevi tužitelja-protutuženika za donošenjem djelomične presude neosnovani, jer za sada nije poznat točan novčani iznos koji tužitelju pripada, a na stranici 6 drugi odjeljak bi proizlazilo kako je dio tužbenog zahtjeva neodređen i kao takav nepodoban za raspravljanje, kao i na trećem odjeljku stranice 6 obrazloženja presude da se radi o nedovoljno raspravljenom dijelu tužbenog zahtjeva koji nije sazrio za konačnu odluku te se u odnosu na isti ne može donijeti djelomična presuda.

Valja kao prvo ukazati prvostupanjskom sudu da se djelomična presuda zaista može donijeti na prijedlog stranke, ali i sud samostalno ako na temelju raspravljanja je sazreo neki od više tužbenih zahtjeva, ili samo dio jednog zahtjeva sazrio za konačnu odluku sud može u svezi sa sazrelim zahtjevima odnosno dijelom zahtjeva zaključiti raspravu i donijeti presudu.

Ovako kako je prvostupanjski sud formulirao izreku prvostupanjske presude proizlazilo bi da se odbija tužbeni zahtjev, a u biti očito prvostupanjski sud odbija tužiteljev prijedlog za donošenjem djelomične presude.

Prijedlog za donošenje djelomične presude odbija se rješenjem, te se radi o rješenju kojim se upravlja postupkom, odnosno rukovodi glavnom raspravom u smislu odredbe članka 311. ZPP-a, te na takvo rješenje kojim se odnosi na rukovođenje raspravom nije dopuštena posebna žalba u smislu odredbe članka 311. stavka 5. ZPP-a.

Međutim, na ovaj način s obzirom da je prvostupanjski sud presudom odlučio o prijedlogu za donošenje djelomične presude, i k tome na način da je u izreci naznačio da odbija tužbeni zahtjev, to je zaista počinjena apsolutna bitna povreda postupka propisana odredbom članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-620/2020-2 od 25. rujna 2020.

67

811.818.3

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PRESUDA > VRSTE PRESUDA > NEKONTRADIKTORNE PRESUDE > PRESUDA ZBOG OGLUHE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 - službeni pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak. 142. stavak 1.

Članak 284. stavak 1.

Članak 331.b

Članak 352. stavak 1.

Nastupanje izvarednih okolnosti zbog Covid 19 pandemije, kao i potresa u Zagrebu koji se dogodio 22. ožujka 2020., predstavljaju nesumljivo otegotne okolnosti, ali iste nisu mogle biti odlučne za ne podnošenje odgovora na tužbu u roku od 30 dana od primitka tužbe.

„Prvostupanjski sud je sukladno članku 284. stavku 1. ZPP-a, tužbu dostavio tuženiku radi podnošenja pisanog odgovora na tužbu i upozorio ga na pravne posljedice propuštanja. Kako tuženik u zakonskom roku nije podnio odgovor na tužbu, taj je sud donio pobijanu presudu zbog ogluhe, kojom je u cijelosti prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja, jer je smatrao da su ispunjeni zakonski uvjeti iz članka 331.b ZPP-a, za donošenje takve presude.

Prema odredbi članka. 331.b ZPP-a, sud će donijeti presudu zbog ogluhe kojom se prihvaća tužbeni zahtjev ako su ispunjene sve procesnopravne i materijalnopravne pretpostavke propisane tom zakonskom odredbom.

Pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da je u konkretnom slučaju udovoljeno svim uvjetima iz navedene zakonske odredbe za donošenje presude zbog ogluhe.

Tuženik u žalbi navodi da nije pravilan zaključak suda da je tužbu zaprimio 16. ožujka 2020. jer da tužbu nikad nije primio. Ističe također i da su postojale općepoznate okolnosti koje su ga spriječile u davanju odgovora na tužbu jer je 19. ožujka 2020 proglašena izvanredna situacija zbog COVID-19 pandemije, a da je Zagreb 22. ožujka 2020. bio pogođen i jakim potresom.

Odredbom članka 352. stavka 1. ZPP-a, propisano je kako se u žalbi ne mogu isticati nove činjenice, osim ako se one odnose na bitne povrede postupka radi kojih se žalba ulaže. Budući da tuženik ističe da mu je dostava tužbe neuredna (što bi predstavljalo bitnu povredu odredaba postupka), u žalbi je bio dužan priložiti dokaze na tu okolnost. U situaciji u kojoj spisu prileži dostavnica koja se, sukladno odredbi članka 230. ZPP-a smatra javnom ispravom i iz koje je vidljivo kako je dostava tuženiku obavljena 16. ožujka 2020., prema pravilima o osobnoj dostavi iz odredbe članka 142. stavka 1. ZPP-a, tuženik je bio obvezan pružiti dokaze na činjenicu da tužbu nije zaprimio. Kako to nije učinio, pravilo je prvostupanjski sud zaključio da su ispunjene pretpostavke za donošenje presude zbog ogluhe.

Ni drugi žalbeni navodi tuženika nisu doveli u sumnju pravilnost i zakonitost pobijane presude zbog ogluhe. Naime, okolnosti da je nastupila izvanredna situacija zbog COVID-19 pandemije, kao i potres 22. ožujka 2020. u Zagrebu, nesumnjivo su otegotne ali nisu mogle biti odlučne da tuženik ne podnese odgovor na tužbu u roku od 30 dana od primitka tužbe.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1412/2020-2 od 2. listopada 2020.

68

812.112

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > ROK ZA ŽALBU

*Zakon o parničnom postupku
(NN 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 i 70/19)*

Članak 335.

*Zakon o medijima
(NN 59/04, 84/11 i 81/13)*

Članak 51. stavak 1. i 2.

Članak 52. stavak 1.

Odredbama ZM-a nije predviđeno ročište za objavu i uručenje presude, već se presuda donosi odmah po zaključenju glavne rasprave, a ovjereni prijepis presude treba dostaviti strankama i to u roku od tri dana od dana donošenja presude, i tek od primitka presude teče rok za žalbu prema odredbi članka 52. stavka 1. ZM-a. Zbog toga rok za žalbu ne može teći ukoliko stranka nije primila presudu koja joj se treba dostaviti, sukladno navedenim odredbama ZM-a. Kako tuženik nije primio presudu sukladno odredbama ZM-a, nije mu ni mogao teći rok za žalbu pa radi toga presuda nije ni mogla postati pravomoćna i ovršna.

„S obzirom da je predmet spora zahtjev tužiteljice za objavu ispravka informacije u konkretnom slučaju se na objavu ispravka informacije primjenjuje Zakon o medijima ("Narodne novine", broj 59/04, 84/11 i 81/13, dalje u tekstu: ZM) koji, između ostalog, sadrži odredbe o donošenju presude, dostavi presude i žalbi protiv presude.

Prema odredbi članka 51. stavka 1 ZM-a sud je dužan donijeti presudu odmah po zaključenju rasprave, a ovjereni prijepis presude sud dostavlja strankama najkasnije u roku od tri dana od dana donošenja presude (stavak 2. istog članka). Protiv presude prvostupanjskog suda stranke mogu u roku od tri dana od primitka presude podnijeti žalbu nadležnom županijskom sudu, prema odredbi članka 52. stavka 1. ZM-a. Odredbe ZM-a predstavljaju *lex specialis* te je u konkretnom slučaju trebalo postupiti po navedenim odredbama ZM-a, a ne prema odredbi članka 335. ZPP-a.

S obzirom na navedeno prvostupanjski sud nije postupio sukladno odredbi članka 51. stavka 1. i 2. ZM-a, presudu nije donio odmah po zaključenju glavne rasprave te u roku od tri dana dostavio strankama ovjereni prijepis presude, nego je nakon zaključenja glavne rasprave 8. ožujka 2019. zakazao ročište za objavu i uručenje presude za dan 18. travnja 2019. na koje ročište tuženik nije pristupio te je sud presudu objavio na internetskoj stranici e-oglasne ploče suda, smatrajući da je time što je tuženik uredno obaviješten o ročištu za objavu i uručenje presude, tuženiku izvršena dostava presude dana 18. travnja 2019. pa je stavljena klauzula pravomoćnosti i ovršnosti s danom 4. svibnja 2019., kada je protekao rok od 15 dana za žalbu naveden u uputi o pravnom lijeku u presudi.

Polazeći od navedenog, za tuženika, zbog toga što je bio uredno obaviješten o ročištu za objavu i uručenje presude na koje ročište nije pristupio te je presuda bila istaknuta na e-oglasnoj ploči, ne mogu nastati posljedice u smislu da se smatra da mu je izvršena dostava presude kada je održano to ročište za objavu i uručenje presude.

Naime, odredbama ZM-a nije predviđeno ročište za objavu i uručenje presude, već se presuda donosi odmah po zaključenju glavne rasprave, a ovjereni prijepis presude treba dostaviti strankama i to u roku od tri dana od dana donošenja presude, i tek od primitka presude teče rok za žalbu prema odredbi članka 52. stavka 1. ZM-a. Zbog toga rok za žalbu ne može teći ukoliko stranka nije primila presudu koja joj se treba dostaviti, sukladno navedenim odredbama ZM-a. Kako tuženik nije primio presudu sukladno odredbama ZM-a, nije mu ni mogao teći rok za žalbu pa radi toga presuda nije ni mogla postati pravomoćna i ovršna.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1403/2020-2 od 5. listopada 2020.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > OVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA > OVRŠNA ISPRAVA > VRSTE > OVRŠNA ODLUKA DONESENA U UPRAVNOM POSTUPKU I OVRŠNA NAGODBA SKLOPLJENA U UPRAVNOM POSTUPKU

*Ovršni zakon
(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)*

Članak 23. točka 4.

Rješenje o ovrsi doneseno u upravnom ovršnom postupku ne može predstavljati ovršnu ispravu u smislu odredbe članka 23. točke 4. OZ-a temeljem koje bi se donijelo rješenje o osiguranju prisilnim zasnivanjem založnog prava.

„Rješenje o ovrsi Ministarstva financija, Porezne uprave, Područni ured Z., Klasa: UP/I-415-02/2019-001/08819 od 17. lipnja 2019. te rješenje o ovrsi Ministarstva financija, Porezne uprave, Područni ured Z., Klasa: UP/I-415-02/2019-001/12192 od 10. rujna 2019., donesena su na temelju ovršnih isprava – rješenja predlagatelja osiguranja o naplati poreza i drugih javnih davanja, te takva rješenja o ovrsi sada predstavljaju provedbena rješenja radi namirenja tražbine ovrhovoditelja, odnosno ovdje predlagatelja osiguranja.

Dakle, rješenja o ovrsi donesena u upravnim ovršnim postupcima radi naplate poreza i drugih javnih davanja, a na temelju ovršnih isprava, što je slučaj u konkretnom predmetu, iako su postala izvršna ne mogu predstavljati ovršne isprave u smislu odredbe članka 23. točka 4. OZ-a i na temelju takvih rješenja ne može se odrediti osiguranje novčane tražbine prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja, budući da ista ne sadrže nalog za plaćanje duga.

Citirana rješenja o ovrsi predstavljaju provedbena rješenja kojima je na temelju ovršnih isprava određena ovrha određenim sredstvom i na određenom predmetu ovrhe, a ne ovršne isprave, pa je u konkretnom slučaju prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio predmetni prijedlog za osiguranje.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-211/2020-2 od 2. rujna 2020.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRIJEDLOG ZA OVRHU > SADRŽAJ PRIJEDLOGA

*Ovršni zakon
(NN 112/12, 25/13 i 93/14)*

Članak 21. stavak 1.

Članak 39. stavak 6.

Članak 281.

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07 - Odluka USRH, 84/08, 96/08 – Odluka USRH, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 43/13-Rješenje USRH i 89/14)

Članak 109. stavak 1., 2. i 4.

Kada u prijedlogu za ovrhu nije naznačen OIB ovršenika javni bilježnik je dužan spis proslijediti prvostupanjskom sudu na temelju članka 281. OZ/17, a koji će postupiti po članku 109. ZPP-a i pozvati ovrhovoditelja na uređenje prijedloga za ovrhu.

„Prvostupajski sud je odbacio prijedlog za ovrhu pozivom na odredbe članka 39. stavka 6. Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 112/12, 25/13 i 93/14, dalje u tekstu: OZ/14), temeljem utvrđenja da ovrhovoditelj nije udovoljio dopisu javnog bilježnika odnosno da nije dopunio obvezni podatak o ovršeniku (osobni identifikacijski broj).

Prvostupajski sud donio je pobijano rješenje nakon što je utvrdio da su ovrhovoditelji dana 28. rujna 2018. podnijeli javnom bilježniku M. J. iz Z. prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave koji nije sadržavao podoban osobni identifikacijski broj (dalje u tekstu: OIB) ovršenika, da je javni bilježnik uputio poziv od 5. listopada 2018. ovrhovoditeljima da u roku od 8 dana od primitka istog dopune podatke o imenom i prezimenom naznačenim ovršenicama iz ovog i drugih postupaka (među kojima je ovršenica iz ovog postupka M. R.) na način da navedu njihove OIB-e uz upozorenje da ako budu ispravljani, odnosno, dopunjeni i predani u roku, smatrat će se da su prijedlozi za ovrhu iz privitka podneseni onog dan kada su bili prvi put podneseni, a da će se, u protivnom, prijedlozi koji ne budu ispravljani sukladno uputi dostaviti nadležnom sudu na daljnje postupanje sukladno članku 281. OZ, da su taj poziv ovrhovoditelji uredno zaprimili 9. listopada 2018., ali da isti nisu u roku od 8 dana od primitka poziva dostavili tražene podatke, slijedom čega je javni bilježnik dostavio predmet sudu prvog stupnja na daljnje postupanje pa je prvostupajski sud odbacio predmetni prijedlog za ovrhu pozivajući se odredbu članka 39. stavka 6. OZ/14.

Odredbom članka 39. stavka 1. OZ/17 propisano je kako prijedlog za ovrhu, između ostalog, mora biti razumljiv i sadržavati ime i prezime, odnosno naziv stranaka, njihovu adresu i osobni identifikacijski broj stranaka.

Dakle, iako je odredbom članka 39. stavka 1. OZ/17 propisano da prijedlog za ovrhu, mora sadržavati i podatak o OIB-u ovršenika, nedostatak tog podatka ne rezultira odbacivanjem ovršnog prijedloga.

Citirana odredba članka 39. stavka 1. OZ/17 ne sadrži ovlaštenje suda da odbaci prijedlog za ovrhu kada u njemu nije naznačen OIB ovršenika, već je sud prvog stupnja bio dužan temeljem odredbe članka 109. stavka 1. i 2. ZPP-a u svezi članka 21. stavka 1. OZ pozvati ovrhovoditelja da u tom smislu dopuni prijedlog za ovrhu u određenom roku, uz upozorenje na pravne posljedice nepostupanja po uputi u smislu odredbe članka 109. stavka 4. ZPP-a, a što poziv javnog bilježnika kojim generalno ovrhovoditelja da dostavi podatke o osobnim identifikacijskim brojevima taksativno navedenim ovršenika, na koji se prvostupajski sud poziva u obrazloženju svoje odluke, svakako tome ne udovoljava.

Dakle, u navedenoj situaciji, javni bilježnik je bio dužan spis proslijediti prvostupanjskom sudu temeljem članka 281. OZ/17, a koji je, zatim, trebao postupiti po članku 109. ZPP, i pozvati ovrhovoditelja na uređenje prijedloga za ovrhu, pa ukoliko isti ne bude vraćen sudu u određenom roku i dopunjen u skladu s dobivenom uputom suda, smatrati da je takav prijedlog povučen, a ako bude vraćen bez ispravka odnosno dopune, takav prijedlog treba odbaciti (stavak 4. članka 109. ZPP).“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-725/2020-2 od 29. rujna 2020.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PRAVNI LIJEKOVI STRANAKA PROTIV RJEŠENJA O OVRSI > PRAVNI LIJEKOVI PROTIV RJEŠENJA O OVRSI NA TEMELJU OVRŠNE ISPRAVE > ŽALBA PROTIV RJEŠENJA O OVRSI > OVRŠENIKOVA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 22.-25.

Članak 41. stavak 1. i 5.

Članak 80.

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda

(NN – MU 18/97, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10)

Članak 8. stavak 1.

U postupku ovrhe presude donesene radi zaštite prava na zakonsko uzdržavanje za vrijeme maloljetnosti, ovršenikovo pravo na dom ograničava pravo zaštite maloljetne djece, u kojem smislu je pravo maloljetne djece pretežnije od prava na dom ovršenika sukladno odredbama članka 8. Konvencije.

„Pobijano je rješenje o ovrsi u cijelosti zakonito zato što je ovrha određena na temelju ovršne isprave - odluke suda čiji sadržaj ono u cijelosti slijedi čime je utemeljeno na pravilnoj primjeni odredaba članka 22., članka 23. stavka 1., članka 24. stavka 1., članka 25. stavka 2. Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17, dalje u tekstu: OZ), kao i zbog toga što rješenje o ovrsi ima sadržaj propisan odredbom članka 41. stavaka 1. i 5. u vezi s člankom 80. OZ-a.

Ispitujući pobijano rješenje o ovrsi u granicama ispitivanja iz članka 50. stavak 5. OZ- a, žalbeni sud ocjenjuje da donošenjem pobijanog rješenja ovrsi, kao ni u postupanju suda koje je prethodilo njegovu donošenju, nisu ostvareni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti u smislu spomenute zakonske odredbe.

Ovršenik u žalbi ističe da je ovrha određena na jedinoj nekretnini u kojoj on živi i koja predstavlja njegov dom. Ove svoje žalbene navode ovršenik ne dokazuje, pa su oni već zbog svoje paušalnosti i neargumentiranosti neuvjerljivi. Osim toga, na navedeni način ovršenik neizravno ističe prigovor prava na dom, koji mu jamči odredba članka 8. stavka 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine" – Međunarodni ugovori, broj 18/97, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10, dalje u tekstu: EKLJP).

Tom se odredbom jamči svakome pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, doma i prepiske, kao i da se javna vlast ne miješa u vršenje ovoga prava, osim ako je takvo rješenje predviđeno zakonom i ako je to neophodna mjera u demokratskom društvu, u interesu nacionalne sigurnosti, gospodarske dobrobiti zemlje, sprječavanja nereda i sprječavanja zločina, zaštite zdravlja i morala ili zaštite prava i slobode drugih.

U konkretnom se slučaju upravo i radi o postupku ovrhe presude donesene radi zaštite prava na zakonsko uzdržavanje za vrijeme maloljetnosti koja je zaštita zatražena temeljem pravne osnove pobijanja pravnih radnji dužnika, a to upravo i ograničava ovršenikovo pravo na dom jer je potrebno radi zaštite prava maloljetne djece u kojem je smislu pravo

maloljetne djece pretežnije od prava na dom ovršenika, i to upravo u skladu s odredbom članka 8. stavka 2. EKLJP.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr Ob-69/2020-2 od 13. srpnja 2020.

72

831.110.4

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAZBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > OPĆENITO > DOKAZ O VLASNIŠTVU I PRAVU GRAĐENJA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 21. stavak 1.

Članak 82. stavak 2.

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 108/17)

Članak 102. stavak 1. i 2.

Kada ovrhovoditelj uz prijedlog za ovrhu na nekretnini koja nije upisana kao vlasništvo ovršenika ne dostavi ispravu u izvorniku, temeljem koje bi se izvršio upis prava vlasništva na ime ovršenika, nego samo presliku takve isprave, navodeći da se izvornik nalazi kod javnog bilježnika, sud neće dopustiti zatraženu ovrhu te će odbiti prijedlog predlagatelja kao neosnovan.

„Iz stanja spisa predmeta i obrazloženja prvostupanjskog rješenja o ovrsi proizlazi, da je ovrhovoditeljica sudu podnijela ovršni prijedlog, kojim je predložila da sud, temeljem pravomoćne i ovršne presude Općinskog suda u Vukovaru, pod poslovnim brojem P-564/06 od dana 24. rujna 2007., radi naplate novčane tražbine ovrhovoditeljice u iznosu od po 850,00 kuna mjesečno, počev 22. kolovoza 2006. pa nadalje, odredi ovrhu na nekretninama ovršenika i to zabilježbom ovrhe u zemljišnoj knjizi, utvrđivanjem vrijednosti nekretnina, prodajom nekretnina i namirenjem ovrhovoditeljice iz iznosa dobivenog prodajom, a u odnosu na koje nekretnine ovrhovoditeljica uz svoj prijedlog da je dostavila izvadak iz zemljišnih knjiga za nekretninu upisanu u zk. ul. br.797, k.o. B. na kojoj nekretnini ovršenik da je u zemljišnim knjigama upisan kao suvlasnik u 8/100 dijela, dok u odnosu na ostale nekretnine ovrhovoditeljica da je priložila preslike ugovora o darovanju, te da navodi, da je ovršenik vlasništvo i suvlasništvo tih nekretnina stekao tim ugovorima o darovanju, koji ugovori da se nalaze u javnog bilježnika, te da je predložila da sud od javnog bilježnika pribavi ovjerene preslike istih ugovora, te naloži zemljišnoknjižnom odjelu uknjižbu prava vlasništva i suvlasništva na ime ovršenika i istodobno odredi zabilježbu ovrhe u zemljišnim knjigama.

Iz obrazloženja prvostupanjskog rješenja o ovrsi proizlazi, da je sud prvog stupnja donio rješenje o ovrsi i odredio ovrhu u odnosu na 8/100 dijela nekretnine upisane u zk. ul. br. 797 k.o. B., odlučujući kao u točkama I. II. i III. izreke prvostupanjskog rješenja o ovrsi.

Nadalje, kada je našao da ovrhovoditeljica uz prijedlog za ovrhu, za nekretnine za koje navodi da je ovršenik vlasništvo, odnosno suvlasništvo, istih stekao temeljem ugovora o darovanju, predmetne ugovore o darovanju nije priložila u izvorniku ili u ovjerovljenoj

preslici, već iste ugovore o darovanju da je priložila u običnoj preslici, koji kao takvi da, temeljem članka 102. stavka 1 Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 108/17, dalje u tekstu: ZZK), ne predstavljaju isprave koje bi mogle poslužiti kao temelj za upis u zemljišnu knjigu, ispravno je prvostupanjski sud zaključio, a pozivom na odredbu članka 82. stavka 2. OZ-a, da nisu ispunjeni uvjeti za određivanje ovrhe na tim nekretninama, pa je pravilno postupio, kada je točkom IV izreke svog rješenja odbio prijedlog ovrhovoditeljice, kojim je ista predlagala uknjižbu prava vlasništva i suvlasništva na ime ovršenika i istodobno na tim nekretninama određivanje zabilježbe ovrhe u zemljišnim knjigama.

Ispravno je prvostupanjski sud postupio, kada je kada je točkom IV izreke rješenja odbio prijedlog ovrhovoditeljice, kojim je ista predlagala uknjižbu prava vlasništva i suvlasništva na ime ovršenika na nekretninama i istodobno na tim nekretninama određivanje zabilježbe ovrhe u zemljišnim knjigama, a za koje nekretnine je ovrhovoditeljica navela da je pravo vlasništva i suvlasništva istih ovršenik stekao ugovorima o darovanju, obzirom da je ovrhovoditeljica uz svoj prijedlog za ovrhu priložila obične preslike tih ugovora o darovanju, a koji ugovori o darovanju, kao takvi nisu podobni za upis ovršenikovih prava u zemljišnu knjigu, jer je sve pravilno utemeljeno na odredbama članka 102. stavcima 1. i 2. ZZK-a i odredbama članka 82. stavcima 1. i 2. OZ-a.

Naime, člankom 102. stavkom 1. ZZK-a propisano je, da isprave koje bi trebale poslužiti kao temelj za dopuštanje upisa, predočuju se zemljišnoknjižnom sudu u izvorniku, a prijedlogu se može predočiti njegov prijepis, a stavkom 2. toga članka propisano je da prijepis isprave čiji je sadržaj ovjerovljen u skladu sa zakonom izjednačen je s izvornikom.

Nadalje, odredbom članka 82. stavka 1. OZ-a propisano je, da je uz prijedlog za ovrhu na nekretnini ovrhovoditelj dužan podnijeti izvadak iz zemljišne knjige kao dokaz o tome da je nekretnina upisana kao vlasništvo ovršenika, a stavkom 2. istoga članka propisano je, da ako je pravo na nekretnini iz stavka 1. ovoga članka upisano u zemljišnoj knjizi na drugu osobu, a ne na ovršenika, prijedlogu se može udovoljiti samo ako ovrhovoditelj podnese ispravu koja je podobna za upis ovršenikova prava, dok je stavkom 3. članka 82. OZ-a propisano, da u slučaju iz stavka 2. ovoga članka sud će po službenoj dužnosti naložiti u zemljišnoj knjizi upis prava vlasništva ovršenika.

Stoga se žalbenim navodima ovrhovoditeljice – kojima ista pogrešno smatra da je sud prvog stupnja, a imajući u vidu odredbu članka 232. stavka 3. i članka 234. stavka 1. sve ZPP-a u svezi članka 21. stavka 1. OZ-a, trebao javnom bilježniku naložiti da sudu dostavi predmetne ugovore o darovanju, a podredno da je, temeljem članka 233. stavka 1. ZPP, trebao i od ovršenika zatražiti da sudu dostavi isprave (ugovore o darovanju), na koje ovrhovoditeljica da se poziva, pa da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo, a time i pogrešno postupio, kada je točkom IV. izreke odbio ovrhovoditeljin prijedlog - ničim ne dovodi u sumnju pravilnost i zakonitost prvostupanjskog rješenja u pobijanom dijelu.

Žaliteljici je u odnosu na njezine žalbene navode i za odgovoriti, da je odredbom članka 21. stavka 1. OZ-a propisano, da se u ovršnom i postupku osiguranja na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije propisano.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-499/2019-3 od 17. ožujka 2020.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA POKRETNINAMA > PLJENIDBA I PROCJENA POKRETNINA > STJECANJE ZALOŽNOG PRAVA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 13/14, 55/16 i 73/17)

Članak 72.

Članak 143.j

Zakon o Upisniku sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnim stvarima i pravima

(NN 121/05)

Članak 26.

Ukidanje potvrde pravomoćnosti i ovršnosti ovršne isprave temeljem koje je doneseno rješenje o ovrsi dostavljeno financijskoj agenciji na provedbu upisa u upisnik, dovodi do obustave ovrhe i ukidanja provedenih radnji, a time i do nezakonitosti zaključka o upisu kojeg donosi FINA.

„Predmet ovog izvanparničnog postupka je zakonitost zaključka o upisu kojeg je donijela Financijska agencija Služba upisa Zagreb, na temelju rješenja o nastavku ovrhe Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj 62 Ovr-7820/18, kojem je ovrha određena na poslovnim udjelima ovršenika u trgovačkom društvu V. p. d.o.o. Z.

Radi se o upisu založnog prava radi osiguranja potraživanja ovrhovoditelja (predlagatelja u ovome postupku) G. b. d.d. u stečaju Z. (i u njegovu korist), koje isti ima prema ovršeniku (protustranci) Ž. F. iz Z.

Na navedeni upis, odnosno, zaključak o upisu primjenjuju se odredbe Zakona o Upisniku sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnim stvarima i pravima ("Narodne novine", broj 121/05, dalje u tekstu: Zakon o Upisniku).

Prvostupanjski sud je donio pobijano rješenje i odbio kao neosnovan prigovor kojeg je protustranka Ž. F. 7. prosinca 2018. izjavio protiv zaključka o glavnom upisu u ulošku glavne knjige broj 3825-301/18 od 28. studenog 2018., ocjenjujući da na zakonitost pobijanog zaključka ne utječu prigovorni razlozi usmjereni na osporavanje rješenja o ovrsi temeljem kojeg je upis dopušten.

Pri tome, prvostupanjski sud se pozvao na odredbe članka 26. Zakona o Upisniku, kojima je reguliran zaključak o glavnom upisu te odredbe članka 143. j. Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj 112/12, 25/13, 13/14, 55/16 i 73/17, dalje u tekstu: OZ) koje propisuju stjecanje založnog prava pljenidbenim popisom na popisanim pokretninama.

Osnovano protustranka Ž. F. osporava pravilnost citiranog pravnog zaključka prvostupanjskog suda na kojem je zasnovano pobijano rješenje.

Iz sadržaja spisa predmeta može se razumjeti da je Općinski građanski sud u Zagrebu po službenoj dužnosti, uz dopis od 20. studenog 2018., dostavio Financijskoj agenciji rješenje o ovrsi poslovni broj Ovr-7820/18 od 6. studenog 2018., koje je doneseno na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi javnog bilježnika M. B. poslovni broj Ovr-95/08 od

1. veljače 2008., kao ovršne isprave, radi provedbe odgovarajućih upisa u Upisnik sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina ovrhovoditelja na poslovnim udjelima ovršenika u trgovačkom društvu V. p. d.o.o. Z.

Spisu predmeta (list 6/1-2) prileži rješenje Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj 62 Ovrj-5529/2012-4 od 17. rujna 2018. kojim je, među ostalim,

- ukinuta potvrda pravomoćnosti i ovršnosti rješenja o ovrsi koje je 10. lipnja 2011. pod poslovnim brojem Ovrv-95/08 donijela javni bilježnik M. B. iz Z.,

- stavljeno izvan snage rješenje o ovrsi doneseno temeljem vjerodostojne isprave poslovni broj Ovrv-95/08 koje je 1. veljače 2008. donijela javni bilježnik M. B. iz Z., u dijelu kojim je određena ovrha, uz ukidanje provedenih radnji,

- odlučeno da će postupak biti nastavljen kao u povodu prigovora protiv platnog naloga.

Kako se za sada može zaključiti, potvrda o ovršnosti ovršne isprave temeljem koje je doneseno rješenje o ovrsi, koje je prvostupanjski sud dostavio Financijskoj agenciji radi provedbe odgovarajućih upisa u Upisnik sudskih osiguranja, ukinuta je citiranim rješenjem.

U smislu odredba članka 72. OZ-a, ako tim Zakonom nije drugačije određeno, ovrha će se obustaviti po službenoj dužnosti ako, između ostalog, potvrda o ovršnosti ovršne isprave bude ukinuta.

Imajući u vidu da je predmetni zaključak o upisu, kojeg je donijela Financijska agencija, donesen upravo u provedbi rješenja o ovrsi poslovni broj Ovrv-7820/18 od 06. studenog 2018., pri čijem donošenju je kao ovršna isprava poslužilo upravo spomenuto rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave koje je (prema tvrdnji protustranke) izgubilo svojstva pravomoćnosti i ovršnosti, u ovome stadiju postupka, upitna je zakonitost osporavanog zaključka, točnije, prvostupanjskog rješenja kojim je odlučeno o prigovoru protustranke, na što s pravom protustranka ukazuje u žalbi.

Naime, suprotno pravnom stajalištu prvostupanjskog suda, ukidanje potvrde pravomoćnosti i ovršnosti ovršne isprave na kojoj je zasnovano rješenje o ovrsi, temeljem naprijed citiranih odredaba iz članka 72. OZ-a, rezultira obustavom ovrhe i ukidanjem provedenih radnji i time izravno utječe na opstojnost i zakonitost osporavanog zaključka, s obzirom da je jedna od radnji provedbe određene ovrhe zasigurno i provedba odgovarajućih upisa u Upisnik sudskih i javnobilježničkih tražbina.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1031/2020-2 od 1. lipnja 2020.

74

831.13

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA

*Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima
(NN 68/18)*

Članak 22. stavak 1.

Naknada za uređenje voda predstavlja javna davanja pa ovrhovoditelj Hrvatske vode nisu dužne plaćati naknadu za provedbu osnove za plaćanja iz članka 22. stavka 1. ZPONS-a

„Rješenjem o ovrši poslovni broj Ovr-3734/18 od 27. rujna 2018. određena je ovrha na novčanoj tražbini ovršenice te je predmetno rješenje dostavljeno Financijskoj agenciji (dalje: Fina) na daljnju provedbu. Fina je podneskom od 4. listopada 2018. izvijestila prvostupanjski sud o nemogućnosti provedbe predmetne ovrhe iz razloga što uz osnovu za plaćanje nije dostavljen dokaz o uplati naknade za provedbu osnove za plaćanje, a koju je ovrhovoditelj dužan predujmiti Agenciji sukladno odredbi članka 22. stavka 1. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima ("Narodne novine", broj 68/18, dalje u tekstu: ZPONS).

Prvostupanjski sud je pozivom na odredbu članka 72. stavka 2. OZ-a u vezi s člankom 22. stavkom 1. ZPONS-a obustavio predmetnu ovrhu s obrazloženjem da je ovrha postala nemoguća zbog toga što ovrhovoditelj nije platio predujam za provedbu osnove za plaćanje pred Finom.

Odredbom članka 22. stavka 1. ZPONS-a propisano je da je ovrhovoditelj dužan predujmiti Agenciji iznos propisane naknade za provedbu osnove za plaćanje, a Agencija će taj iznos upisati u Očevidnik zajedno s tražbinom iz osnove za plaćanje te provesti ovrhu u korist ovrhovoditelja.

Nadalje, odredbom članka 22. stavka 3. točke 4. ZPONS-a propisana je iznimka u odnosu na gore navedeni stavak 1. članka 22. ZPONS-a na način da ovrhovoditelj nije dužan Agenciji predujmiti naknadu u slučaju kada se ovrha provodi, između ostalog, radi naplate tražbina Republike Hrvatske te tražbina s osnove poreza, doprinosa i drugih javnih davanja.

Sukladno odredbi članka 5. stavka 1. Zakona o financiranju vodnog gospodarstva ("Narodne novine", broj 153/09, 90/11, 56/13, 154/14, 119/15, 120/16 i 127/17) naknada za uređenje voda je vodna naknada koja u skladu sa stavkom 2. istog članka predstavlja javno davanje.

Slijedom navedenog, a budući da je predmetna ovrha donesena radi naplate tražbine s osnove plaćanja naknade za uređenje voda koja predstavlja javno davanje, ovrhovoditelj nije dužan postupati u skladu s člankom 22. stavkom 1. ZPONS-a i predujmiti Agenciji iznos propisane naknade za provedbu osnove za plaćanje, budući da je u konkretnom slučaju ovrhovoditeljevo potraživanje izuzeto iz naplate predujma za provedbu ovrhe na novčanim sredstvima pred Finom.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-223/2020-2 od 22. travnja 2020.

75

831.130.41

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA > OPĆENITO > OVRŠNE RADNJE > PROVEDBA OVRHE OD STRANE FINACIJSKE AGENCIJE

*Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima
(NN 68/18, 2/20, 47/20, 46/20 i 83/20)*

Članak 11. stavak 1., 7. i 8.

Agencija je dužna svakih 60 dana ponovno vršiti zapljenu ovršenikovih sredstava na ime dospjele kamate, a zaplijenjeni iznos se također pohranjuje na zaseban račun do

donošenja pravomoćne odluke u parnici radi proglašenja nedopuštenim pljenidbe i prijenosa novčanih sredstava.

„U ovoj fazi postupka ovršenik u biti čini spornim daljnje postupanje Agencije nakon što je odlukom suda pravomoćno odlučeno o odgodi pljenidbe i prijenosa ovršenikovih sredstava temeljem zadužnice broj OV-4588/15 od 12. studenog 2015. solemnizirane po javnom bilježniku u Z. Z. B.

Naime, ovršenik smatra kako Agencija nema ovlasti vršiti daljnju pljenidbu i prijenos dospjelih kamata na iznos glavnice, ovo jer se sukladno odredbi članka 11. stavka 1. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima ("Narodne novine", broj 68/18, 2/20, 47/20, 46/20 i 83/20, dalje u tekstu: ZPONS), nalog za prijenos novčanih sredstava smatra izvršenim onda kada je banka teretila ovršenikov račun u skladu sa standardima korištenja bankovnih tehnologija.

Međutim, pritom ovršenik previđa odredbu članka 11. stavka 7. ZPONS-a prema kojoj ako se ovrha provodi radi naplate kamata koje na temelju osnove za plaćanje dospijevaju i nakon zapljene novčanih sredstva ovršenika, a ukupni iznos tražbine, uključujući i dospjelu kamatu do dana zapljene glavnice je zaplijenjen u cijelosti, istekom roka od 60 dana od primitka osnove za plaćanje, Agencija će dati nalog banci da zaplijeni i iznos dospjelih kamata na dan tog naloga te stavka 8. istog članka prema kojoj je daljnju zapljenu novčanih sredstava ovršenika na ime dospjelih kamata Agencija dužna obavljati svakih 60 dana računajući od dana slanja posljednjeg naloga banci za zapljenu dospjelih kamata, sve do izvršenja osnove za plaćanje u cijelosti.

Slijedom navedenoga, Agencija je dužna svakih 60 dana ponovno vršiti zapljenu ovršenikovih sredstava na ime dospjele kamate, a zaplijenjeni iznos se također pohranjuje na zaseban račun do donošenja pravomoćne odluke u parnici radi proglašenja nedopuštenim pljenidbe i prijenosa novčanih sredstava.

Opisano postupanje Agencije, bilo bi sporno jedino u situaciji da zadužnica temeljem koje se izravna naplata zahtijeva nije dana radi osiguranja kamate na glavicu, ali takvo nešto ne proizlazi iz stanja spisa niti to ovršenik tvrdi.

Stoga, a budući da je o ovršenikovim prijedlozima već pravomoćno odlučeno u predmetu prvostupanjskog suda poslovni broj Ovr-1851/17, a naknadno postupanje Agencije predstavlja njenu obvezu po ZPONS-u, odbacujući ovršenikove prijedloge pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-1098/2019-2 od 28. kolovoza 2020.

76

831.133.7

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAZBINE > OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA > OVRHA NA PLAĆI I DRUGIM STALNIM NOVČANIM PRIMANJIMA > OVRHA NA DRUGIM STALNIM NOVČANIN PRIMANJIMA OVRŠENIKA

*Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona
(NN 93/14)*

Članak 61.

Članak 84.

Članak 197. stavak 1.
Članak 204. - 213.

Kada ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu nije naveo da se mirovina odnosno plaća ovršenika ne isplaćuju na računima kod banaka, nije dopušten prijedlog za ovrhu novčane tražbine pljenidbom mirovine odnosno place ovršenika.

„Iz sadržaja spisa proizlazi da je prijedlogom za ovrhu ovrhovoditelj predložio odrediti ovrhu na štednim ulozima prvoovršenika i drugoovršenika kao i na invalidskoj mirovini prvoovršenika te plaći drugoovršenika. Ovrha je predložena na temelju javnobilježničkog akta - Ugovora o kreditu za kupnju motornih vozila broj 523-0781-5230052244 od 15. listopada 2002. koji je solemniziran po javnom bilježniku K. R. pod poslovnim brojem OU-664/2002 od 17. prosinca 2002. te postao ovršan 15. rujna 2006. Zaključkom od 7. listopada 2019. pozvan je ovrhovoditelj ispraviti prijedlog za ovrhu na način da, između ostalog, predloži ovrhu na novčanim sredstvima uz upozorenje na odbacivanje prijedloga za ovrhu s obzirom da nije moguće predložiti ovrhu na mirovini i plaći sukladno članku 197. stavku 1. OZ-a. Ovrhovoditelj je ispravio prijedlog za ovrhu u odnosu na specifikaciju novčane tražbine, ali pritom nije predložio ovrhu na novčanim sredstvima, već je ustrajao na provedbi ovrhe na plaći i mirovini.

Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem odbacio prijedlog za ovrhu na plaći drugoovršenika i mirovini prvoovršenika s obrazloženjem da je on nedopušten budući da iz potvrde HZMO-a od 28. svibnja 2018. proizlazi da je prvoovršenik korisnik mirovine koja se isplaćuje na račun u banci, a da u odnosu na drugoovršenika nije dostavljen podatak o tome da se plaća drugoovršeniku isplaćuje neposredno, a ne na račun kod banke.

Odredbom članka 197. stavka 1. OZ-a propisano je da se rješenjem o ovrsi na plaći određuje pljenidba određenoga dijela plaće i nalaže se poslodavcu koji ovršeniku ne isplaćuje plaću na račun kod banke da novčani iznos za koji je određena ovrha isplati odnosno isplaćuje ovrhovoditelju nakon pravomoćnosti tog rješenja. Isto je, sukladno članku 203. OZ-a, propisano i za mirovinu kao stalnom novčanom primanju.

Navedenom odredbom koja je stupila na snagu 1. rujna 2014. - članak 61. u vezi s člankom 84. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj 93/14, dalje u tekstu:OZ) je noveliran u odnosu na ovrhu na plaći i drugim stalnim primanjima u članku 197. Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj 112/12 i 25/13) u tom pogledu što su riječi "isplaćuje plaću" zamijenjene riječima "ne isplaćuje plaću na račun kod banke". Navedena izmjena ima za posljedicu da se ovrha na plaći i drugom stalnom novčanom primanju koji se isplaćuju na račun kod banke, kako se ta primanja u pravilu i isplaćuju, više ne može tražiti nalaganjem poslodavcu da novčani iznos za koji je određena ovrha isplaćuje ovrhovoditelju, već prema odredbama o ovrsi na novčanoj tražbini po računu (članci 204. - 213. OZ-a).

Slijedom navedenog, s obzirom da ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu nije naveo da se mirovina prvoovršenika i plaća drugoovršenika ne isplaćuju na računima kod banaka, predložena sredstva ovrhe, u konkretnom slučaju, nisu dopuštena, te je prvostupanjski sud pravilno postupio kada je odbacio prijedlog ovrhovoditelja.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-150/2020-2 od 24. travnja 2020.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI OSTVARENJA NENOVČANE TRAŽBINE > SUDSKI PENALI > IZRICANJE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 247. stavak 1.

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Članak 269.

Članak 270.

Članak 373.-374.

Ovršni sud je u postupku radi izricanja i ukidanja sudskih penala ovlašten ispitati je li tražbina ovrhovoditelja (ne)moguća odnosno (ne)dopuštena.

„Ovršenik svoj prijedlog za ukidanje plaćanja sudskih penala temelji na tvrdnji da činidba na koju se odnosi ovršna isprava i plaćanje sudskih penala nije moguća.

Iz priloženog rješenja Općinskog suda u Splitu, Stalna služba u Imotskom, pod poslovnim brojem Ovr-595/16 od 20. svibnja 2016. proizlazi da je ovršni sud ovršeniku P. d.o.o. odredio naknadni rok za ispunjenje obveze iz ovršne isprave (pravomoćne presude Trgovačkog suda u Splitu pod poslovnim brojem 16 P-1456/11 od 31. listopada 2014., ispravljene rješenjem od 1. ožujka 2016., u kojoj je kao tuženik označen P. d.d. S.), i to baš predaje ovrhovoditelju Ž. L. iz S., 9 zglobnih autobusa MAN SG 220 točno određenih brojeva šasija, u ispravnom i voznom stanju te tehnički pregledanih, pod prijetnjom plaćanja ovrhovoditelju iznosa od po 250,00 kuna za svaki dan zakašnjenja za svaki od autobusa.

Dakle, radi se o rješenju o određivanju plaćanja, točnije, izricanju sudskih penala koje je doneseno temeljem odredaba članka 247. stavka 1. Ovršnog zakona.

Tvrdnje o nemogućnosti činidbe, u ovom slučaju, predaje točno određenih autobusa, ovršenik potkrjepljuje dokumentacijom priloženom prijedlogu, osobito, mišljenjem vještaka prometne struke V. U. te prometnim dozvolama za sporne autobuse uz obrazloženje da su predmetni autobusi rashodovani, a time da nisu u voznom stanju i da nisu registrirani.

U smislu odredba članka 269. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, dalje u tekstu: ZOO) objekt ugovorne obveze je činidba koja se može sastojati u davanju, činjenju, propuštanju ili trpljenju, a činidba mora biti moguća, dopuštena i određena, odnosno određiva.

Kad je činidba nemoguća, nedopuštena, neodređena ili neodrediva, ugovor je ništetan (članak 270. stavak 1. ZOO)-a.

Nemogućnost ispunjenja za koju ne odgovara ni jedna strana propisana je odredbama članka 373. istog Zakona, dok nemogućnost ispunjenja za koju odgovara druga strana, reguliraju odredbe članka 374. ZOO-a.

Smisao izricanja sudskih penala, u smislu odredaba članka 247. stavka 1. OZ-a je da se prisili dužnika da ispunji svoju nenovčanu obvezu na činjenje, trpljenje ili nečinjenje, u roku koji mu je naknadno određen, ali smisao sudskih penala nije stjecanje imovinske koristi od

strane vjerovnika, odnosno njegovo neosnovano obogaćenje, niti pak naknada štete zbog činjenice da bi stvar koja treba biti predana bila oštećena ili da bi joj bila umanjena vrijednost.

Do izricanja sudskih penala može doći jedino situaciji ako je dužnik u zakašnjenju s ispunjenjem svoje nenovčane tražbine, što znači da ukoliko dužnik nije u zakašnjenju da tada nema uvjeta za izricanje sudskih penala.

U okolnostima tvrdnji ovršenika o nemogućnosti predaje predmetnih autobusa ovrhovoditelju i ispunjenja obveze onako kako je navedena u ovršnoj ispravi i rješenju o izricanju sudskih penala, za ocjenu osnovanosti podnesenog prijedloga ovršenika odlučnim se ukazuje utvrditi radi li se doista o nemogućoj činidbi, koja bi posljedično podrazumijevala i nepostojanje zakašnjenja na strani ovršenika.

U konkretnom slučaju, zbog pogrešnog pravnog shvaćanja prvostupanjski sud je propustio utvrditi, izvođenjem dokaza koje je predložio ovršenik, je li činidba na koju je ovršenik obvezan ovršnom ispravom doista moguća, a o čemu ovisi i zaključak o postojanju uvjeta za izricanje sudskih penala zbog neispunjenja obveze, odnosno, za njihovo ukidanje.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-467/2020-4 od 12. lipnja 2020.

78

832.62

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OSIGURANJE > PRIVREMENE MJERE > PRIVREMENE MJERE RADI OSIGURANJA NENOVČANE TRAZBINE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 346. stavak 1.

Opći uvjeti za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom

(NN 85/15)

Zakon o tržištu električne energije

(NN 22/13, 95/15, 102/15 i 68/18)

Članak 59.

Predlagateljica osiguranja nije dokazala pretpostavke predviđene odredbom članka 346. stavka 1. OZ-a za određivanje predložene privremene mjere uspostave prijašnjeg stanja – priključenja električne energije i omogućavanja redovne isporuke električne energije, odnosno nije dokazala vjerojatnost postojanja tražbine prema protivnicima osiguranja budući je isporuka električne energije obustavljena zbog neplaćanja po valjanom pravnom osnovu.

„Iz stanja spisa proizlazi da je predlagateljica osiguranja podnijela prvostupanjskom sudu tužbu zbog smetanja posjeda i uspostavu ranije posjedovnog stanja u kojoj navodi da se nalazi u neposrednom posjedu nekretnine upisane u zemljišnim knjigama Općinskog građanskog suda u Zagrebu, Zemljišnoknjižni odjel Zagreb, označenoj kao zk.č.br. 5960/1 I upisanoj u Z.U. 2229 k.o. V. N. kao suvlasnički udio redni broj 8. te da joj je 22. studenoga 2019. prekinut dovod električne energije u

navedenoj nekretnini i to od strane djelatnika protivnika osiguranja 2. na način da su joj na licu mjesta prekinuli dovod električne energije do predmetne nekretnine. Prijedlogom za određivanje privremene mjere, koji je sadržan u navedenoj tužbi, predlaže se sudu da se radi osiguranja nenovčane tražbine ovlasti predlagateljica osiguranja da preko protivnika osiguranja 2. obavi potrebne radnje radi uspostave prijašnjeg stanja – priključenja električne energije i omogućavanja redovne isporuke električne energije na nekretnini u vlasništvu protivnika 1. koju posjeduje predlagateljica osiguranja na temelju Ugovora o najmu iz 1998. koji je sklopila njena pokojna majka s Gradom Z., ovdje protivnikom osiguranja 1. Navodi da je određivanje takve privremene mjere potrebno da bi se spriječio nastanak nenadoknadive štete koja prijete predlagateljici osiguranja budući da je električna energija nužna za redovan i uredan svakodnevni život kao i za zadovoljavanje osnovnih egzistencijalnih potreba u današnjem društvu. U odgovoru na tužbu protivnici osiguranja navode da je predmetno mjerno mjesto iskopčano na temelju radnog naloga od 7. ožujka 2017. zbog neplaćanja te da je nakon toga utvrđeno u više navrata neovlaštena potrošnja od strane predlagateljice, nakon čega je 31. listopada 2019. predmetno mjerno mjesto ponovno iskopčano na brojilu.

Sud prvog stupnja je odredio predloženu privremenu mjeru uspostave prijašnjeg stanja na nekretnini koja je u posjedu predlagateljice osiguranja, a u vlasništvu protivnika osiguranja 1. s obrazloženjem da su u konkretnom slučaju ispunjene pretpostavke za određivanje privremene mjere radi osiguranja nenovčane tražbine propisane odredbom članka 346. stavka 1. OZ-a, odnosno da je predlagateljica osiguranja učinila vjerojatnim postojanje svoje tražbine te da je učinila vjerojatnim nastanak nenadoknadive štete za predlagateljicu budući da je električna energija nužna za svakodnevni život kao i zadovoljavanje osnovnih životnih potreba.

Prema ocjeni ovog suda, prvostupanjski je sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je prihvatio prijedlog za određivanjem privremene mjere kao osnovan.

Naime, isporuka električne energije obustavljena je sukladno Općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom ("Narodne novine", broj 85/15), koji je podzakonski akt donesen na temelju odredbe članka 59. Zakona o tržištu električne energije („Narodne novine“, broj 22/13, 95/15, 102/15 i 68/18) zbog neplaćanja računa od strane predlagateljice osiguranja.

Tijekom postupka nije bilo sporno da je vlasnik mjernog mjesta protivnik 1., a posjednik predlagateljica osiguranja koja nije plaćala isporučenu električnu energiju, pa joj je obustavljena isporuka električne energije.

Dakle, s obzirom na to da predlagateljica osiguranja nije dokazala pretpostavke predviđene odredbom članka 346. stavka 1. OZ-a, odnosno da nije dokazala vjerojatnost postojanja tražbine prema protivnicima osiguranja budući je isporuka električne energije obustavljena zbog neplaćanja po valjanom pravnom osnovu zbog čega nedostaje element protupravnosti u postupanju protivnika osiguranja, to je prijedlog za određivanje privremene mjere pravilnom primjenom materijalnog prava valjalo odbiti kao neosnovan.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-416/2020-2 od 2. lipnja 2020.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > STEČAJNI POSTUPAK > STEČAJNI POSTUPAK > TIJELA STEČAJNOG POSTUPKA, POKRETANJE STEČAJNOG POSTUPKA, PRETHODNI POSTUPAK I OTVARANJE STEČAJNOG POSTUPKA > TIJELA STEČAJNOG POSTUPKA > STEČAJNI UPRAVITELJ > OVLAŠTI

*Stečajni zakon
(NN 71/15 i 104/17)*

Članak 88.

*Zakon o stečaju potrošača
(NN 100/15 i 67/18)*

Članak 40. stavak 1.

Imajući u vidu citirane zakonske odredbe temeljem kojih u postupku stečaja potrošača imenovani stečajni povjerenik zastupa potrošača, ali cijeneći i pravnu narav toga postupka, u smislu odredba Zakona o stečaju potrošača čiji je cilj osloboditi poštenog potrošača od obveza koje preostanu nakon unovčenja njegove imovine i raspodjele prikupljenih sredstava vjerovnicima, ovaj sud smatra da je u drugim postupcima (kao što je ovaj) potrebno dostavu izvršiti i ovršeniku osobno.

„Prema utvrđenjima prvostupanjskog suda nad ovršenikom D. N. iz K. J. otvoren je stečaj potrošača rješenjem Općinskog suda poslovnim brojem Sp-1/16, a stečajnim povjerenikom imenovan je B. G., iz S,

Člankom 40. stavkom 1. Zakona o stečaju potrošača propisano je da je povjerenik dužan pri ispunjavanju svojih dužnosti postupati s pažnjom dobrog stručnjaka, a na temelju odredba članka 5. toga članka, na obavljanje dužnosti i odgovornost povjerenika na odgovarajući se način primjenjuje Stečajni zakon, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno (stavak 5).

Sukladno odredbama članka 88. Stečajnog zakona ("Narodne novine", broj 71/15 i 104/17) koje propisuju ovlaštenja stečajnoga upravitelja, stečajni upravitelj ima prava i obveze tijela dužnika pravne osobe, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, prema stavku 3. i stavku 4. toga članka stečajni upravitelj zastupa dužnika, vodi samo one poslove dužnika pojedinca koji se odnose na stečajnu masu i zastupa ga kao stečajnoga dužnika s ovlaštenjima zakonskoga zastupnika.

Suprotno zaključku prvostupanjskog suda citirane zakonske odredbe ne daju valjano uporište za ocjenu da se dostavom sudskih odluka, u konkretnom slučaju, rješenja o dosudi stečajnom povjereniku potrošača smatra izvršenom dostava i ovršeniku osobno, a osobito ne za zaključak da ovršenik osobno nije ovlašten izjaviti žalbu.

Imajući u vidu citirane zakonske odredbe temeljem kojih u postupku stečaja potrošača imenovani stečajni povjerenik zastupa potrošača, ali cijeneći i pravnu narav toga postupka, u smislu odredba Zakona o stečaju potrošača čiji je cilj osloboditi poštenog potrošača od obveza koje preostanu nakon unovčenja njegove imovine i raspodjele prikupljenih sredstava vjerovnicima, ovaj sud smatra da je u drugim postupcima (kao što je ovaj) potrebno dostavu izvršiti i ovršeniku osobno.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-698/2019-2 od 10. rujna 2020.